

Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXXVII/199/2014
Rady Gminy w Jeziorach Wielkich
z dnia 19 maja 2014 r.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY JEZIORA WIELKIE
TEKST**

SPORZĄDZAJĄCY ZMIANĘ STUDIUM:

**WÓJT
GMINY JEZIORA WIELKIE**

Jeziora Wielkie 2014r

AUTORZY OPRACOWANIA:

Główny projektant: mgr inż. arch. Maria Jurczyszyn,
członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów Nr Z-209,
członek Wielkopolskiej Izby Architektów nr upr. 518/PW/94

Zespół autorski:

Środowisko przyrodnicze: mgr Iwona Ludwiczak, członek ZOIU nr Z-307
Dziedzictwo kulturowe: mgr inż. arch. Barbara Jurczyszyn
Komunikacja: mgr inż. Andrzej Billert, Wlkp.Okr.Izby Inż.Bud.WKP/BD/0284/01
Infrastruktura i opracowanie graficzne: mgr Wojciech Brzuchalski,
Statystyka: mgr Michał Hudak

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ A – WPROWADZENIE

1. Podstawa formalno – prawna.....	6
2. Materiały i dokumenty.....	6
2.1. Podstawowe akty prawne uwzględnione przy zmianie studium.....	6
2.2. Przepisy i opracowania kształtujące politykę przestrzenną województwa.....	7
2.3. Dokumenty, projekty, programy gminne.....	7
3. Zakres i metodyka opracowania studium	8

CZĘŚĆ B - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY JEZIORA WIELKIE

1. Charakterystyka gminy.....	9
1.1. Położenie, podstawowe dane o gminie.....	9
1.2. Struktura użytkowania i przeznaczenia terenów, stan prawny gruntów.....	10
1.3. Zaludnienie, tendencje demograficzne	11
1.4. Sieć osadnicza.....	13
2. Warunki i jakość życia mieszkańców.....	12
2.1. Zasoby oraz warunki mieszkaniowe.....	12
2.2. Oświata i kultura.....	13
2.3. Sport i rekreacja.....	14
2.4. Ochrona zdrowia	14
2.5. Warunki na rynku pracy	14
2.6. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	15
3. Stan środowiska przyrodniczego.....	16
3.1. Rzeźba, geomorfologia, geologia, litologia, surowce mineralne.....	16
3.2. Gleby, stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	17
3.3. Wody podziemne i powierzchniowe, ujęcia wody.....	18
3.4. Klimat, stan powietrza	20
3.5. Flora i fauna, formy ochrony przyrody.....	21
3.6. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	26
3.7. Oddziaływanie akustyczne, elektromagnetyczne	27
4. Stan dziedzictwa kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej....	27
4.1. Wartości kulturowe.....	27
4.2. Wykaz obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską	30
5. Stan systemów komunikacji.....	33
5.1. System drogowy.....	33
5.2. Transport kolejowy.....	35
5.3. Trasy turystyczne.....	35

6. Stan infrastruktury technicznej.....	35
6.1. Sieć wodociągowa.....	35
6.2. Sieć kanalizacyjna.....	36
6.3. Sieć elektroenergetyczna.....	36
6.4. Sieć gazowa.....	37
6.5. Sieć ciepłna.....	37
6.6. Sieć telekomunikacyjna.....	37
6.7. Odpady.....	37
7. Ograniczenia szczególne.....	39
8. Podsumowanie.....	40
8.1. Szanse rozwojowe.....	40
8.2. Zagrożenia.....	40

CZĘŚĆ C - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY JEZIORA WIELKIE

1. Cele polityki przestrzennej gminy	40
2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczeniu terenów.....	41
2.1. Kierunki zagospodarowania przestrzennego w strefach polityki przestrzennej.....	42
2.1.1. strefa turystyki kwalifikowanej i agroturystyki „B”.....	42
2.1.2. strefa intensyfikacji rolnictwa „K”.....	43
2.1.3. strefa gospodarki rolniczo – leśnej „F”.....	43
2.1.4. strefa leśnej przestrzeni produkcyjnej „H”.....	44
2.1.5. strefa centralna, administracyjno – gospodarcza „A”	44
2.1.6. strefa przemysłu rolnego i energetyki wiatrowej „G”.....	45
2.1.7. strefa leśnej przestrzeni produkcyjnej „D”.....	45
2.1.8. strefa wypoczynku i gospodarki leśnej „C”.....	46
2.2. Zasady i wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów w obszarach inwestycyjnych.....	46
2.2.1. Zasady i wskaźniki zabudowy w obszarach osadniczych.....	47
2.2.2. Zasady i wskaźniki zabudowy w obszarach produkcyjno-usługowych.....	48
2.2.3. Zasady i wskaźniki zabudowy w obszarach rekreacyjnych.....	49
2.2.4. Zasady i wskaźniki zabudowy w obszarach energetyki wiatrowej.....	49
2.3. Zasady kształtowania obszarów przyrodniczych.....	52
2.3.1. Kształtowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	52
2.3.2. Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	53
2.3.3. Kształtowanie pozostałych przestrzeni otwartych.....	53
2.4. Zasady kształtowania krajobrazu.....	54
2.5. Obszary do przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji.....	55
2.6. Obszary wyłączone z zabudowy.....	55
2.7. Tereny zamknięte.....	56
2.8. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego.....	56
2.8.1. Inwestycje ponadlokalne.....	56
2.8.2. Inwestycje lokalne.....	56

2.9. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych	56
2.10. Obszary dla których wyznacza się filar ochronny w złożu kopaliny	56
2.11 Obszary do objęcia miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.....	57
3. Kierunki ochrony środowiska i jego zasobów.....	57
3.1. Ochrona zasobów geologicznych.....	57
3.2. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.....	57
3.3. Ochrona gleb.....	58
3.4. Ochrona powietrza atmosferycznego.....	58
3.5. Ochrona przyrody.....	58
3.6. Ochrona przed hałasem.....	60
3.7. Ochrona przed wpływem pól elektromagnetycznych.....	61
4. Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej	61
4.1. Cele ochrony dziedzictwa kulturowego.....	61
4.2. Zasady ochrony konserwatorskiej.....	62
4.3. Miejsca Pamięci Narodowej.....	63
4.4. Dobra kultury współczesnej.....	64
5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji.....	65
5.1. System drogowy.....	65
5.2. Transport kolejowy.....	68
5.3. Ruch rowerowy.....	68
5.4. Trasy turystyczne.....	68
6. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	68
6.1. Zaopatrzenie w wodę.....	68
6.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych.....	69
6.3. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych.....	69
6.4. Zasilanie w energię elektryczną.....	69
6.5. Zaopatrzenie w gaz.....	70
6.6. Zaopatrzenie w ciepło.....	70
6.7. Zagospodarowanie odpadów.....	70
6.8. Systemy telekomunikacyjne.....	71
CZĘŚĆ D Uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń studium.....	71
CZĘŚĆ E - Spis załączników graficznych.....	75

CZĘŚĆ A - WPROWADZENIE

1. Podstawa formalno-prawna

Podstawę sporządzenia niniejszego dokumentu stanowi uchwała Nr XVII/93/2012 Rady Gminy w Jeziorach Wielkich z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeziora Wielkie.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy – zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy są wprowadzane w życie poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Rada Gminy przed uchwaleniem miejscowego planu stwierdza, że jego ustalenia nie naruszają ustaleń obowiązującego studium.

Studium, w swej kreacyjnej roli, jest dokumentem określającym wizję rozwoju przestrzennego gminy oraz działania mające doprowadzić do realizacji tej wizji. Z tego względu niezbędna jest analiza wszystkich uwarunkowań, w tym także tych, które wnoszą do realizacji polityki przestrzennej zmienione przepisy prawne oraz zmiany otoczenia przestrzennego i społeczno-politycznego gminy.

2. Materiały i dokumenty

2.1 Podstawowe akty prawne uwzględnione przy zmianie studium

- Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2012 r., poz. 647, z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zmianami)
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28.04.2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U. z 2004 r., Nr 118, poz. 1233)
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.)
- Ustawa z 27 lipca 2001 o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2001 r., Nr 100, poz. 1085),
- Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska - tekst jednolity (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późn. zm.),
- Ustawa z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane - tekst jednolity (Dz. U. z 2010 r., Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.),
- Ustawa z 18 lipca 2001 r. Prawo wodne - tekst jednolity (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 z późn. zm.),
- Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.),
- Ustawa z 28 września 1991 r. o lasach - tekst jednolity (Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 z późn. zm.),
- Ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych - tekst jednolity (Dz. U. z 2013 r., poz. 1205, z późn. zm.),

- Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. o odpadach - (Dz. U. z 2013 r., poz. 21 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 3 marca 2008 r., w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 9 listopada 2004 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r., Nr 213, poz. 1397),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 27 października 2008 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2008 r., Nr 198, poz. 1226),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r., Nr 77, poz. 510).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r., Nr 163 poz.981 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami Dz. U z 2010 r., Nr 102, poz.651. z późn. zm.),
- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r., Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz.1059 z późn. zm.))
- ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 260 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r., Nr 118 poz. 687 z późn. zm.)

2.2 Przepisy i opracowania kształtujące politykę przestrzenną województwa.

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego (2003 r)
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-pomorskiego do 2010 r.
- Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023,
- Zasoby i możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii (Kujawsko Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku)

2.3. Dokumenty, projekty i programy gminne

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeziora Wielkie, przyjętego Uchwałą Nr XXXII/142/98 Rady Gminy w Jeziorach Wielkich z dnia 16 czerwca 1998r.
- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Jeziora Wielkie na lata 2008-2011r z perspektywą na lata 2012-2014,
- Opracowanie ekofizjograficzne (I.Ludwiczak, 2012r)
- Plan Ochrony Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia (czerwiec 1999r)
- Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Miradz (2013r)

3. Zakres i metodyka opracowania zmiany studium

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Jeziora Wielkie odnosi się do wszystkich zagadnień, określonych w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003r. oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28.04.2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Obejmuje obszar gminy w jej administracyjnych granicach i składa się z następujących części:

- części określającej uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy, o których mowa w art. 10 ust.1 ustawy, przedstawionych w formie tekstowej oraz graficznej na 4 planszach w skali 1: 25000, ilustrujących problematykę z zakresu środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego, komunikacji, infrastruktury.
- części zawierającej ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy, przedstawione w formie tekstowej oraz graficznej na rysunku w skali 1:10 000,
- części zawierającej uzasadnienie przyjętych rozwiązań i syntezę ustaleń projektu studium.

W części zawierającej uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego określono istniejący stan zainwestowania gminy m.in. położenie, strukturę użytkowania gruntów, sieć osadniczą, przebadano tendencje demograficzne oraz warunki i jakość życia mieszkańców.

Istniejące zasoby określono analizując problematykę z zakresu środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego oraz komunikacji, infrastruktury technicznej w kontekście powiązań ponadlokalnych.

Na podstawie analizy uwarunkowań dokonano diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego gminy, wskazując na szanse i zagrożenia rozwojowe.

W części zawierającej kierunki zagospodarowania przestrzennego zdefiniowano cele polityki przestrzennej gminy oraz określono strefy polityki przestrzennej , dla których wskazano strategiczne kierunki rozwoju.

W obrębie stref wyznaczono obszary funkcjonalno-przestrzenne o charakterze inwestycyjnym i przyrodniczym, którym przypisano kierunki w zakresie przeznaczenia terenu, sposobu zabudowy i zagospodarowania, w tym określono podstawowe wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów.

Każdy teren został oznaczony symbolem literowo-cyfrowym, na który składa się:

- symbol literowy strefy polityki przestrzennej
- symbol literowy przynależności do kategorii obszaru funkcjonalno-przestrzennego
- kolejny numer obszaru.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego zostały określone w formie ustaleń ogólnych dla całej gminy w zakresie infrastruktury i komunikacji. Elementy liniowe nie są związane z wyznaczonymi strefami.

Synteza ustaleń studium i uzasadnienie przyjętych rozwiązań zawiera podsumowanie oraz informacje, dotyczącą kryteriów wyboru wariantów zagospodarowania przestrzennego gminy.

CZĘŚĆ B – UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY JEZIORA WIELKIE

1. Charakterystyka gminy

1.1 Położenie, podstawowe dane o gminie

Gmina Jeziora Wielkie to gmina wiejska znajdująca się w południowej części województwa Kujawsko – Pomorskiego, w południowej części powiatu mogileńskiego.

Rys. 1 Gmina Jeziora Wielkie na tle powiatu mogileńskiego

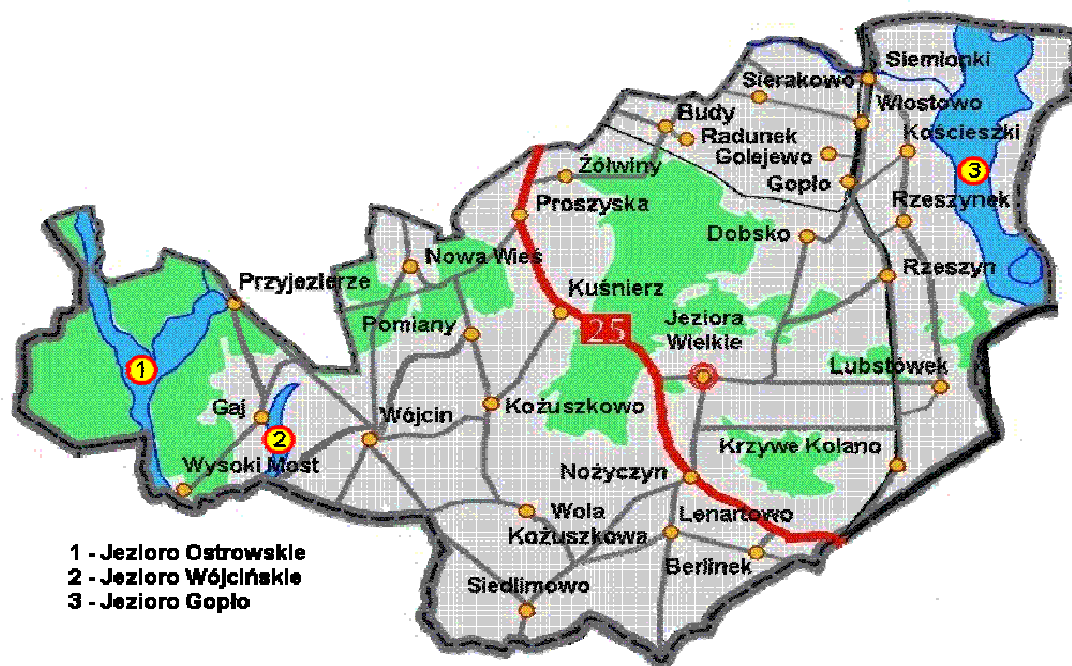
źródło: www.bip.jeziorawielkie.pl

Gmina graniczy od południa z Województwem Wielkopolskim i sąsiaduje z następującymi gminami: Strzelno (od północy), z gminą Kruszwica (od północnego wschodu), z gminami Skulsk i Wilczyn (od południa), z gminą Orchowo (od południowego zachodu).

Przez centralną część gminy Jeziora Wielkie przebiega droga krajowa nr 25 łącząca część północną i południową kraju.

Teren gminy podzielony jest na 22 sołectwa, w skład których wchodzi następujące miejscowości: Berlinek, Budy, Dobsko, Gaj, Golejewo, Jeziora Wielkie, Kozuszkowo, Kuśnierz, Krzywe Kolano, Kościeszki, Lenartowo, Lubstówek, Nożyczyn, Nowa Wieś, Pomiany, Proszyska, Przyjezierze, Rzeszyn, Rzeszynek, Radunek, Sierakowo, Sierakówek, Siedlimowo, Siemionki, Wola Kozuszkowa, Wycinki, Wysoki Most, Wójcin, Włostowo, Żółwiny i Kuśnierz.

Rys.2 Mapa gminy Jeziora Wielkie

źródło: www.jeziorawielkie.pl

Gmina Jeziora Wielkie ma charakter turystyczno – rolniczy. Od północnego zachodu gminę otacza Kompleks Lasów Miradzkich wchodzący w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich, natomiast wschodnie tereny to obszar Parku Krajobrazowego, Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia. Ogółem prawną ochroną objęte jest 90% powierzchni gminy. Nad Jeziorem Ostrowskim znajduje się kompleks turystyczno – rekreacyjny.

Dobre warunki geograficzne, glebowe i klimatyczne sprawiają, że ziemia sprzyja rozwojowi rolnictwa i turystyki. Duże znaczenie dla gminy ma dobrze rozwinięta sieć dróg bitych. Stwarza to możliwości szybkich połączeń drogowych z całym krajem.

Jeziora Wielkie należą do Związku Gmin Zlewni Jeziora Gopło.

1.2 Struktura użytkowania i przeznaczenia terenów , stan prawny gruntów

Powierzchnia ogólna gruntów wynosi 124 km². Tereny osiedleńcze stanowią niewielką część obszaru gminy. Struktura użytkowania terenu gminy:

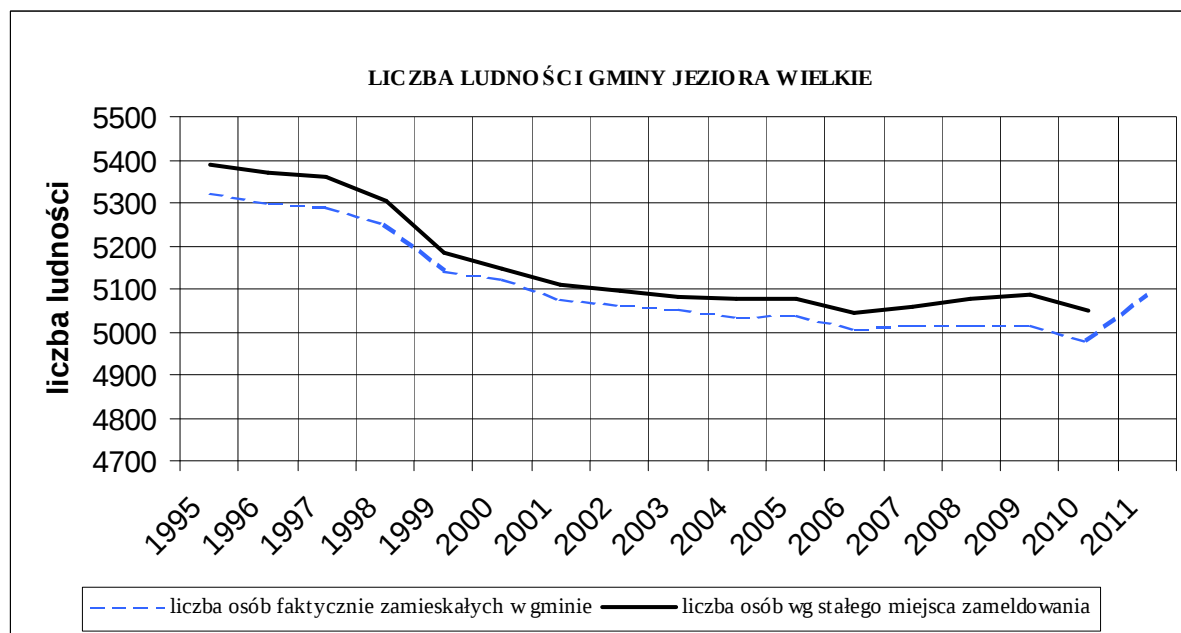
- użytki rolne 81,94 km²
- lasy i zadrzewienia 26,39 km²
- wody 8,80 km²
- tereny osiedlowe i komunikacyjne 3,61 km²
- nieużytki 3,22 km²

W gminie przeważa własność prywatna.

1.3 Zaludnienie, tendencje demograficzne

Od ponad piętnastu lat obserwuje się niewielki ale systematyczny spadek wskaźnika liczby ludności zamieszkującej Gminę Jeziora Wielkie. W 1995 r. zameldowanych w gminie było 5387 osób, w 2010 było już blisko 300 osób mniej (5051). Niewielkie zmiany liczby ludności wystąpiły również w pozostałych gminach Powiatu Mogileńskiego. W 1995 r. w Powiecie Mogileńskim mieszkało 47435 osób, w 2011 r. - 46929 osób. Prognozy demograficzne do roku 2035 zakładają nasilenie się zjawiska spadku liczby ludności. Na koniec prognozowanego okresu spodziewana liczba mieszkańców Powiatu Mogileńskiego spadnie do poziomu 41208 osób.

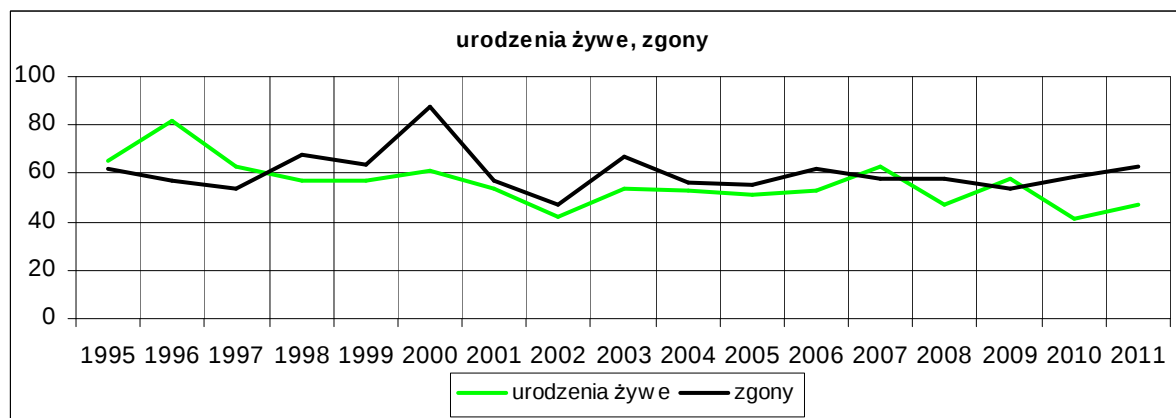
Rys 3. Liczba ludności Gminy Jeziora Wielkie

Źródło: Bank Danych Lokalnych - strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl)

Prognoza demograficzna dla powiatu jest przesłanką do prognozowania dalszego ubytku liczby mieszkańców w Gminie Jeziora Wielkie. Mieszkańcy gminy stanowią blisko 11% populacji powiatu. Zasadniczo przyczyn aktualnych tendencji demograficznych w gminie należy upatrywać w procesach społeczno gospodarczych i wzorcach zachowań przyjętych przez ogół społeczeństwa polskiego. Zaobserwowane zjawiska w skali lokalnej są odzwierciedleniem ogólnych trendów demograficznych notowanych w regionie i w całym kraju. Żeby lepiej zrozumieć przyczyny aktualnych tendencji demograficznych należy przeanalizować ruch naturalny i zachowania migracyjne występujące w gminie. W pierwszym aspekcie najważniejszymi wskaźnikami statystycznymi mającymi wpływ na liczebność populacji w gminie są urodzenia żywe i zgony (ryc.), w drugim – saldo migracji na pobyt stały tj. bilans osób podejmujących decyzję o wymeldowaniu się z gminnej ewidencji ludności i osób podejmujących decyzję o zameldowaniu się na pobyt stały w gminie.

Rys 4. Relacja wskaźnika urodzeń żywych i zgonów

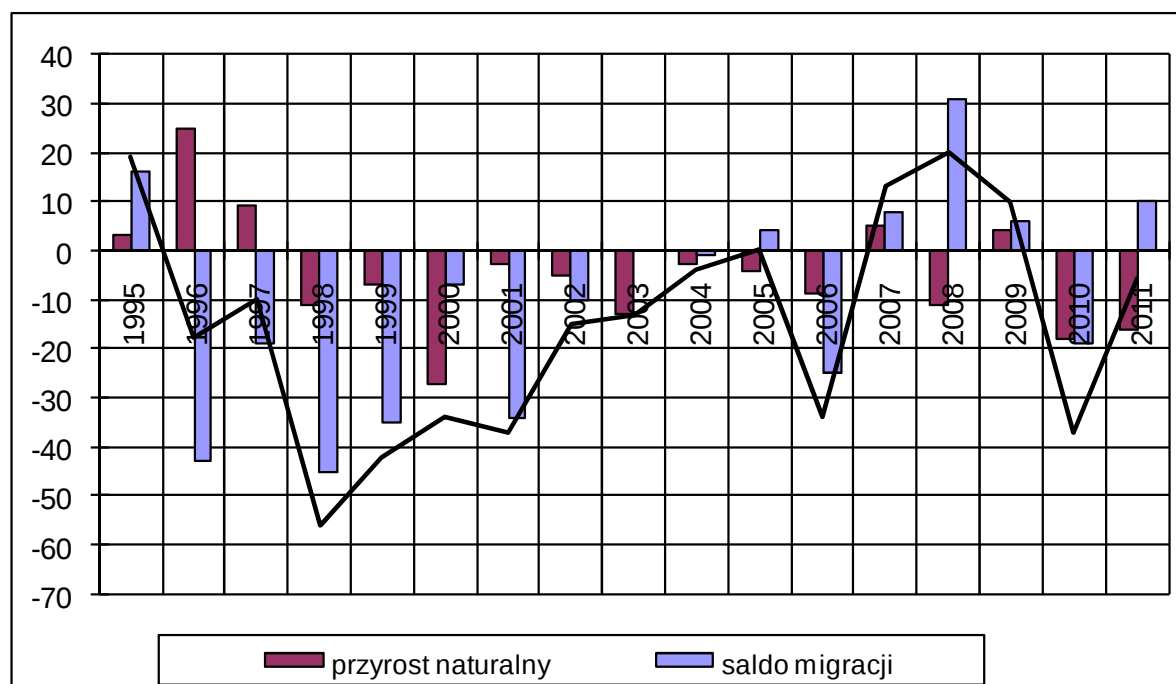

Źródło: Bank Danych Lokalnych - strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl)

Każdego roku w gminie Jeziora Wielkie umiera około 60 osób, liczba zgonów od 2003r. utrzymuje się na stałym poziomie, większe wahania wykazuje natomiast liczba urodzeń żywych. W większości lat liczba urodzeń żywych osiąga niższą wartość niż liczba zgonów, można jej także przypisać tendencję spadkową.

Ujemnych wyników w ruchu naturalnym nie jest w stanie zredukować bilans migracji ludności. W 2011 roku zaledwie 10 osób więcej zdecydowało się zameldować na terytorium gminy na pobyt stały niż osób zgłaszających wymeldowanie. Peryferyjne położenie gminy względem głównych ośrodków miejskich regionu (aglomeracji Bydgosko-Toruńskiej), oraz szlaków komunikacyjnych jest przyczyną małej atrakcyjności terenów gminy jako miejsca zamieszkania.

Rys 5. Przyrost naturalny, saldo migracji, przyrost rzeczywisty w gminie Jeziora Wielkie

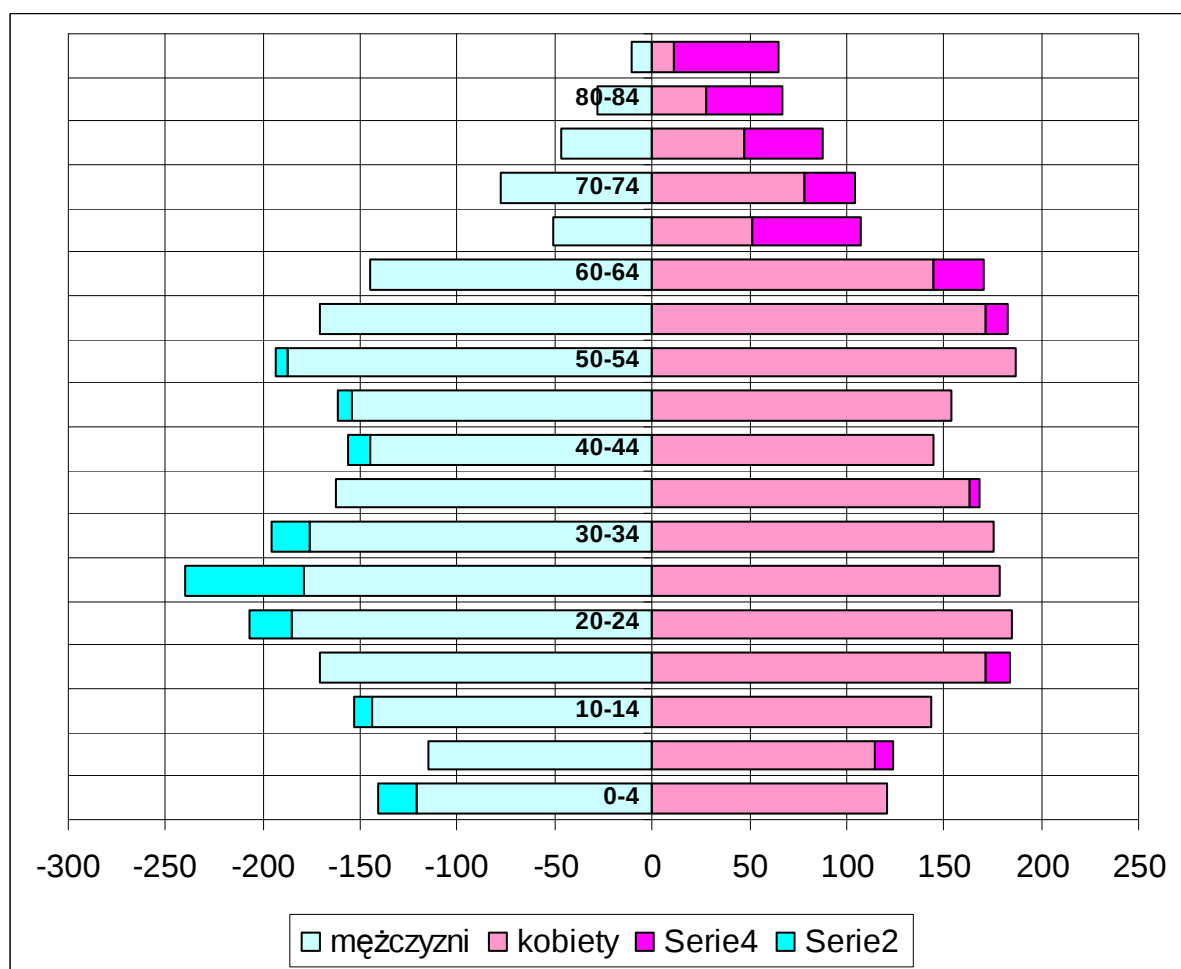

Źródło: Bank Danych Lokalnych - strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl)

Wśród 4979 osób faktycznie zamieszkałych w gminie w 2010 r. 2551 to kobiety, wynika z tego, że na 100 mężczyzn przypadało 105 kobiet. Współczynnik feminizacji w gminie koresponduje z wartością tego współczynnika w Powiecie Mogileńskim (104), jest natomiast niższa od poziomu feminizacji obliczonego dla całego województwa (107).

Dodatkowych informacji o strukturze demograficznej ludności zamieszkującej Gminę Jeziora Wielkie dostarcza piramida wieku. W klasycznym ujęciu wykres obrazuje rozkład populacji wg wieku przy dodatkowym kryterium rozróżnienia wg płci. Najliczniejszą grupę wiekową stanowią mieszkańcy w wieku 25-29 lat, najmniej liczną grupę i tworzoną w większości przez kobiety, stanowią osoby w wieku ponad 85 lat. Największa „nadwyżka” mężczyzn występuje natomiast w wyróżnionej już grupie wiekowej osób w wieku 25-29 lat.

Rys.6 Charakterystyka populacji

Źródło: Bank Danych Lokalnych - strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl)

1.4 Sieć osadnicza

Na sieć osadniczą Gminy Jeziora Wielkie składa się aż 38 jednostek osadniczych. Zbiór ten tworzą w większości małe wsie zamieszkałe przez mniej niż 200 osób. Największą miejscowością w gminie jest licząca ponad 700 mieszkańców wieś Wójcin, również relatywnie dużą liczbę mieszkańców posiada, pełniąc funkcje administracyjne, wieś Jeziora Wielkie.

Do celów sprawozdawczych część miejscowości traktowanych jest łącznie i w różnych opracowaniach statystycznych figuruje pod umownym pojęciem miejscowości statystycznej. Takich jednostek wyróżnia się w gminie 24. Podstawowe dane demograficzne o miejscowościach statystycznych w gminie prezentuje poniższa tabela.

Tab1. podstawowe dane o ludności w 2010r.

miejscowość statystyczna (miejscowości)	ludność ogółem	w tym Kobiet	ludność w wieku przedprodukcyjnym (w % ogółu ludności)	ludność w wieku produkcyjnym (w % ogółu ludności)	ludność w wieku poprodukcyjnym (w % ogółu ludności)
Berlinek (Berinek, Trzcianek)	103	55	15,5	68	16,5
Budy	110	55	29,1	49,1	21,8
Dobsko	79	37	22,8	63,3	13,9
Gaj (Gaj, Bartodziejewice, Przyjezierze, Wysoki Most)	360	187	19,4	65,3	15,3
Golejewo	213	113	25,8	57,3	16,9
Jeiora Wielkie (Jeziora Wielkie, Babki, Jeziora Małe, Kozie Doły)	660	340	21,2	65,9	12,9
Kościeszki (Kościeszki, Gopło)	331	158	22,4	66,8	10,9
Kożuszkowo (Kożuszkowo, Pomianki, Pomiany)	221	102	20,4	66,5	13,1
Krzywe Kolano	188	96	23,4	61,2	15,4
Kuśnierz	141	71	18,4	62,4	19,1
Lenartowo	118	55	16,9	61,9	21,2
Lubstówek	105	51	25,7	61	13,3
Nowa Wieś	325	172	20,9	63,4	15,7
Nożyczyn	135	72	24,4	60,7	14,8
Proszyska	66	36	16,7	63,6	19,7
Rzeszyn	124	58	23,4	59,7	16,9
Rzeszynek (Rzeszynek, Potrzymiech Rzeszynkowski)	159	80	12,6	68,6	18,9
Siedlimowo	250	134	26	55,6	18,4
Siemionki (Siemionki, Potrzymiech Siemioński)	193	143	8,3	54,9	36,8
Sierakowo (Sierakowo, Sierakówek)	75	39	25,3	62,7	12
Włostowo	51	23	7,8	66,7	25,5
Wola Kożuszkowa	359	175	29	60,4	10,6
Wójcin	731	367	19,7	66,1	14,2
Żółwiny (Żółwiny, Wycinki)	53	21	20,8	66	13,2
SUMA	5150	2640			

Źródło: Bank Danych Lokalnych - Statystyczne Vademecum Samorządowca, strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl)

2. Warunki i jakość życia mieszkańców

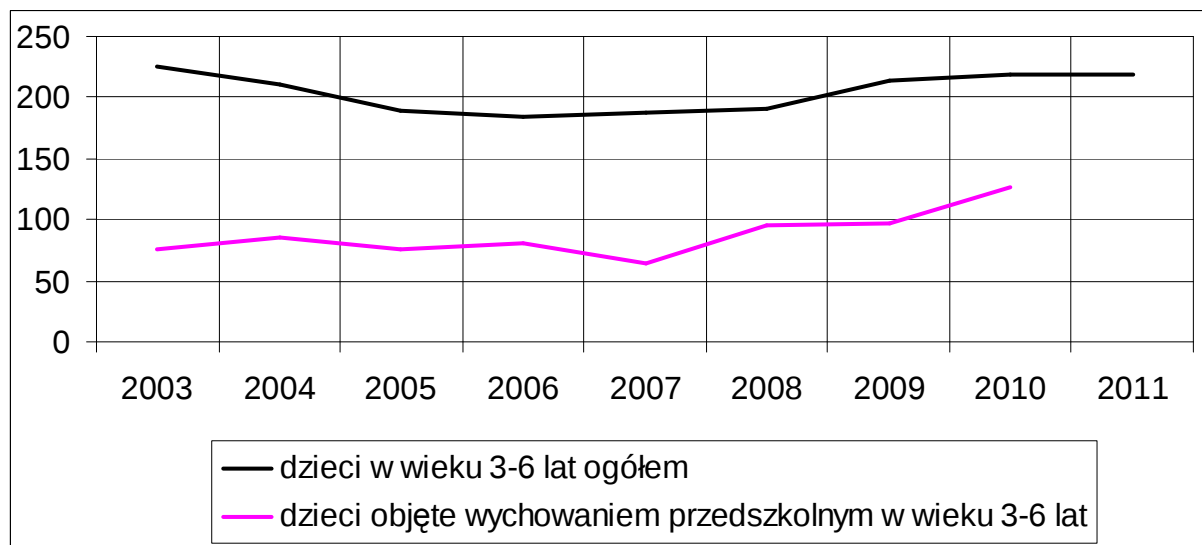
2.1 Zasoby oraz warunki mieszkaniowe

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2010 roku w 1144 budynkach mieszkalnych znajdowało się 1416 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 84,7 m² i było ono zamieszkane przez średnio 3,5 osoby. W tym samym roku oddano do użytkowania 7 nowych mieszkań o średniej powierzchni użytkowej 142,7m², 96% mieszkań wyposażonych jest w instalację wodociągową, 85,5% mieszkań dysponuje własną łazienką, a 60,3% centralnym ogrzewaniem. Gminna sieć kanalizacji sanitarnej obsługuje 61,4% mieszkańców.

2.2 Oświata i kultura

W gminie Jeziora Wielkie funkcjonują 3 szkoły podstawowe (Jeziora Wielkie, Rzeszynek, Wójcin), łącznie w 3 oddziałach w 2010 r. pobierało naukę 272 uczniów. Do roku 2012 funkcjonowało Gimnazjum we Włostowie, do którego w 2010 r. uczęszczało 138 uczniów. Aktualnie młodzież uczęszcza do Gimnazjum w Jeziorach Wielkich z siedzibą w Strzelnie, które wchodzi w skład Zespołu Szkół w Strzelnie. W gminie funkcjonują trzy oddziały przedszkolne w Jeziorach Wielkich, Wójcinie i Rzeszynie.

Rys 7. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na tle liczby dzieci w wieku przedszkolnym

Źródło: Bank Danych Lokalnych – strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl)

W gminie funkcjonuje jedna biblioteka, której zbiory liczyły w 2011 r. 17800 woluminów. Poza tym w gminie działa pięć zespołów artystycznych zrzeszających 104 osoby i dwa kluby, które liczą łącznie 73 członków.

2.5 Sport i rekreacja

Na terenie gminy dominujący rodzaj walorów wypoczynkowych to jeziora i lasy, charakteryzujące się dużą atrakcyjnością wypoczynkową oraz następującymi formami ochrony przyrody: park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu, pomniki przyrody

i użytki ekologiczne. Do najbardziej znanych jezior należą: Jezioro Gopło, Jezioro Ostrowskie oraz Jezioro Wójcińskie. Na terenie gminy znajduje się 10 turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, w których w 2009 r. udzielono niemal 35 tys. noclegów. Teren gminy zajmuje także około 25% łącznej powierzchni atrakcyjnego turystycznie Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia (łączna powierzchnia parku wynosi 98 km²). Bazę turystyczną i noclegową tworzą ośrodki wypoczynkowe i wczasowe, pola biwakowe oraz ośrodek turystyczno – wypoczynkowy i rehabilitacyjno – wypoczynkowy, pole namiotowe i kamping zawierające 409 miejsc sezonowych i 146 miejsc całorocznych. Skupione są one w miejscowościach Przyjezierze i Wójcin. Kompleks turystyczno-rekreacyjny Przyjezierze leży nad Jeziorem Ostrowskim, z którym połączony jest szeroką plażą w otoczeniu lasów miradzkich, zajmując ogólną powierzchnię ok. 40 ha. Jezioro stwarza warunki do uprawiania wędkarstwa, żeglugi i sportów wodnych natomiast okoliczne lasy do polowania i rekreacji.

Do dyspozycji wczasowiczów jest także szeroko rozwinięta baza usługowo-gastronomiczna. Na plaży znajduje się wyposażona wypożyczalnia sprzętu wodnego. W sezonie letnim odbywa się tu szereg imprez kulturalno-sportowych. Nadzór nad ośrodkiem wypoczynkowym w Przyjezierzu sprawuje Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji.

W gminie działają trzy kluby sportowe posiadające łącznie 98 członków.

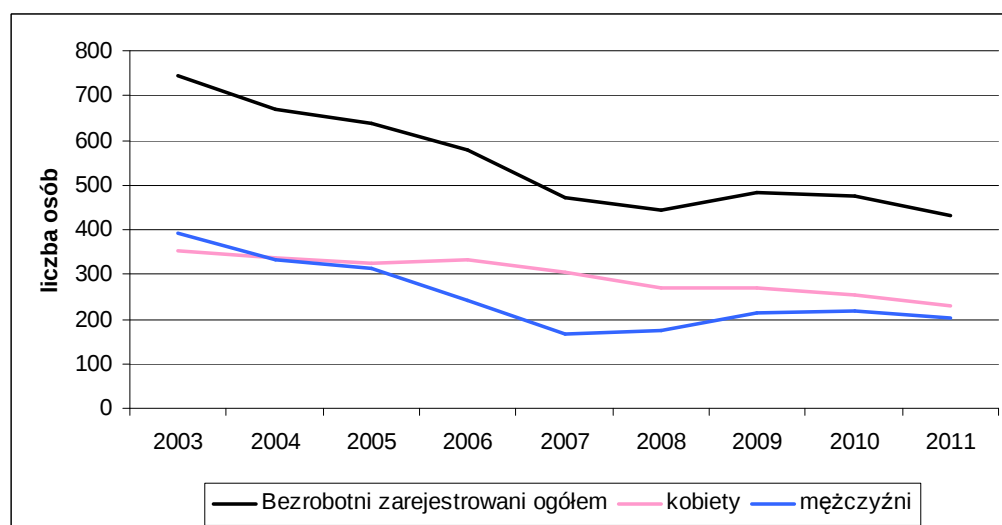
2.4 Ochrona zdrowia

Podstawową opiekę zdrowotną zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki zdrowotnej w Wójcinie oraz dwa Gabinety Lekarza Rodzinnego w Jeziorach Wielkich.

2.5 Warunki na rynku pracy.

Od kilku lat utrzymuje się korzystna tendencja spadku liczby bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy. W wartościach bezwzględnych problem braku pracy w 2011 r. dotyczył 431 osób w tym 230 kobiet i 201 mężczyzn. W odniesieniu natomiast do liczby osób w wieku produkcyjnym bez pracy było w 2011 r. ok. 15% mieszkańców, w niewiele większym stopniu problem ten dotyczy kobiet niż mężczyzn.

Rys 8. Bezrobotni zarejestrowani ogółem, oraz z podziałem na kobiety i mężczyzn

Źródło: Bank Danych Lokalnych – strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl)

Porównując zjawisko bezrobocia w gminie Jeziora Wielkie do sytuacji w pozostałych gminach powiatu Mogileńskiego, a także województwa, należy stwierdzić, iż jest to cecha negatywnie wyróżniająca gminę zarówno na tle powiatu jak i województwa.

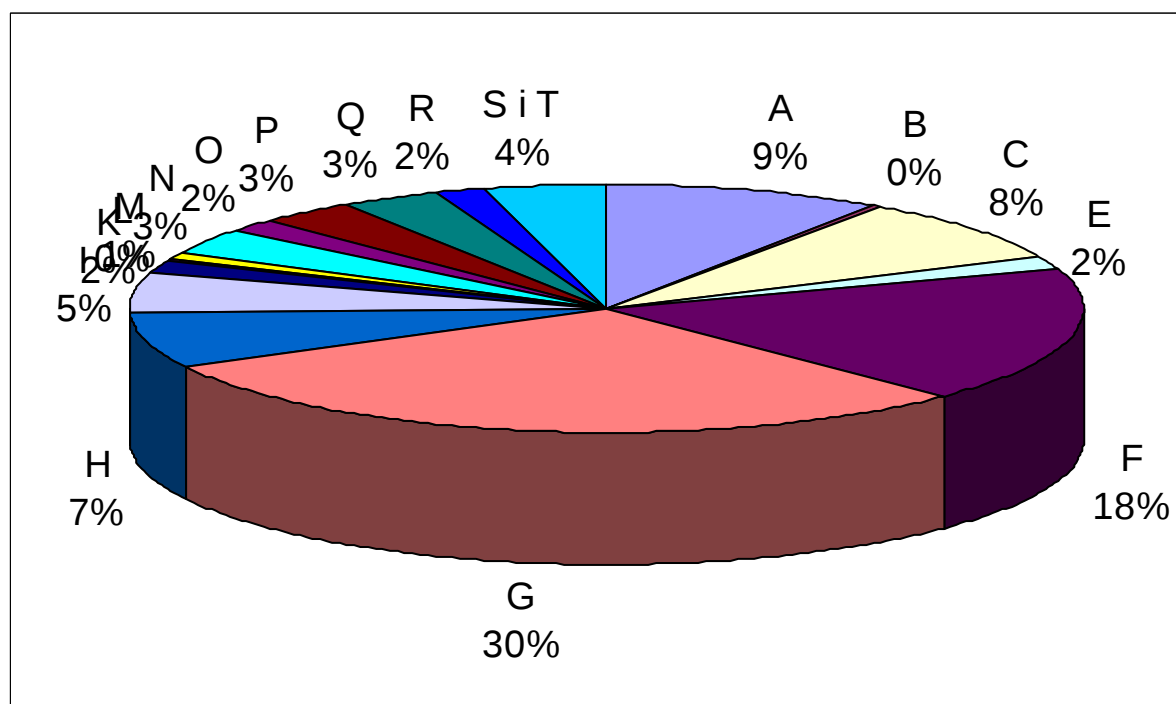
Tab.2 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Województwo								
Kujawsko-Pomorskie	16,2	15,1	14,1	12	9,2	8,2	10	10,4
Powiat Mogileński	20,3	18,7	17,2	14,5	12,2	11,4	12,6	12,6
Gmina Dąbrowa	21,3	21,1	19,2	15,6	13,1	12	13	12,1
Gmina Jeziora Wielkie	24,5	22	20,9	18,7	15,1	14,1	15,2	15
Gmina Mogilno	20	18,3	16,4	13,3	11,4	10,6	11,7	12,4
Gmina Strzelno	18,8	17,2	16,7	14,9	12,4	11,7	13,1	12,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych – strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl)

W 2010 r. na terenie gminy Jeziora Wielkie zarejestrowanych było 320 podmiotów gospodarki narodowej. Ogólną strukturę zbioru podmiotów figurujących w rejestrze REGON wg sekcji przedstawia poniższy wykres. Blisko 96% ogółu stanowiły podmioty sektora prywatnego. Najwięcej podmiotów skupionych było wokół handlu hurtowego i detalicznego i naprawy pojazdów samochodowych (sekcja G) tworzyły one 30% ogółu, kolejne, najliczniej reprezentowane sekcje to: sekcja F (budownictwo) 18%, sekcja A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) 9%, sekcja C (przetwórstwo przemysłowe) 8%, sekcja H (transport i gospodarka magazynowa) 7%.

Rys.9 . struktura zbioru podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg sekcji PKD2007 w 2011 r.

źródło: Bank Danych Lokalnych – strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl)

2.6 Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Do potencjalnych zagrożeń mogących doprowadzić do sytuacji kryzysowych należy zaliczyć pożary, katastrofy, awarie i niekontrolowane przenikanie różnych substancji do środowiska naturalnego, klęski żywiołowe (w tym podtopienia, susze);

Potencjalne zagrożenie środowiska na terenie gminy Jeziora Wielkie stwarza głównie transport materiałów i substancji niebezpiecznych głównie na drodze krajowej powodując m. in. zagrożenie zanieczyszczenia gleb oraz pożarowe na terenach leśnych oraz hałas komunikacyjny.

Z danych Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mogilnie wynika, że w latach 2004-2008 na terenie gminy Jeziora Wielkie nie miały miejsca zdarzenia mającego znamiona poważnej awarii ani nie wprowadzono stanu klęski żywiołowej.

Tab.3 Ilość zdarzeń jakie miały miejsce na terenie gminy Jeziora Wielkie w latach 2004-2008

Rok	Ogólne zestawienie ilości interwencji				
	Huragany	Opady deszczowe	Gwałtowne przybory wody	Plama oleju	Ogółem
2004	13	0	0	1	14
2005	4	1	0	0	5
2007	16	11	0	0	27
2008	36	1	3	0	40
Razem	69	13	3	1	86

Źródło: KP PSP Mogilno

Problem mogą stanowić również dzikie wysypiska odpadów. Odpady są najczęściej wywożone do lasu i na pola. Takie „składowanie” odpadów może mieć niebezpieczne skutki dla środowiska, śmieci mogą się zapalić w skutek samozapłonu, lub mogą być umyślnie podpalone, zachodzi też uzasadniona obawa wystąpienia zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych w skutek wymywania się szkodliwych substancji. Składowane odpady paląc się wydzielają do atmosfery różnego rodzaju substancje lotne, w tym substancje trujące, duże ilości dymu o nieprzyjemnym zapachu pochodzącego głównie ze spalania substancji zawierających białko zwierzęce. Szczególnie niebezpieczne zarówno dla środowiska jak i dla zdrowia ludzi są substancje powstające w wyniku palenia się tworzyw sztucznych, w tym najbardziej niebezpieczne dioksyny, działające na organizmy żywe już w bardzo małych stężeniach i kumulujące się w organizmach.

3. Stan środowiska przyrodniczego

3.1 Rzeźba, geomorfologia, geologia, litologia, surowce mineralne

Położenie

Według podziału kraju na regiony fizyczno-geograficzne Kondrackiego, gmina Jeziora Wielkie położona jest w podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego, w obrębie makroregionu Pojezierze Wielkopolskie, w mezoregionie Pojezierze Gnieźnieńskie.

Rzeźba i geomorfologia

Rzeźba gminy Jeziora Wielkie została uformowana podczas ostatniego zlodowacenia. Najbardziej charakterystycznym elementem rzeźby jest rynna Jeziora Gopło z poziomem wody 77 m n.p.m. oraz mniejsze rynny jeziorne Jeziora Ostrowskiego i Jeziora Wójcińskiego z poziomem wód odpowiednio 98 i 99 m n.p.m. Najwyższy punkt gminy znajduje się na wschód od miejscowości Kuśnierz i wynosi 120,7 m n.p.m. Na południu gminy widoczne są w terenie dwa wzniesienia 112,3 (Siedlimowo) i 114,6 (Lenartowo) a na pd-wsch od m. Jeziora Wielkie występuje w lesie wzniesienie o wysokości 113,4 m n.p.m.

Na terenie gminy oprócz rynien występują różne formy geomorfologiczne. Na południowo-wschodzie znajduje się fragment strefy pagórków moreny czołowej o drobnym rytmie (pagórki morenowe odosobnione) oraz fragment wysoczyzny morenowej falistej, ku zachodowi w kierunku rynien jeziornych Jeziora Ostrowskiego i Jeziora Wójcińskiego występuje równoleżnikowy fragment wysoczyzny morenowej pagórkowatej pochodzenia akumulacyjnego. Taka sama forma na znacznym obszarze występuje równolegle do rynny jeziornej Jeziora Gopło. Ku południowemu-zachodowi i ku zachodowi od tych form występuje wysoczyzna morenowa płaska oraz równina sandrowa (Nowa Wieś). W rejonie Jezior Wielkich i Nożyczyzna występują pagórki wydymowe.

Szczególnie wyraźnie zaznacza się rynna goplańska, łącząca wschodnią część Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej z Pradolina Toruńsko-Eberswaldzką. W obrębie omawianego obszaru występują rynny subglacjalne, zajęte częściowo przez jeziora i cieki. Głębokość wcięcia tych rynien waha się od kilkunastu do ok. 40 m. Ze względu na głębokie rozcięcie powierzchni wysoczyzny, rynny te są ważnym czynnikiem we współdziałaniu wód podziemnych i powierzchniowych.

Geologia i litologia

Obszar opracowania znajduje się w obrębie niecki mogileńsko-łódzkiej, w której główną serię osadową tworzą utwory kredy górnej. Powierzchnia mezozoiczna jest na omawianym obszarze dość urozmaicona. Występuje tam wiele struktur tektonicznych różnego zasięgu. Szczególnie wyraźnie zaznacza się w północnej części antyklina Gopła, osiągająca rzędną +60 m n.p.m., gdzie brak utworów trzeciorzędowych. Na pozostałym obszarze powierzchnia utworów górnokredowych przykryta jest osadami trzeciorzędowymi, tj. oligocenu, miocenu i pliocenu o łącznej miąższości 50-100 m.

Osady czwartorzędowe wykazują bardzo duże zróżnicowanie miąższości; od poniżej 20 m. w rejonie Strzelna do ponad 100 m. w dolinie Noteci. W utworach czwartorzędu zaznaczają się doliny kopalne o przebiegu południkowym, wypełnione osadami o miąższości ok. 100 m. Szczególnie wyraźnie zaznacza się rynna goplańska, łącząca wschodnią część Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej z Pradolina Toruńsko-Eberswaldzką. W obrębie omawianego obszaru występują rynny subglacjalne, zajęte częściowo przez jeziora i cieki. Głębokość wcięcia tych rynien waha się od kilkunastu do ok. 40 m. Ze względu na głębokie rozcięcie powierzchni wysoczyzny, rynny te są ważnym czynnikiem we współdziałaniu wód podziemnych i powierzchniowych. Obszar wysoczyznowy budują w przeważającej części gliny zwałowe. Osady piaszczyste związane są głównie z sandrem znajdującym się na południe od Strzelna. Utwory holocenyjskie stanowią przede wszystkim mady, piaski rzeczne i jeziorne oraz utwory organiczne występujące w dolinach rzecznych i rynnach jeziornych. W gminie Jeziora Wielkie przeważa wysoczyzna morenowa płaska lub falista zbudowana z glin zwałowych. Występują też pola wydymowe, utwory sandrowe (piaski i żwiry).

Udokumentowane złoża kopalin

Na terenie gminy występuje udokumentowane złożo piasków wydmyowych „Jeziora Wielkie” o powierzchni 2,87 ha. W 1988 roku wydano decyzję upoważniającą do podjęcia działalności inwestycyjnej. Złożo nie było dotąd eksploatowane.

3.2 Gleby, stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Na obszarze gminy Jeziora Wielkie, w jej pn-wsch części w rejonie od Sierakowa do Rzeszyna występują kompleksy gleb: pszenney bardzo dobry i pszenney dobry (D- czarne ziemie), a także kompleks żytni bardzo dobry. Kompleks pszenney dobry (D- czarne ziemie) oraz kompleks żytni dobry znajdujemy również na pn-wsch od Wójcina oraz w rejonie Siedlimowa oraz w rejonie Lenartowa. Na pozostałym obszarze w trójkącie Proszyska-Wójcin-Nożyczyn oraz w pasie między m. Jeziora Wielkie a Krzywym Kolanem przeważa kompleks żytni dobry. Najsłabsze kompleksy: żytni słaby i bardzo słaby, występują w pasie między lasem, na północ od Jezior Wielkich a Jeziorem Gopło.

Klasy gleb na terenie gminy: I-IIIb występują w przewadze w pn-wsch części gminy. Gmina Jeziora Wielkie ma dobre warunki do rozwijania produkcji rolniczej.

3.3 Wody podziemne i powierzchniowe, ujęcia wodyWody powierzchniowe

W gminie Jeziora Wielkie wykształciły się cztery zlewnie. Cały obszar leży w zlewni I rzędu Odry, II rzędu -Warty, III rzędu –Noteci i czterech zlewni IV rzędu. Są to: zlewnia Kanału Ostrowo-Gopło z jeziorami: Ostrowskie i Wójcińskie, zlewnia kanału Kuśnierz i dwa fragmenty zlewni Jeziora Gopło, południowy z Jeziorem Lubstówek i niewielki fragment północnego w rejonie wsi Siemionki. We fragmentach zlewni występują izolowane zagłębienia bezodpływowe chłonne, najwięcej w rejonach wsi Jeziora Wielkie i Dobsko, na południe od Lenartowa, na granicy gminy występuje obszar bezodpływowy ewapotranspiracyjny.

Gminę charakteryzuje występowanie znacznej liczby terenów okresowo podmokłych, bądź to związanych z rynnymi jeziornymi, bądź też z dość licznie występującymi obniżeniami terenu na wysoczyźnie. Wspomniane tereny podmokłe związane są z występowaniem zmiennie przepuszczalnych gruntów, z gruntami nieprzepuszczalnymi.. We wschodniej części gminy, w zlewni Gopła najwięcej występuje gruntów o średniej przepuszczalności: piasków i skał litych silnie uszczelnionych, na pozostałym obszarze przeważają grunty o słabej przepuszczalności: gliny i pyły.

Charakterystyka jezior występujących na terenie gminy przedstawia się następująco:

Jezioro Gopło – na terenie gminy Jeziora Wielkie leży zatokowa, zachodnia część tego jeziora, nad którą położone są miejscowości Siemionki i Kościeszki, Ten fragment zbiornika stanowi jego najpłytszą część, charakteryzującą się również najniższą jakością wód. Przeprowadzone badania wykazały, iż wody Jeziora Gopło nie odpowiadają obowiązującym normom, a analizowane parametry, z wyłączeniem wskaźnika sanitarnego, kilkakrotnie przekraczają ustalone wartości normatywne. Powierzchnia całego jeziora wynosi 2121,5 ha, średnia głębokość wynosi 3,6m, maksymalna głębokość 16,6m

Według danych z 2006 roku, wody kanału Ostrowo-Gopło w rejonie Włostowa należą do wód pozaklasowych, Jezioro Gopło zanieczyszczają zrzuty wód pościekowych, spływ obszarowy wód z pól uprawnych oraz niekontrolowane zrzuty ścieków z miejscowości (brak sieci kanalizacyjnej) położonych w zlewni bezpośredniej akwenu. Do miejscowości stałych zrzutów ścieków należą Siemionki.

Dużym problemem, mimo wyraźnej poprawy po wybudowaniu oczyszczalni ścieków komunalno-przemysłowych dla Kruszwicy, są znaczące pokłady osadów w części północnej Gopła, pochodzące z czasów, gdy do jeziora zrzucano bezpośrednio ścieki komunalne oraz przemysłowe z winiarni i zakładów tłuszczowych. Mimo spadku stosowanej ilości nawozów mineralnych, jezioro nadal zagrożone jest eutrofizacją. Czynnikiem pogarszającym warunki bytowania wielu roślin i ptaków jest prawie całkowite zaprzestanie wypasu oraz koszenia.

Jezioro Ostrowskie – ma powierzchnię 314,5 ha, jednak w związku ze stałym obniżaniem się poziomu zwierciadła wody, jezioro podzielone zostało na odrębne baseny – zachodni o powierzchni 216,2 ha i o zdecydowanie rynnowym charakterze oraz wschodni o powierzchni 98,3 ha, nad którym położona jest miejscowość Przyjezierze. Wody Jezior Ostrowskich do wód III klasy, wschodnie do wód II klasy. Liczne ośrodki wypoczynkowe i turystyczne stanowią zagrożenie dla jakości wód.

Jezioro Wójcińskie – jest to zbiornik wodny leżący na granicy województw kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego, wydzielony jako osobny zbiornik wodny z Jeziora Kownacko-Wójcińskiego, w wyniku obniżenia lustra wody. Na podstawie najnowszych pomiarów batymetrycznych powierzchnia zwierciadła wody jeziora wynosi 40,5 ha, objętość 752,1 tys. m³, głębokość maksymalna 4,7 m, a średnia 1,9 m. Badania jeziora prowadzono w 1990 roku i na ich podstawie jezioro sklasyfikowano w III klasie czystości wód. Niską jakość wód potwierdza mała przejrzystość oraz, świadcząca o zeutrofizowaniu środowiska, wysoka zawartość tlenu rozpuszczonego, która w przypadku płytkich jezior świadczy o wysokim natężeniu procesów biotycznych. W aspekcie sanitarnym, Jezioro Wójcińskie sklasyfikowano w II klasie czystości.

Oprócz zbiorników wód stojących, na terenie gminy Jeziora Wielkie występuje szereg cieków. Generalnie jednak, z wyjątkiem **Kanału Ostrowo-Gopło** są to niewielkie cieki nie posiadające oficjalnej nazwy.

Na obszarze gminy Jeziora Wielkie nie zostały wyznaczone obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią stuletnią.

Wody podziemne

W układzie hydrogeologicznym gmina Jeziora Wielkie znajduje się w obrębie Regionu Mogileńskiego (XII), w którym główne poziomy użytkowe występują w utworach czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredy. Główny poziom użytkowy w utworach czwartorzędu występuje w przeważającej części obszaru na głębokości do 60 m. Uzyskiwane wydajności wahają się od kilku do ponad 100m³/h.

Gmina Jeziora Wielkie leży częściowo na terenie czwartorzędowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 144 Dolina Kopalna Wielkopolska, obszaru wysokiej ochrony (OWO). Szczegółnej uwagi wymaga fakt pogorszenia się jakości wód GZWP 144 w latach 2001-2002.

Wody podziemne pierwszego poziomu, drenowane przez sieć hydrograficzną wykazują ścisły związek z budową geologiczną i rzeźbą terenu, Z reguły występują one stosunkowo płytko, do głębokości 3 metrów. Stosunkowo duże powierzchnie zajmują tereny, na których wody podziemne zalegają do głębokości 1 m (wzdłuż cieków i jezior). Jedynie na zachód od Nowej Wsi, na wschód od Kuśnierza (hydroizobata niepewna) oraz na pd od Lenartowa hydroizobaty wskazują głębokość zalegania wód podziemnych poniżej 5 m. Rytm wahań stanów wód podziemnych jest charakterystyczny dla obszarów wysoczyznowych zbudowanych z glin zwałowych. Wody podziemne pierwszego poziomu charakteryzują się sezonowym rytmem zasilania. Najwyższe stany, przypadające na okres wiosenny (III-V) wiążą się z okresem roztopów i opadów deszczu. Od tego okresu aż do końca roku

hydrologicznego zaznacza się trwała tendencja spadkowa. Tylko wybitnie wysokie wartości opadów atmosferycznych w okresie letnio-jesiennym zaznaczają się w niektórych latach w przebiegu stanów.

W rynn timer Jeziora Gopło występuje połowiczna izolacja pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego od powierzchni. Jakościowo, wody głównego użytkowego poziomu wodonośnego są wodami wymagającymi prostego uzdatniania.

Gmina należy do JCWPd nr 43 o powierzchni 3659,3, obejmującego region Warty.

Ujęcia wody

Na terenie gminy znajdują się 4 czynne ujęcia wód podziemnych w miejscowościach: Jeziora Wielkie, Gaj, Kościeszki, Kuśnierz oraz Golejewo (rezerwowe, nie eksploatowane).

Cała gmina leży na wodach termalnych w utworach kredy dolnej, o temperaturze powyżej 50 °C oraz w utworach jury dolnej także o temperaturze powyżej 50 °C. W niedalekim Wilczynie znajduje się otwór z wodami o temperaturze powyżej 50 °C.

3.4 Klimat, stan jakości powietrza

Klimat

Gmina Jeziora Wielkie, wg podziału na regiony Polski zaproponowanego przez A. Wosia (1995), znajduje się w regionie XV- Środkowopolskim. Centralną część tego regionu stanowi Pojezierze Gnieźnieńskie. Na tle innych obszarów regionu ten wyróżnia stosunkowo częstsze występowanie dni z pogodą bardzo ciepłą i zarazem pochmurną. Jest ich w roku prawie 60, wśród nich prawie 39 cechuje brak opadu (typ pogody 310). Region ten wyróżnia się także dość znaczną frekwencją dni przymrozkowych bardzo chłodnych, w których jednocześnie występuje opad. Średnio w roku jest ich prawie 20. Według danych najbliższej stacji meteorologicznej średnia temperatura roczna w regionie wynosi 8,1°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (19°C), najchłodniejszym zaś styczeń (-2,5 °C). W okresie od maja do września występuje średnio 30 dni gorących. W ciągu roku liczba dni z przymrozkami wynosi ok. 100. Średnia opadów w ciągu roku na terenie gminy wynosi 500 mm (w okresie wegetacyjnym od 280-330 mm), pokrywa śnieżna zalega od 30-50 dni, a okres wegetacyjny wynosi 220 dni. Najwyższe zachmurzenie notuje się w okresie od listopada do lutego.

Na terenie gminy przeważają, wiatry z sektora zachodniego, co świadczy o wpływie mas oceanicznych na warunki pogodowe tego obszaru. Wiatry południowo-zachodnie stanowią łącznie od 43 do 54% wiatrów. Udział wiatrów północnych wzrasta na wiosnę, a południowych jesienią i zimą. Średnia prędkość wiatrów wynosi od 1,9 do 3,1 m/s.

Stan jakości powietrza

Na terenie gminy występują wyłącznie skupiska źródeł niskiej emisji gazów i pyłów. Źródłami tych emisji są wsie: Siemionki, Kościeszki, Rzeszynek, Rzeszyn, m. Jeziora Wielkie, Krzywe Kolano, Nowa Wieś, Kozuszkowo, Wójcin, Wola Kozuszkowa, Gaj i Siedlimowo.

Ocena zasobów energii wiatrowej

Województwo kujawsko-pomorskie posiada korzystne warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej pod względem zasobów energii wiatru. Znajduje się w znacznej części w III strefie, tj. warunków korzystnych charakteryzujących się średnioroczną prędkością wiatru 3-4 m/s. Natomiast południowa część województwa znajduje się w II strefie, tj. warunków bardzo korzystnych charakteryzujących się średnioroczną prędkością wiatru 4-6 m/s.

Najbardziej korzystnymi warunkami energetycznymi wiatru charakteryzują się południowe i wschodnie fragmenty województwa znajdujące się w strefie energii rzędu 1500 - 2000 kWh/m²/rok, w tym gmina Jeziora Wielkie.

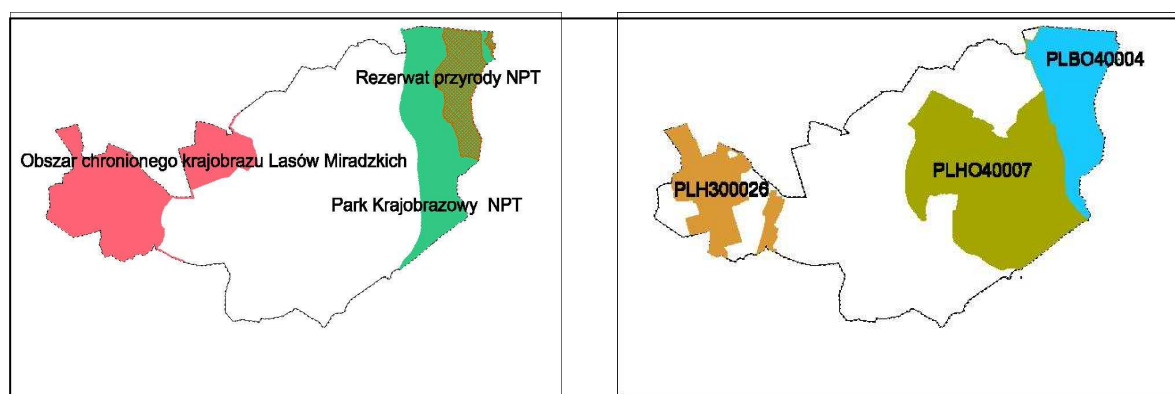
3.5 Flora i fauna, formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Jeziora Wielkie występują nakładające się formy ochrony, ustanowione na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- Rezerwat Przyrody Nadgoplański Park Tysiąclecia
- Park Krajobrazowy Nadgoplański Park Tysiąclecia
- Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich,
- obszary Natura 2000:
 - Jezioro Gopło - specjalny obszar ochrony siedlisk, kod PLH040007
 - Ostoja Nadgoplańska - obszar specjalnej ochrony ptaków, kod PLB040004
 - Pojezierze Gnieźnieńskie - specjalny obszar ochrony siedlisk, kod PLH300026

Ponadto wyznaczono pomniki przyrody i użytki ekologiczne.

Rys.10 Obszary chronione w gminie Jeziora Wielkie

źródło: opracowanie własne na podstawie www.gdos.gov.pl/

fauna i flora

W gminie Jeziora Wielkie najcenniejsze gatunki fauny i flory występują we wschodniej części gminy, w obrębie Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia. Jest to obszar pól uprawnych, łąk i pastwisk, lasów, bagien, trzcinowisk i innych nieużytków oraz jeziora. Jezioro Gopło to miejsce lęgowe licznych gatunków ptactwa wodnego, błotnego i lądowego oraz miejsce ich odpoczynku podczas wiosennych i jesiennych przelotów.

Flora Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia liczy 865 gatunków roślin naczyniowych, co stanowi około 50% całej flory naczyniowej Polski. Roślinność wodna reprezentowana jest przede wszystkim przez wywłócznika okółkowego *Myriophyllum verticillatum*, grążela żółtego *Nuphar lutea* oraz grzybienie białe *Nymphaea alba*, które spotykamy w zatokach i wokół wysp. Roślinność nadbrzeżna jest na terenie parku bardzo pospolita. Reprezentowana jest przez pas trzcin i oczeretów, w których dominuje trzcina pospolita *Phragmites australis* i pałka wąskolistna *Typha angustifolia* obok tych dominujących roślin występuje oczeret

jeziorny *Schoenoplectus lacustris*, skrzyp bagienny *Equisetum palustre* i jeżogłówka gałęzista *Sparganium ramosum*. Roślinność łąk i pastwisk to przede wszystkim zespoły traw i turzyc. Dominującym typem łąk są łąki wilgotne i świeże. Zbiorowiska leśne ograniczone są do nielicznych płatów. Nad brzegami jezior obserwujemy łągi jesionowo-olszowe, wierzbowo-topolowe, jesionowo-wiązowe. Na terenie parku pewną osobliwością są rośliny kserotermiczne występujące na nasłonecznionych zboczach o wystawie południowej. W okolicach Mietlicy występuje ślázówka turyngska *Lavatera thuringiaca*, w okolicach Kruszwicy, Gocanowa i Mietlicy rośnie czyściec wyprostowany *Stachys recta*, jak również dziewanna fioletowa *Verbascum phoeniceum*. W okolicach Gopła spotkać można również halofity, czyli rośliny słonolubne, np. mlecznik nadmorski *Glaux maritima*, muchotrzew solniskowy *Spergularia salina* oraz świbkę morską *Triglochin maritimum*. Na terenie parku odnotowano 11 gatunków wymierających w Wielkopolsce i na Kujawach, 50 gatunków zagrożonych wymarciem, 12 gatunków rzadkich, 9 gatunków częściowo chronionych w Polsce oraz 21 gatunków objętych ochroną całkowitą w Polsce. Gatunki o najwyższych walorach florystycznych stanowią grupę złożoną z 158 gatunków. Gatunków najsilniej zagrożonych wymarciem na terenie Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia jest 99. Gatunków, które decydują o swoistości flory Nadgopla jest 103. Gatunków specjalnej troski jest 57. (Zaluski 1999).

Świat zwierząt reprezentuje: sarna *Capreolus capreolus*, dzik *Sus scrofa*, piżmak *Ondatra zibethicus*, karczownik *Arvicola amphibius*, jeleni *Cervus elaphus*, borsuk *Meles meles*, lis *Vulpes vulpes*, tchórz *Mustela putorius*. Płazy reprezentowane są przez 11 gatunków, do których należą między innymi traszka zwyczajna, ropuch szara i zielona, rzekotka drzewna, żaba trawna. Z gadów żyje tu padalec zwyczajny *Anguis fragilis*, jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*, zaskroniec zwyczajny *Nettion nettion* (Głowaciński & Rapiński 2003).. Jezioro Gopło i inne zbiorniki zamieszkuje 25 gatunków ryb. Są to m. in. sandacz, sum, leszcz, węgorz, szczupak, karp, karaś, jazgarz. Ptaki reprezentowane są przez około 200 gatunków, z czego lęgowych jest około 150. W porównaniu z innymi grupami zwierząt, w Nadgoplańskim Parku Tysiąclecia ptaki są stosunkowo dobrze poznane. W latach 1988-95 na obszarze Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia zaobserwowano 179 gatunków ptaków, co stanowi 45% gatunków notowanych w Polsce, z tego 149 lęgowych i prawdopodobnie lęgowych. Z grupy gatunków zagrożonych w Europie na terenie Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia występuje 21 gatunków. Natomiast, biorąc pod uwagę trzy wyróżnione powyżej grupy gatunków zagrożonych wyginięciem w Polsce, stwierdzono tu 10 gatunków skrajnie zagrożonych, 18 gatunków silnie zagrożonych i 32 gatunki zagrożone (Kupczyk M., 1999 i Przewoźniak M., Winiarski A., Żbikowska A., 2000). Na jeziorze Gopło i w bezpośrednim jego otoczeniu gnieździ się kilka gatunków określonych przez Głowacińskiego i in. (1980) jako silnie zagrożone wyginięciem, które znalazły się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Są to bąk *Botaurus stellaris*, gągoł *Bucephala clangula*, kropiatka Porzana porzana, zielonka Porzana parva, błotniak łąkowy *Circus pygargus*, bielik, wąsatka *Panurus biarmicus*. Z kategorii gatunków zagrożonych wyginięciem w ciągu długiego czasu na terenie Nadgopla gnieździ się lub prawdopodobnie gnieździ się dalszych 30 gatunków. Wśród nich wymienić należy gnieźdzące się regularnie: perkoz rdzawoszyi *Podiceps grisegena*, bączek *Ixobrychus minutus*, krakwa *Anas strepera*, płaskonos *Anas clypeata*, jastrząb *Accipiter gentilis*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, wodnik *Rallus aquaticus*, sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*, rybitwa czarna *Chlidonias niger*, strumieniówka *Locustella fluviatilis*, dziwonka *Carpodacus erythrinus*.

Z listy gatunków globalnie zagrożonych w Nadgoplu odnotowano dwa gatunki wymienione w Światowej Czerwonej Księdze - bocian biały i bielik; 21 gatunków zagrożonych w skali europejskiej oraz 5 dodatkowo zagrożonych w/g Dyrca 1989. Populacja lęgowa gęgawy *Anser anser* obejmuje ok. 11% zasobów krajowych, błotniaka stawowego ok. 7%, bąka

ok. 2%. Charakteryzując awifaunę Gopła należy jeszcze raz podkreślić następujący fakt: gnieźdzenie się obok siebie 4 gatunków perkozów, co nie jest w Polsce zjawiskiem częstym (np. Dyrz i in. 1984). Z rzędu blaszkodziobych Anseriformes stwierdzono łągi prawdopodobnie 12 gatunków, wśród nich stosunkowo rzadkie w Wielkopolsce, jak krakwa - do 40 par, płaskonos - do 20 par, gągoł do 3 par. Spośród chruścieli Rallidae stwierdzono 6 gatunków. Gnieździ się tu wielu przedstawicieli drapieżnych Falconiformes. Najliczniejsze to błotniak stawowy i myszołów Buteo buteo. Dalsze 6 gatunków gnieździ się regularnie, lecz nielicznie pustułka Falco tinnunculus, kobuz Falco subbuteo, bielik Haliaeetus albicilla, błotniak łąkowy, jastrząb, krogulec Accipiter nisus). Bardzo uboga i nieliczna jest fauna sów Strigiformes. W okresie badań stwierdzono pewne gnieźdzenie się tylko dwóch gatunków, – puszczyka Stix aluco i uszatki Asio otus i prawdopodobnie lęgowej – płomykówki Tyto alba. Bogactwo gatunków i liczebność wielu z nich pozwalają zaliczyć Nadgopie do najważniejszych i najciekawszych ości ptaków lęgowych w Polsce. Teren ten jest jedną z najcenniejszych w Polsce ości lęgowych ptaków wodnych i błotnych. W Wielkopolsce jej walory można porównać tylko do wartości Środkowej Warty i doliny Noteci (Bednorz 1976, Winiecki 1982, Chylarecki i in. 1992). Równie bogate i interesujące są zgrupowania ptaków niełgowych, a ostatnie badania przeprowadzone w 2011 r. wskazują na bardzo wysoką rangę Osto Nadgoplańskiej zarówno w znaczeniu kraju jak i Europy.

Teren w zachodniej części gminy, w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich posiada również bogactwo flory i fauny, liczne torfowiska oraz tereny wodno – leśne. Lasy te posiadają trzy główne typy drzewostanów: bór mieszany świeży, las mieszany świeży, las mieszany wilgotny. Na dnie rynien, wzdłuż jezior, występują fragmenty łągów olszowo-jesionowych i olsów, w przewadze są to lasy ochronne. Na terenie gminy, w lesie położonym między Kuśnierzem na zachodzie a m. Jeziora Wielkie na wschodzie, występują liczne fragmenty drzewostanów cennych oraz użytk ekologiczny w oddziale 270, o pow. 12,3 ha. Na podmokłych łąkach spotkać można żurawia, kolonie czapli, a z grubej zwierzyny dziki, samy, jelenie i łosie. Na terenach nieleśnych gminy licznie występują aleje drzew przydrożnych (w składzie gatunkowym występują m.in. klony, lipy, jesiony i topole) oraz zadrzewienia i zakrzaczenia w formie szpalerów wzdłuż cieków wodnych i rowów melioracyjnych (głównie z udziałem wierzy). Obiekty te są szczególnie cenne krajobrazowo na obszarze o dominacji użytków rolnych.

Formy ochrony przyrody – podstawy prawne

Rezerwat przyrody Nadgoplański Park Tysiąclecia

Rezerwat został założony 15 września 1967 r. na powierzchni 12683,76 ha, w powiatach ówczesnego województwa bydgoskiego: inowrocławskim, radziejowskim, mogileńskim oraz w powiecie konińskim woj. poznańskiego. Powierzchnia rezerwatu podzielona została na: obszar ochrony rezerwatowej – 2313,76 ha, otaczający go obszar ochrony krajobrazowej – 10370,00 ha.

Obecnie dla rezerwatu obowiązują przepisy Zarządzenia nr 5/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 1 kwietnia 2009 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Nadgoplański Park Tysiąclecia" (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-pomorskiego z 2009 r. Nr 35 poz. 773). Wraz z wejściem w życie Zarządzenia, rozporządzenie tworzące rezerwat przyrody utraciło moc. Jednocześnie aktualna powierzchnia rezerwatu przyrody (wyłącznie w województwie kujawsko-pomorskim) wynosi 1882,65 ha.

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych fragmentu ekosystemu wodno-błotnego, łąkowego i leśnego wraz z całą różnorodnością flory i fauny a w szczególności awifauny występującej na tym obszarze.

Park Krajobrazowy Nadgoplański Park Tysiąclecia

Park krajobrazowy nadgoplański Park Tysiąclecia w województwie kujawsko-pomorskim został utworzony na mocy rozporządzenia nr 252 z dn. 10.12.1992 wydanego przez Wojewodę Bydgoskiego. Powierzchnia parku to 8898 ha, w 2002 r. – 9982,71 ha. Park powstał na bazie istniejącego na tym terenie rezerwatu przyrody Rezerwat przyrody Nadgoplański Park Tysiąclecia. W rezultacie z rezerwatu powstał obszar chroniony, częściowo funkcjonujący jako park krajobrazowy, a częściowo jako rezerwat przyrody. Obecnie dla Parku Krajobrazowego obowiązują zakazy określone w Rozporządzeniu Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 listopada 2004r w sprawie Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom Nr 111 poz. 1889)

Do podstawowych celów funkcjonowania Parku należy ochrona blisko 200 gatunków ptaków wodnych i błotnych oraz szczególnie cennych gatunków roślinności. Gmina Jeziora Wielkie jest jedyną gminą w powiecie mogileńskim objętą granicami parku krajobrazowego.

Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich

Został utworzony na mocy Rozporządzenia nr 145/94 Wojewody Bydgoskiego z dnia 11.06.1994 r. Łączna powierzchnia tego kompleksu wynosi 6,3 tys. ha, z tego 1,9 tys. na terenie gminy Jeziora Wielkie.

Na Obszarze Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich obowiązują zakazy określone w uchwale nr VI/106/11 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 marca 2011r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Kuj.Pom. Nr 99, poz.793. Pojęcie ochrony krajobrazu obejmuje wszelkie składniki środowiska przyrodniczego (wodę, powietrze, ziemię, świat zwierzęcy i roślinny, rzeźbę terenu i inne) oraz środowiska przyrodniczego i kulturowego wytworzone przez człowieka (parki, zbiorniki wodne, budowle, aleje, itp.). Ochrona takich obszarów ma na celu zachowanie istniejących dotychczas elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego bez zmiany dotychczasowych form gospodarowania i stosunków własnościowych. Na obszarach tych należy stworzyć ekologiczne metody gospodarowania, które sprzyjają utrzymaniu równowagi przyrodniczej.

Pomniki przyrody (wg rej. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Bydgoszczy)

- Jesion wyniosły w miejscowości Lenartowo – obwód w pierśnicy 350 cm
- Wiąz szypułkowy w miejscowości Kościeszki – obwód w pierśnicy 300 cm
- Lipa drobnolistna w miejscowości Rzeszynek – obwód w pierśnicy 380 cm
- Topola czarna w miejscowości Rzeszynek – obwód w pierśnicy 560 cm
- Robinia grochodrzew w miejscowości Żółwiny – obwód w pierśnicy 420 cm
- Robinia grochodrzew w miejscowości Dobsko – obwód w pierśnicy 320 cm
- Klon jawor w miejscowości Żółwiny – obwód w pierśnicy 230 cm
- Dąb szypułkowy w miejscowości Przyjezierze – obwód w pierśnicy 420 cm
- Buk zwyczajny w miejscowości Rzeszynek – obwód w pierśnicy 312 cm
- Dąb szypułkowy w miejscowości Wójcin – obwód w pierśnicy 300 cm
- Wiąz szypułkowy w miejscowości Wójcin – obwód w pierśnicy 370 cm
- Lipa drobnolistna w miejscowości Wójcin – obwód w pierśnicy 280 cm

- głaz narzutowy o obwodzie 310 cm, znajdujący się przy drodze Strzelno – Wójcin
- głaz narzutowy o obwodzie 410 cm, przy drodze w miejscowości Jeziora Wielkie

Parki podworskie w miejscowościach: Siemionki, Rzeszynek, Wójcin, Lubstówek, Kuśnierz, Kościeszki

Użytek ekologiczny w pobliżu Leśnictwa Wycinki.

Obszary NATURA 2000

– na obszarach ochronie podlegają cenne siedliska przyrodnicze oraz gatunki i ich siedliska określone przez Standardowe Formularze Danych

Jezioro Gopło - specjalny obszar ochrony siedlisk, kod PLH040007

Obszar obejmuje jezioro Gopło i system jezior Skulskich wraz z otoczeniem i rozległy kompleks leśny położony na zachód od Gopła. Bogato rozwinięta linia brzegowa, liczne wysepki oraz płaskie brzegi sprzyjają rozwojowi rozległych szuwarów i wilgotnych łąk. Szeroka strefa szuwarów i łąk – zwłaszcza kalcyfilnych oraz resztki wilgotnych lasów łęgowych są najcenniejszym elementem szaty roślinnej północnego Nadgopla. W tej części obszaru w strukturze użytkowania dominują grunty orne i łąki, a lasy zajmują niewielką powierzchnię. W części południowej obszaru rzeźba terenu jest znacznie bardziej urozmaicona. W biegnącej na zachód, równoległe do jeziora Gopło niewielkiej rynnicy leżą jeziora; Skulskie, Skulska Wieś i Czartowo. Jest tu też więcej lasów. W spektrum fitocenozy z leśnych zauważalny jest duży udział borów sosnowych porastających wydmy obszary w rejonie Jezior Wielkich i Mniszek. W kompleksie borowym występują także murawy napiaskowe. Zdecydowanie mniejsze znaczenie mają fitocenozy świetlistej dąbrowy, grądów środkowoeuropejskich i kwaśnej dąbrowy. W rejonie Jezior Wielkich w miejscu oligotroficznym, śródwydmy oczek wodnych istnieją warunki do formowania się licznych torfowisk.

W obszarze stwierdzono występowanie 19 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, zajmujących w sumie 36% powierzchni. Wśród tych, które wymienione są w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, a zinventaryzowane w obrębie ostoi należy wymienić: twarde wodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic, naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*, naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, słone łąki, pastwiska i szuwary, ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe, murawy kserotermiczne i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, ziołorośla górskie i nadrzeczne, łąki selernicowe, niżowe łąki świeże użytkowane ekstensywnie, torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, torfowiska przejściowe i trzęsawiska, torfowiska nakredowe, nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młaki, turzycowiska i mechowiska, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, bory i lasy bagienne, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, ciepłolubne dąbrowy.

Obszar ten ma w skali Wielkopolski duże znaczenie dla zachowania zbiorowisk łąkowych wykształconych na pokładach wapna łąkowego. Duże połacie zajmują tu też łąki halofilne. Obszar jest ważny dla ochrony 5 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (w sumie stwierdzono ich tu 7); utrzymują się bogate stanowiska lipiennika Loesela *Liparis loeselii*, staroduba łąkowego *Angelica palustris*, a także przetacznika wczesnego *Veronica praecox* - roślin zagrożonych w Polsce. W szuwarach nadgoplańskich występują jedne z bogatszych

w Polsce stanowisk skolochloi trzcinowatej *Scolochloa festucacea*, wyznaczające jednocześnie południową granicę zasięgu.

Teren ostoji to również siedlisko występowania innych cennych gatunków roślin m.in.: kopytnika pospolitego *Asarum europaeum*, kukułki szerokolistnej *Dactylorhiza majalis*, goździka pysznego *Dianthus superbus*, kruszczyka szerokolistnego *Epipactis helleborine* i błotnego *E. palustris*, przytuli wonnej *Galium odoratum*, mlecznika nadmorskiego *Glaux maritima*.

Ostoja Nadgoplańska - obszar specjalnej ochrony ptaków, kod PLB040004

Ostoja Nadgoplańska jest obszarem o powierzchni 10 tys. ha i jest położona we wschodniej części Pojezierza Gnieźnieńskiego. Jej teren obejmuje Jezioro Gopło oraz jeziora Skulskie: Skulskie, Skulska Wieś, Czartowo. Jezioro Gopło jest największym jeziorem Pojezierza Wielkopolskiego i dziewiątym pod względem wielkości jeziorem w Polsce. Jest to płytkie, polodowcowe jezioro przepływowe o długości 25 km, posiadające urozmaiconą linię brzegową z licznymi zatokami, wyspami i półwyspami. Od południa akweny jeziora rozdziela wcinający się głęboko w jego toń Półwysep Potrzymiech. Dzieli on jezioro Gopło na część wschodnią, przez którą przepływa rzeka Noteć i zachodnią zwaną Zatoką Pięciu Wysp. Wyspy te zajmują powierzchnię ok. 25 ha.

W okolicy jeziora występują podmokłe łąki oraz pola uprawne i niewielkie już skupiska lasów łęgowych. Strefa brzegów porośnięta jest szerokim pasem trzcinowisk, a liczne wyspy obrosły szuwarami trzcinowymi. Ostoja ptasia o randze europejskiej E 41 (Nadgoplański Park Tysiąclecia). Występują tu co najmniej 24 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Obserwowano tu 198 gatunków ptaków; wśród nich 74 związane są z obszarami wodnymi i błotnymi. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: batalion (PCK), bączek (PCK), bąk (PCK), podróżniczek *Luscinia svecica* (PCK), uszatka błotna *Asio flammeus* (PCK), perkoz dwuczuby, gęgawa, płaskonos, krakwa, rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus*, brzęczka *Locustella luscinioides* i wąsatka (PCK). W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje rybitwa czarna, gąsiorek *Lanius collurio*, ortolan, krzyżówka, łyska, czajka i krwawodziób *Tringa tetanus* (C7). W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2 i C3) żurawia, gęsi (mieszane gatunki). W stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występuje gęgawa (do 3500 osobników), czernica *Aythya fuligula* (do 3500 osobników). W okresie zimy występuje znaczny procent populacji na szlaku wędrówkowym (C3) gęsi zbożowej (do 5 000 osobników.), gęś białoczelna występuje natomiast w ilości do 6000 osobników (C7).

Obszar ten jest ważny również ze względu na obecność innych niż ptaki chronionych zwierząt. Zamieszkuje go wydra i gacek brunatny, a wśród płazów można spotkać kumaka nizinnego, traszkę grzebieniastą czy liczne gatunki żab. Można znaleźć tu także wiele rzadkich i zagrożonych roślin, np. lipiennik Loesela i starodub łąkowy.

Pojezierze Gnieźnieńskie - specjalny obszar ochrony siedlisk, kod PLH300026

Obszar o charakterystycznej rzeźbie młodoglacjalnej z bogactwem form - rynny polodowcowe, morena czołowa, morena denna, równina sandrowa. Znajduje się tu kompleks jezior m.in. Wójcińskie i Ostrowskie.

Obszar ten ma duże znaczenie dla zachowania zbiorowisk łąkowych, wykształconych na pokładach wapna łąkowego, torfowisk oraz leśnych zbiorowisk, zwłaszcza łągów. W lasach przeważają drzewostany mieszane. Lasy Miradzkie należą do najlepiej

zachowanych fitocenoz świetlistej dąbrowy, grądów środkowoeuropejskich i kwaśnej dąbrowy.

Na dnie rynien, wzdłuż jezior, występują fragmenty łągów olszowo-jesionowych i olsów, w przewadze są to lasy ochronne. Na terenie gminy, w lesie położonym między Kuśnierzem na zachodzie a m. Jeziora Wielkie na wschodzie, występują liczne fragmenty drzewostanów cennych oraz użytk ekologiczny w oddziale 270, o pow. 12,3 ha.

Na podmokłych łąkach spotkać można żurawia, kolonie czapli, a z grubej zwierzyny dziki, sarny, jelenie i łosie.

3.6 Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej

Według danych GUS lasy i grunty leśne w gminie Jeziora Wielkie zajmują powierzchnię 2717 ha, co stanowi 21% powierzchni gminy. Lasy państwowe stanowią 86,8%, lasy prywatne – 13,2%.

Obszary leśne należą do Nadleśnictwa Miradz. Lesistość gminy Jeziora Wielkie w skali powiatu jest stosunkowo wysoka, gdyż lasy powiatu mogileńskiego stanowią jedynie 15,8% jego powierzchni.

Tab 4 Powierzchnia gruntów leśnych w Gminie Jeziora Wielkie

Powierzchnia gruntów leśnych	2004	2005	2006
Ogółem [ha]	2 635,0	2 639,2	2 717,0
grunty leśne publiczne ogółem [ha]	2 349,0	2 352,5	2 359,2
grunty leśne prywatne [ha]	286,0	286,7	357,8

Źródło: GUS

W skali gminy lesistość jest przestrzennie zróżnicowana. Najmniejsze zalesienie charakteryzuje obszary zlokalizowane we wschodniej i południowej części gminy, natomiast najbardziej zalesione są tereny położone w części centralnej oraz zachodniej, w otoczeniu Jeziora Ostrowskiego.

Głównym gatunkiem lasotwórczym w Nadleśnictwie jest sosna pospolita. Pozostałymi gatunkami mającymi znaczenie gospodarcze są kolejno: olcha, brzoza, świerk, buk, jesion, modrzew, i topola. Przeciętny wiek drzewostanów w Nadleśnictwie wynosi 64 lata.

Średnioroczny plan pozyskania drewna dla Nadleśnictwa Miradz na lata 2006-2015 wynosi 40.3 tys.m³ z czego na użytki rębne przypada 24.4 tys.m³, a na użytki przedrębne (pozyskanie drewna z cięć pielęgnacyjnych) 15,9 tys. m³. Każdego roku pozyskuje się kilkaset choinek świerkowych pochodzących głównie z plantacji choinkowych. Sporadycznie pozyskuje się również stoisz świerkowy, chrust miotlarski, trzcinę oraz mech.

Ze względów ekologicznych i ekonomicznych nie pozyskuje się żywicy i karpiny przemysłowej.

Najistotniejsze zagrożenia dla lasów gminy to:

- pożary, którym sprzyja skład gatunkowy drzewostanów i słabe uwilgotnienie siedlisk
- masowe pojawianie się szkodliwych owadów (brudnicy mniszki, strzygom choinówki, paprocha cetyniaka, boreczników)
- choroby grzybowe, szczególnie na gruntach porolnych
- szkody od zwierzyny łownej
- nadmierna penetracja turystyczna

3.7 Oddziaływanie akustyczne, elektromagnetyczne

Spośród wszystkich rodzajów hałasu, największy problem na terenie gminy stwarza hałas komunikacyjny, szczególnie jako skutek eksploatacji drogi krajowej nr 25.

Poziomy hałas, emitowanego przez krajowe linie przesyłowe wysokich i najwyższych napięć, nie przekraczają w odległości kilkunastu metrów od osi linii - nawet w najgorszych warunkach pogodowych wartości: 35 dB (A) dla linii 110 kV, 40 dB (A) dla linii 220 kV

Oddziaływanie elektromagnetyczne od linii wysokiego napięcia wyklucza znaczną część terenów z zagospodarowania kubaturowego.

4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,

4.1 Wartości kulturowe

Osadnictwo na terenach nadgoplańskich pojawiło się już w zamierzonych okresach pradziejów. Jego intensywność już od epoki neolitu (4500 p.n.e.) predysponuje ziemie te do zaliczenia ich do grupy najintensywniej zasiedlonych obszarów ziem polskich.

Środowisko kulturowe obszarów wchodzących w skład Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia, szczególnie w zakresie dawnych relikwów przeszłości nie ma sobie równych na terenie ziem polskich. Większość wsi położonych na terenie NPT zaliczyć można do grupy o wysokich wartościach kulturowych przede wszystkim ze względu na występującą tam obfitość stanowisk archeologicznych, w tym całych kompleksów osadniczych ze wszystkich okresów pradziejów i z wczesnego - późnego średniowiecza. Stan ich rozpoznania archeologicznego jest bardzo wysoki, bowiem na wielu stanowiskach przeprowadzono badania wykopaliskowe, Duże znaczenie dla przemian w zakresie eksploatacji środowiska przyrodniczego oraz przekształceń osadnictwa posiadało formowanie się struktur plemiennych, a później państwowych w okresie wczesnośredniowiecznym

Późniejsze aniżeli średniowieczne substancje zabytkowe zachowały się w tym rolniczym terenie w mniejszym stopniu, a to głównie z racji intensywności zamierzeń osadniczych w ciągu ostatnich stuleci. Kolonizacja obszarów wiejskich, szczególnie na terenach należących do zaboru pruskiego oraz parcelacje i zaniedbania okresu powojennego spowodowały znaczne spustoszenia w tradycyjnym budownictwie ludowym oraz dworsko-folwarcznym. W krajobrazie wiejskim pojawiły się blokowe osiedla dla pracowników rolnych wielkich gospodarstw (PGR), zniknęło szereg dworów i folwarcznych zespołów, także parcelowanych na kilku – kilkunastohektarowe gospodarstwa rolne, a pojawiły się wiejskie zagrody, najczęściej pozbawione cech stylowych. Obecnie zagrożeniem dla substancji zabytkowej jest postępujące niszczenie zabytkowych relikwów budownictwa bądź poprzez zaniedbania remontowe jak i rozbiórkę zachowanych jeszcze pozostałości.

4.2 Wykaz obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską

Na terenie gminy występują obszary i obiekty zabytkowe wpisane do rejestru i ewidencji zabytków jak również objęte strefami ochrony konserwatorskiej A, B, W:

Strefa „A” pełnej ochrony konserwatorskiej wyznaczona jest dla obiektów i obszarów szczególnie wartościowych, do bezwzględnego zachowania.

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej wyznaczona dla terenów zawierających znaczną część elementów historycznej ukształtowanej struktury przestrzennej o wartościach kulturowych.

Strefa „W” obejmuje tereny o rozpoznanej, na podstawie badań, zawartości ważnych reliktyw archeologicznych (wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy w załączniku).

Tab.5 Obiekty chronione wpisem do rejestru zabytków

miejsowość	obiekty wpisane do rejestru zabytków	data decyzji o wpisie do rejestru zabytków	numer rejestru zabytków
Kościeszki	kościół parafialny p.w. św. Anny	08.03.1933 r. 17.06.1959 r.	a/862
Rzeszynek	spichlerz drewniany	08.05.2000 r.	a/23
Siedlimowo	kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła	09.09.1991 r.	a/793

Źródło: Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków

Formy ochrony zabytków w poszczególnych miejscowościach:

Berlinek

- cmentarz ewangelicki, nieczynny, wpisany do ewidencji zabytków, strefa „B” ochrony konserwatorskiej,
- dom nr 1 wpisany do ewidencji zabytków (konieczna weryfikacja)

Budy

- pozostałości zespołu dworsko-parkowego - strefa „B” ochrony konserwatorskiej, dwór z pozostałością parku wpisany do ewidencji zabytków,
- dom nr 8, dawna szkoła z budynkiem gospodarczym, wpisany do ewidencji zabytków

Gaj

- cmentarz ewangelicki (Gaj-Bartodziejewice), nieczynny, wpisany do ewidencji zabytków, strefa „B” ochrony konserwatorskiej,
- dom – dawna szkoła wpisana do ewidencji zabytków (konieczna weryfikacja i ewentualne uzupełnienie ewidencji) ,

Golejewo

- pozostałości zespołu dworsko-parkowego - strefa „B” ochrony konserwatorskiej, dwór z pozostałością parku wpisany do ewidencji zabytków,

Jeziora Wielkie

- kościół ewangelicki, obecnie rzymsko-katolicki p.w. Matki Boskiej Królowej Polski, wpisany do ewidencji zabytków, objęty strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej,
- cmentarz parafialny, dawny ewangelicki, wpisany do ewidencji zabytków, strefa „B” ochrony konserwatorskiej
- dla obszaru wsi nie wyznaczono stref ochrony konserwatorskiej, do ewidencji zabytków wpisany jest zespół szkoły: szkoła i budynek gospodarczy (konieczna weryfikacja i ewentualne uzupełnienie ewidencji)

Kościeszki

- zespół dworsko-parkowy z folwarkiem, strefy „A” i „B” ochrony konserwatorskiej i strefa ochrony ekspozycji i krajobrazu, wpisane do ewidencji zabytków są: dwór z parkiem , budynek inwentarski i spichlerz
- zespół kościoła parafialnego objęty strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej: kościół p.w. Św. Anny wpisany do rejestru zabytków, plebania i dzwonnica wpisane do ewidencji zabytków ,
- cmentarz parafialny, wpisany do ewidencji zabytków, strefa „B” ochrony Konserwatorskiej

Gopło – budynek dworca i wieża ciśnień wpisane do ewidencji zabytków,

Krzywe Kolano

- dwa cmentarze ewangelickie, nieczynne, strefy „B” ochrony konserwatorskiej
- budynek nr 7 – dawna szkoła wpisana do ewidencji zabytków , bez oznaczenia strefy dla wsi (konieczna weryfikacja i uzupełnienie ewidencji)

Kuśnierz

- zespół dworsko-parkowy objęty strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej i strefą ochrony ekspozycji i krajobrazu, wpisane do ewidencji zabytków
- pozostałości zespołu folwarcznego z gorzelnią objęte strefą „B” ochrony konserwatorskiej, do ewidencji zabytków są wpisane: spichlerz, gorzelnia, ogrodzenie,
- cmentarz choleryczny, strefa „B” ochrony konserwatorskiej,
- cmentarz ewangelicki (konieczna weryfikacja)

Lenartowo

- park podworski, strefa „A” ochrony konserwatorskiej (wpisany do ewidencji zabytków),
- pozostałości zespołu folwarcznego, strefa „B” (konieczna weryfikacja)

Lubstówek

- park podworski wpisany do ewidencji zabytków, strefa „A”
- pozostałości zespołu folwarcznego, strefa „B”, gorzelnia wpisana do ewidencji zabytków

Nowa Wieś

- nie oznaczono strefy ochrony konserwatorskiej dla wsi, wpisane do ewidencji zabytków są: leśniczówka i szkoła, (konieczna weryfikacja i uzupełnienie ewidencji)

Pomiany

- nie oznaczono strefy ochrony konserwatorskiej dla wsi, wpisana do ewidencji zabytków jest leśniczówka (konieczna weryfikacja i uzupełnienie ewidencji)

Rzeszyn

- zespół wiejski, wpisany do ewidencji zabytków, objęty strefą „B” ochrony konserwatorskiej, do ewidencji indywidualnie wpisano dawny budynek szkoły (konieczna weryfikacja i uzupełnienie ewidencji)

Rzeszynek

- zespół dworsko – parkowy z pozostałościami zespołu folwarcznego objęte strefą „A” i strefą ochrony ekspozycji i krajobrazu, wpisany do ewidencji zabytków, indywidualny wpis do ewidencji: park i dwór, drewniany spichlerz wpisany do rejestru zabytków,

Siedlimowo

- zespół wiejski – wpisany do ewidencji zabytków, objęty strefą „B” ochrony konserwatorskiej, do ewidencji wpisano obiekty: plebanię i organistówkę (konieczna weryfikacja i uzupełnienie ewidencji)
- w granicach wsi kościół parafialny p.w. Św. Michała Archanioła wpisany do rejestru zabytków, objęty strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej
- cmentarz parafialny, wpisany do ewidencji zabytków, strefa „B” ochrony konserwatorskiej,

Siemionki

- park podworski wpisany do ewidencji zabytków, strefa „A” i strefa ochrony ekspozycji i krajobrazu,
- dwór

Sierakówek

- zespół dworsko-folwarczny wpisany do ewidencji zabytków, objęty strefą „B” ochrony konserwatorskiej, indywidualnie do ewidencji zabytków wpisano: dwór, magazyn zbożowy i budynek gospodarczy

Włostowo

- zespół wiejski – wpisany do ewidencji zabytków, objęty strefą „B” ochrony konserwatorskiej (konieczna weryfikacja i uzupełnienie ewidencji)

Wola Kożuszkowa

- cmentarz ewangelicki, nieczynny, strefa „B” ochrony konserwatorskiej, wpisany do ewidencji zabytków,

Wójcin

- zespół wiejski – wpisany do ewidencji zabytków, objęty strefą „B” ochrony konserwatorskiej, do ewidencji wpisano obiekty: szkołę, dom celników, dom nr 120, wiatrak (konieczna weryfikacja i uzupełnienie ewidencji)
- w granicach wsi kościół parafialny p.w. Św. Jana Chrzciciela wpisany do ewidencji zabytków, objęty strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej
- cmentarz parafialny, strefa „B” ochrony konserwatorskiej, wpisany do ewidencji zabytków,
- zespół pałacowo-parkowy wpisany do ewidencji zabytków – strefa „A” wraz z folwarkiem – strefa „B” (do ewidencji wpisano stodołę i spichlerz ze stajnią)

Żółwiny

- park podworski wpisany do ewidencji zabytków, strefa „B”

5. Stan systemów komunikacji

5.1 System drogowy

Droga krajowa nr 25

Droga krajowa nr 25 stanowi oś komunikacyjną gminy Jeziora Wielkie i istotne połączenie gminy z krajowym systemem drogowym. Droga krajowa nie pełni istotniejszej roli w strukturze transportowej gminy, chociaż fragmentami wykorzystywane jest również dla lokalnych połączeń.

Rys. 11 Przebieg drogi krajowej nr 25

Źródło: [http://pl.wikipedia.org/wiki/Droga_krajowa_nr_25_\(Polska\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Droga_krajowa_nr_25_(Polska))

Drogi wojewódzkie

Na terenie gminy nie ma żadnej drogi wojewódzkiej.

Drogi powiatowe

Drogi powiatowe stanowią główny szkielet komunikacyjny gminy. Stosunkowo gęsta sieć dróg powiatowych obejmuje wszystkie najważniejsze miejscowości gminne, oraz zapewnia dobre powiązanie gminy Jeziora Wielkie z sąsiednimi gminami, w tym również z sąsiednim województwem wielkopolskim.

Tab.6 Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Jeziora Wielkie

Lp.	Klasa	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg
1	Z	2437C	GĘBICE - OSTROWO - WÓJCIN	Gębice - Ostrowo - Przyjezierze - Wójcin
2	Z	2453C	STRZELNO - WÓJCIN - GR. WOJ.(Kownaty)	Strzelno - Miradz - Nowa Wieś - Wójcin - gr. woj.
3	L	2454C	NOWA WIEŚ - PROSZYSKA	Nowa Wieś - Proszyska
4	Z	2455C	MŁYNY - WŁOSTOWO	Młyny - Witkowo - Mirosławice - Włostowo
5	L	2456C	WRONOWY - MIROSŁAWICE	Wronowy - Budy - Mirosławice
6	L	2457C	KOŚCIESZKI - JEZIORA WIELKIE	Kościeszki - Dobsko - Jeziora Wielkie - dr. nr 25
7	Z	2458C	KUŚNIERZ - WÓJCIN	Kuśnierz - Kożuszkowo - Wójcin
8	L	2459C	JEZIORA WIELKIE - SIEDLIMOWO - GR. WOJ. (WTÓREK)	Jeziora Wielkie - Nożyczyn - Siedlimowo - gr. woj.
9	L	2460C	KOŻUSZKOWO - WOLA KOŻUSZKOWA	Kożuszkowo - Wola Kożuszkowa
10	L	2461C	WÓJCIN - SIEDLIMOWO	Wójcin - Siedlimowo
11	Z	2462C	GAJ - WYSOKI MOST - GR. WOJ. (Mlecze)	Gaj - Wysoki Most - gr. woj.
12	L	2463C	PRZYJEZIERZE - NOWA WIEŚ	Przyjezierze - Nowa Wieś
13	Z	2464C	NOŻYCZYN - LENARTOWO - GR. WOJ. (Radwanczewo)	Nożyczyn - Lenartowo - gr. woj.
14	L	2465C	POMIANKI - KOŻUSZKOWO	Pomianki - Kożuszkowo
15	L	2466C	WŁOSTOWO - SIEMIONKI	Włostowo - Siemionki
16	L	2467C	RZESZYN - RZESZYNEK	Rzaszyn - Rzeszynek
17	L	2468C	LUBSTÓWEK - KRZYWE KOLANO	Lubstówek - Krzywe Kolano
18	L	2581C	KRUSZWICA - WŁOSTOWO - KRZYWE KOLANO	Gr. pow. - Włostowo - Krzywe Kolano - dr. nr 25

źródło: <http://powiat.mogilno.pl/>

Znaczna ilość dróg powiatowych jest klasy lokalnej „L”, chociaż bardziej wskazana dla dróg powiatowych jest klasa „Z” - drogi zbiorcze. Wynika to zapewne w głównej mierze z minimalnej szerokości pasa drogowego, który dla klasy „Z” powinien wynosić 20 m, a dla klasy „L” ulice powinny mieć minimalną szerokość 12 m, a droga poza obszarem zabudowanym powinna mieć w liniach rozgraniczających szerokość 15 m.

Spośród dróg powiatowych dość szczególną rolę odgrywa droga nr 2581C Kruszwica - Włostowo - Krzywe Kolano, która stanowi łącznik między drogą krajową nr 25 a drogą krajową nr 62, a ponadto ze względu na połączenie z Kruszwicą i przebieg wzdłuż jeziora Gopło określana jest na mapie drogowo-turystycznej jako „Droga piękna widokowa- Droga turystyczna” (Mapa Polski wydawnictwo Marco Polo).

Drogi gminne

Drogi gminne mają znaczeniu lokalne i stanowią uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom. Funkcja ta jest w pełni zgodna z Ustawą z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych.

Szczególne znaczenie wśród dróg gminnych mają te, które zapewniają bezpośredni dojazd do ośrodka administracyjnego gminy, wsi gminnej Jeziora Wielkie.

Dla powiązań wsi gminnej Jeziora Wielkie ze wschodnią częścią gminy istotne znaczenie ma droga 425C łącząca drogi powiatowe 2468C, 2581C i 2457C, droga 402C zapewniająca połączenia wsi Krzywe Kolano z Jeziorami Wielkimi i droga 419C zapewniająca połączenie Rzeszyna i Rzeszynka z drogą 2457C i dalej z Jeziorami Wielkimi. Z zachodnią częścią gminy najlepsze powiązania Jezior Wielkich zapewnia droga 420C stanowiąca przedłużenie drogi 2457C w kierunku zachodnim i połączenie z drogą powiatową 2458C.

Pod względem turystyczno-rekreacyjnym bardzo ważna jest droga 401C, która leży najbliżej zachodniego brzegu jeziora Gopło.

5.2 Transport kolejowy

Przez teren gminy przechodzi nieczynna obecnie linia kolejowa normalnotorowa nr 231: Inowrocław, Kruszwica, Strzelno, Mogilno. Na terenie gminy znajduje się dawna stacja kolejowa Gopło. W latach 1881 -2002 istniała również na terenie gminy kolej wąskotorowa Cukrowni Kruszwica.

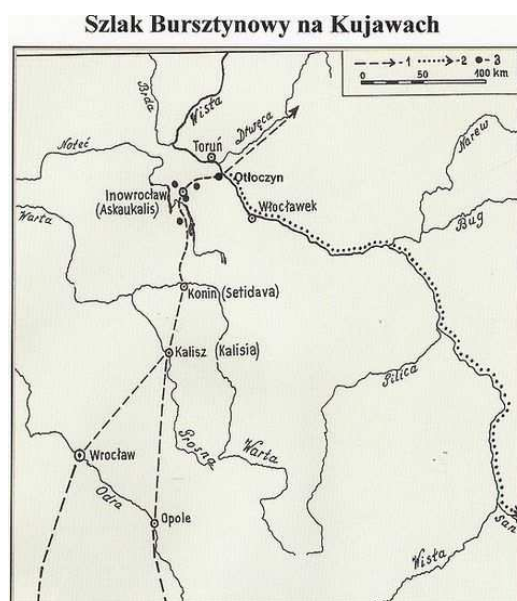
5.3 Trasy turystyczne

Na terenie Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia poprowadzone są cztery ścieżki edukacyjne: ścieżka przyrodniczo-historyczna, ekologiczno-przyrodnicza, ekologiczna Mare Polonorum oraz edukacyjna Potrzymiech.

Traktem leśnym z Przyjeziera do Miradza prowadzi „Szlak Jerzego Wojciecha Szulczewskiego” nazwany tak dla uczczenia kujawsko-wielkopolskiego etnografa, fizjografa i pedagoga (1879-1969) urodzonego w pobliskim Ciencisku, który zasłynął w historii Kujaw i Wielkopolski jako badacz – przyrodnik.

Gmina Jeziora Wielkie znajduje się na hipotetycznej trasie przebiegu szlaku handlowego tzw. „szlaku bursztynowego”, nieoznakowanego. Dokładny przebieg szlaku nie został dotychczas jednoznacznie określony. Bursztynowy Szlak należy do środkowoeuropejskiej sieci szlaków Greenways (Central & Eastern European Greenways).

Rys.12 Szlak Bursztynowy

źródło: http://www.szlakbursztynowy.pl/O_Bursztynowym_Szlaku_Greenways,2,pl.html

6. Stan infrastruktury technicznej

6.1 Sieć wodociągowa

Od 1996 r. teren gminy Jeziora Wielkie jest prawie w całości zwodociągowany, a cztery stacje wodociągowe tj. w Jeziorach Wielkich, Gaju, Kuśnierzu i w Kościeszkach są połączone „pierścieniowo” tzn. istnieje możliwość zasilania w wodę nawet w przypadku awarii jednej ze stacji. W roku 2000 został przeprowadzony remont kapitalny stacji wodociągowej w Jeziorach Wielkich wraz z budową dwóch zbiorników retencyjnych o pojemności 200 m³.

Gmina zaopatrywana jest w wodę z 4 ujęć komunalnych:

- ujęcie gminne w miejscowości Jeziora Wielkie dla: Jezior Wielkich, Krzywego Kolana, Lubstówka, Nożyczyna, Berlinka, Lenartowa i Jezior Małych.
- ujęcie gminne w miejscowości Gaj dla: Gaju, Przyjezierza, Wójcina, Nowej Wsi, Pomian, Pomianek, Kozuszkowa, Woli Kozuszkowej, Siedlimowa i działek rekreacyjnych w Wójcinie.
- ujęcie gminne w miejscowości Kuśnierz dla: Kuśnierza, Kozuszkowa, Gaju, Przyjezierza i Jezior Wielkich.
- ujęcie gminne w miejscowości Kościeszki dla: Kościeszek, Włostowa, Siemionek, Sierakowa, Sierakówka, Golejewa.

Sieć wodociągowa w gminie Jeziora Wielkie ma długość ponad 120 km. Na terenie gminy istnieje punkt poboru wody zlokalizowany w miejscowości Prószyńska. Pełni on rolę ujęcia dla potrzeb Obrony Cywilnej. W miejscowości Golejewa znajdują się dwie rezerwowe studnie głębinowe.

6.2 Sieć kanalizacyjna

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Jeziora Wielkie wynosi 74,9 km. Z kanalizacji korzysta ok. 68% ogółu mieszkańców gminy. Gmina posiada 2 komunalne oczyszczalnie ścieków w Przyjezierzu i Siemionkach.

Na terenach nie skanalizowanych ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone wozami asenizacyjnymi do punktów zlewnych w miejscowościach Wójcin, Siemionki oraz Przyjezierze. Ponadto w gospodarstwach indywidualnych zostały wybudowane przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Miejscowości gminne podłączone do oczyszczalni ścieków w Przyjezierzu to: Przyjezierze, Jeziora Wielkie, Nożyczyn, Kuśnierz, Kozuszkowo, Pomiany, Nowa Wieś, Wójcin, Gaj.

Miejscowości podłączone do oczyszczalni ścieków w Siemionkach to: Golejewa, Kościeszki, Siemionki, Włostowo, Sierakowo. W gminie ogółem skanalizowano blisko 900 gospodarstw domowych.

Na terenie miejscowości nieposiadających zbiorczych sieci kanalizacyjnych ścieki bytowe odprowadzane są do szamb, z których część nie odpowiada obowiązującym normom.

6.3 Sieć elektroenergetyczna

Źródłem zasilania gminy w energię elektryczną są główne punkty zasilania 110/15 kV zlokalizowane w Kruszwicy i Mogilnie. W obszarze gminy znajdują się transformatorowe stacje wieżowe i słupowe. rzez teren przebiegają linie napowietrzne i kablowe średniego i niskiego napięcia oraz trzy linie wysokiego napięcia:

- Linia 220 kv z elektrowni w Pątnowie poprzez Bydgoszcz w kierunku Gdańska

- Linia 220 kv z elektrowni w Pątnowie poprzez Bydgoszcz w kierunku Grudziądza
- Linia 110 kv z elektrowni w Pątnowie do Pakości

Łączna długość linii 220 kV przebiegających przez teren gminy wynosi 19 km, natomiast 110 kV 9,8 km. Sieć średniego napięcia, zasilająca stacje transformatorowe wykonana została w przeważającej większości jako sieć napowietrzna.

6.4 Sieć gazowa

Na terenie gminy brak jest gazociągów gazu ziemnego wysokiego i średniego ciśnienia. Przygotowywanie ciepłej wody użytkowej odbywa się w kuchniach węglowych, elektrycznych i przy pomocy gazu propan- butan.

6.5 Sieć ciepłna

Gmina Jeziora Wielkie nie posiada zbiorczej sieci ciepłowniczej. Obiekty użyteczności publicznej oraz budynki mieszkalne ogrzewane są z indywidualnych źródeł ciepła. Obiekty przemysłowe oraz zespoły budynków usługowych ogrzewane są z lokalnych kotłowni, w których energia ciepła produkowana jest wyłącznie na własne potrzeby.

6.6 Sieć telekomunikacyjna

Cała powierzchnia gminy pokryta jest siecią łączności telefonicznej stacjonarnej i komórkowej

6.7 Odpady

W gminie Jeziora Wielkie funkcjonują dwa wysypiska odpadów komunalnych: w Jeziorach Wielkich, oddane do użytku w 1992 r. i w Siedlimowie oddane do użytku w kwietniu 2001 r. Wysypiska spełniają warunki ochrony środowiska, dna kwater zostały wyłożone geomembraną HDPE 1,5 mm i geowłókniną wraz z odwodnieniem do kanalizacji odcieków.

Gmina posiada systemy obsługujące mieszkańców w zakresie wywozu odpadów (obejmujący 80% mieszkańców gminy) oraz w zakresie selektywnej zbiórki odpadów (obejmujący 50% mieszkańców gminy). Częstotliwość wywozu odpadów wynosi średnio 1 raz na 3 tygodnie. System wywozu odpadów jest zróżnicowany ze względu na porę roku i sezon turystyczny. Odpady komunalne z terenu gminy kierowane są na teren składowisk odpadów komunalnych: w Siedlimowie i w Jeziorach Wielkich.

7. Ograniczenia szczególne

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. (Dz. U. z dnia 9 listopada 2004, nr 257, poz. 2573 z późn.zmianami) należą: droga krajowa nr 25, linie energetyczne 220 kv i 110kV, składowiska odpadów komunalnych: Siedlimowo i Jeziora Wielkie, miejsce zbiórki odpadów niebezpiecznych: Nowa Wieś (firma „POL - ZŁOM”) oraz punkty selektywnej zbiórki odpadów, stacja bazowa telefonii komórkowej w Przyjezierzu, stacje paliw.

8. Podsumowanie

8.1 Szanse rozwojowe

Korzystne położenie gminy ma decydujące znaczenie dla zachodzących i przewidywanych procesów rozwojowych. Środowisko przyrodnicze sprawia, że ogólnie krajobraz gminy ma niezakłócony charakter rolniczo-leśny z rynnowymi jeziorami, a dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie obszaru jest zgodne z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi. Największe szanse dla rozwoju gminy to:

w sferze przyrodniczej i kulturowej:

- bioróżnorodność przyrodnicza niezagrażona w istotny sposób przez użytkowanie terenów,
- duże powierzchnie leśne i jeziora stanowiące bazę dla rozwoju turystyki, wypoczynku, a także prowadzenia gospodarki leśnej,
- duża przydatność gleb dla rolnictwa,
- złoża kopalin (piasków wydmych „Jeziora Wielkie”) umożliwiające gospodarcze wykorzystanie,
- obszary i obiekty architektury o walorach zabytkowych identyfikujące krajobraz kulturowy (rejon jeziora Gopło, zabytkowe obiekty sakralne, mieszkalne, cmentarze).

w sferze funkcjonalno-technicznej

- dostęp do drogi krajowej, dobre powiązanie komunikacyjne z ważnymi ośrodkami miejskimi: Strzelnem, Inowrocławiem,
- stosunkowo dobry stan techniczny dróg
- potencjalnie duże możliwości zabezpieczenia pełnej infrastruktury technicznej
- warunki dla lokalizacji elektrowni wiatrowych

8.2 Zagrożenia

Największe zagrożenia występują:

w sferze przyrodniczej

- zanieczyszczenia wód pochodzenia rolniczego i komunalnego.
- zanieczyszczenie powietrza przez lokalne kotłownie,
- wzrost ilości i różnorodności odpadów stałych,
- uruchomienie odkrywki złóż węgla brunatnego „Tomisławice” KWB „Konin” w Kleczewie, poza terenem gminy i jej wpływ na jezioro Gopło,

w sferze funkcjonalno – przestrzennej

- brak pewnych usług i niezbędnej dla nich infrastruktury,
- brak dostosowania rozwiązań architektonicznych do miejscowych warunków, powodujący dewaloryzację estetyczną środowiska.
- mała dostępność jeziora Gopło dla celów rekreacyjno-edukacyjnych,

w sferze techniczno - technologicznej:

- wzrost intensywności komunikacji samochodowej
- brak wystarczających rozwiązań przestrzennych i organizacyjnych, zapewniających bezpieczeństwo ruchu rowerowego,
- niewystarczający stopień zainwestowania w infrastrukturę techniczną
- transport ładunków niebezpiecznych.

CZĘŚĆ C -KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY JEZIORA WIELKIE

1. Cele polityki przestrzennej gminy

W świetle przeprowadzonej analizy uwarunkowań uznać należy, że cele rozwojowe gminy Jeziora Wielkie w zakresie polityki przestrzennej powinny ulec modyfikacji dla lepszego wykorzystania jej potencjału i bardziej harmonijnego kształtowania przestrzeni.

Zadaniem samorządu jest przede wszystkim racjonalne i efektywne zarządzanie zasobami przez spójną politykę w poszczególnych dziedzinach życia gminy.

Za najważniejsze w polityce przestrzennej gminy Jeziora Wielkie uznaje się:

1.1 Cele ochronne

- stymulowanie przedsięwzięć podtrzymujących wartości środowiska przyrodniczo-kulturowego poprzez właściwe gospodarowanie zasobami i walorami, inwestycje infrastrukturalne oraz realizację prawnych form ochrony przyrody,
- ochrona historycznie ukształtowanych terenów zielonych,
- bezwzględna ochrona najcenniejszych wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego
- zachowanie i wzmacnianie spójności systemów terenów wskazanych do ochrony w gminie z terenami chronionymi poza granicami gminy,
- ochrona oraz, w miarę potrzeby, poprawa jakości wód i czystości powietrza,
- racjonalizacja gospodarowania odpadami, rekultywacja terenów zdegradowanych.

1.2 Cele przestrzenne

- kształtowanie struktury gminy w sposób zapewniający ciągłość rozwoju i ewolucyjność przekształceń,
- doprowadzenie do całości funkcjonalno-przestrzennej gminy poprzez budowę systemu drogowego integrującego całą gminę
- powstrzymanie niekontrolowanego rozwoju zabudowy mieszkaniowej poprzez ścisłe wydzielenie obszarów wyłączonych z zabudowy,
- rewitalizacja i rehabilitacja terenów w celu uzyskania wyższych wartości przestrzeni,
- podniesienie jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych oraz ich poszerzanie.

1.3 Cele społeczne

Podniesienie komfortu warunków mieszkaniowych na terenie gminy poprzez:

- podnoszenie wartości architektonicznej oraz standardu technicznego zespołów zabudowy, rozwój usług podstawowych, osiąganie prawidłowych standardów obsługi,
- rozwój systemów komunikacji i infrastruktury.

1.4 Cele gospodarcze

- kreowanie zrównoważonej i nowoczesnej gospodarki gminy,
- tworzenie warunków dla rozwoju głównie funkcji lokalnej, turystycznej i usługowej (wielofunkcyjność obszarów wiejskich)
- rozwijanie ekologicznego rolnictwa, lub intensyfikacja i uprzemysłowienie rolnictwa (w zależności od rejonu)
- wzmocnienie znaczenia produkcji energii odnawialnych,
- wykorzystanie eksterytorialnego przebiegu drogi krajowej dla rozwoju aktywizacji gospodarczej, poprzez lokalizację terenów inwestycyjnych (wzdłuż drogi),
- rozwój turystyki lokalnej poprzez rozbudowę infrastruktury turystycznej w Przyjezierzu.

2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ PRZEZNACZENIU TERENÓW

Z przedstawionych celów rozwojowych wynikają kierunki zmian w polityce przestrzennej, a w konsekwencji - w strukturze przestrzennej gminy.

Na podstawie uwarunkowań społeczno - gospodarczych, przyrodniczych, kulturowych, komunikacyjnych, infrastrukturalnych, oraz w oparciu o tendencje rozwojowe gminy określono jej potencjał i zakres możliwości rozwojowych oraz wskazano główne działania, kreujące nową politykę przestrzenną gminy:

- bezwzględna ochrona wartościowych przyrodniczo obszarów i krajobrazu kulturowego rejonu Jeziora Gopło oraz rozwój turystyki kwalifikowanej i rekreacji na bazie istniejących zasobów naturalnych,
- zachowanie charakteru zespołów osiedleńczych wraz z niezbędną infrastrukturą społeczną, uporządkowanie komunikacji i rozwój systemu drogowego oraz uzupełnienie infrastruktury technicznej
- zwiększenie udziału w zagospodarowaniu gminy terenów produkcyjno - usługowych o profilu rolno-spożywczym,
- stworzenie warunków dla rozwoju energii odnawialnych - energetyki wiatrowej;

Strategiczne kierunki rozwoju gminy były główną przesłanką do zakwalifikowania terenów gminnych do **stref polityki przestrzennej**. Wyznaczono 8 stref polityki przestrzennej, każdej przypisano wiodące kierunki przekształceń:

Rys. 13 Model rozwoju gminy

- A - strefa centralna administracyjno - gospodarcza
- B - strefa turystyki kwalifikowanej i agroturystyki
- C - strefa wypoczynku i gospodarki leśnej
- K - strefa intensyfikacji rolnictwa
- D - strefa leśnej przestrzeni produkcyjnej
- H - strefa leśnej przestrzeni produkcyjnej
- F - strefa gospodarki rolniczo - leśnej
- G - strefa przemysłu rolnego i energetyki wiatrowej

Źródło: opracowanie własne

W ramach stref wyznaczono **obszary funkcjonalno-przestrzenne** o charakterze inwestycyjnym i przyrodniczym, dla których sformułowano szczegółowe ustalenia dotyczące przeznaczenia, sposobu ich zabudowy, zagospodarowania lub użytkowania:

obszary inwestycyjne:

- **Obszary osadnicze „M”** – obejmują zwarte układy wsi o funkcji mieszkaniowej wraz z usługami podstawowymi i drobną produkcją;
- **Obszary produkcyjno-usługowe „P”**, obejmują tereny o funkcji produkcyjnej związanej z przetwórstwem rolno-spożywczym, hodowlą, a także funkcją handlowo-usługową;
- **Obszary rekreacyjne „R”** obejmują obszary o funkcji usługowej, związanej z wypoczynkiem, rekreacją, turystyką, sportem;
- **Obszary energetyki wiatrowej „E”** – obejmują obszary, na których będą rozmieszczone elektrownie wiatrowe, stanowiące urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW

obszary przyrodnicze

- **lasów i zadrzewień** – stanowiące leśną przestrzeń produkcyjną
- **upraw rolnych** – stanowiące rolniczą przestrzeń produkcyjną
- **przestrzeni otwartych** – obejmujące łąki i pastwiska, wody powierzchniowe, pełniące funkcje korytarzy ekologicznych.

Dla wyznaczonych stref polityki przestrzennej oraz obszarów funkcjonalno-przestrzennych (inwestycyjnych i przyrodniczych) określono sposób zagospodarowania oraz podano wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu.

Wyznaczono również **ośrodki rozwojowe** – miejscowości, skupiające najważniejsze funkcje, niezbędne dla realizacji kierunków rozwoju przestrzennego gminy, przewidzianych w strefach:

- ośrodek rozwoju funkcji produkcyjno-usługowych (Jeziora Wielkie)
- ośrodki rozwoju przemysłu rolnego (Nożyczyn i Kuśnierz)
- ośrodki rozwoju mieszkalnictwa (Wójcin, Kozuszkowo)
- ośrodki rozwoju funkcji rekreacyjnych (Przyjezierze, ośrodek przy jeziorze Wójcińskim)
- ośrodki turystyki kwalifikowanej (Siemionki, Kościeszki, Rzeszynek, Lubstówek).

2.1 Kierunki zagospodarowania przestrzennego w strefach polityki przestrzennej

Dla wyznaczonych stref wskazuje się następujące kierunki rozwoju:

2.1.1 Strefa turystyki kwalifikowanej i agroturystyki „B”

Jest to strefa położona we wschodniej części gminy, częściowo w jej granicach znajduje się Jezioro Gopło oraz Jezioro Lubstówek, wchodzące w skład Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia. Wymagana jest tutaj wysoka ochrona krajobrazu przyrodniczego i kulturowego, co zapewniają silne formy ochrony przyrody: ochrona rezerwatowa i w formie parku krajobrazowego. Teren znajduje się także w systemie Natura 2000 jako Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk oraz Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków. Działalność gospodarcza na terenie strefy powinna zostać bardzo ograniczona. Dopuszczalne funkcje to agroturystyka, oraz turystyka kwalifikowana, związana z wyznaczaniem stanowisk obserwacyjnych ptaków i rozbudową szlaków pieszo-rowerowych wzdłuż jeziora Gopło. Dopuszczalny jest rozwój rolnictwa ekologicznego.

W ramach strefy wyznaczono następujące obszary inwestycyjne:

obszary osadnicze:

B.M1 Siemionki, **B.M2** Włostowo (część wschodnia) **B.M3** (Kościeszki), **B.M4** Reszynek, **B.M5** Rzeszyn (część wschodnia), **B.M6** Lubstówek, **B.M7** Krzywe Kolano Stare;

Na obszarach tych dopuszcza się przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne i uzupełnienia zabudowy, mające na celu podniesienie standardów i walorów architektonicznych z uwzględnieniem wymagań ochrony konserwatorskiej.

obszary produkcyjno- usługowe:

B.P7 Kościeszki, **B.P8** Lubstówek;

Obszary te stanowią zaplecze dla rolnictwa ekologicznego, które może rozwijać się w sposób umiarkowany, zwłaszcza na glebach o wysokich klasach.

2.1.2 Strefa intensyfikacji rolnictwa „K”

Jest to strefa położona w północnej części gminy. Jest bezleśna i w większej części pozbawiona form ochrony przyrody. Ze względu na występowanie bardzo dobrych kompleksów gleb (klasy bonitacyjne I-IIIb) oraz gospodarstw o większych areałach, rejon ten jest wyjątkowo predysponowany do intensyfikacji upraw rolnych.

W ramach strefy wyznaczono następujące obszary inwestycyjne:

obszary osadnicze:

K.M2 Włostowo (część zachodnia), **K.M8** Sierakówek, **K.M9** Golejewo, **K.M10** Radunek, **K.M11** Budy, **K.M12** Dobsko;

Dla obszarów osadniczych zakłada się umiarkowany rozwój przestrzenny.

obszary produkcyjno- usługowe :

K.P1 Sierakówek, **K.P2** Gołajewo, **K.P9** Radunek

W obszarach produkcyjno-usługowych strefy przewiduje się rozwój gospodarki wysokotowarowej o preferencji produkcji roślinnej i zbożowo pastewnej.

2.1.3 Strefa gospodarki rolno-leśnej „F”

Jest to strefa położona w południowo-zachodniej części gminy, objęta obszarem Natura 2000. Ze względu na gorsze klasy gleb nie przewiduje się intensyfikacji rolnictwa w strefie. Istnieje możliwość częściowego dolesienia na gruntach rolnych, o ile nie zagrozi to siedliskom chronionym. W strefie wyznaczono łączniki ekologiczne, dla których budulec mogą stanowić lasy, cieki, zieleń otwarta.

W ramach strefy wyznaczono następujące obszary inwestycyjne:

obszary osadnicze

F.M5 Rzeszyn (część zachodnia), **F.M13** Jeziora Małe, **F.M14** Babki, **F.M15** Krzywe Kolano Nowe;

W obszarach dopuszcza się lokalizację zabudowy niezbędnej dla prowadzenia gospodarki rolnej i leśnej.

2.1.4 Strefa leśnej przestrzeni produkcyjnej „H”

Jest to strefa położona w środkowej części gminy, zalesiona, częściowo objęta systemem Natura 2000, stanowi prawie w całości leśną przestrzeń produkcyjną. Teren użytkowania rolniczego i osadnictwo występuje w niewielkim zakresie.

Przewiduje się prowadzenie przede wszystkim produkcji leśnej, o ile nie zagrozi to siedliskom chronionym. .

W ramach strefy wyznaczono następujące obszary inwestycyjne:

obszary osadnicze

H.M10 Radunek (część południowa), **H.M11** Budy (część zachodnia);

W obszarach dopuszcza się lokalizację zabudowy niezbędnej dla prowadzenia gospodarki rolnej i leśnej.

obszary produkcyjno- usługowe:

H.P10 Radunek (część południowa)

W obszarze przewiduje się prowadzenie gospodarki wysokotowarowej o preferencji produkcji roślinnej i zbożowo pastewnej.

2.1.5 Strefa centralna, administracyjno – gospodarcza „A”

Jest to strefa położona w środkowej części gminy, zawierająca główną miejscowość gminną - wieś Jeziora Wielkie. Wyznaczona została stycznie do przebiegającej głównej arterii komunikacyjnej – drogi krajowej nr 25, na trasie ważnych dróg powiatowych i gminnych i częściowo jest objęta systemem Natura 2000.

Strefa „A” ze względu na swoją lokalizację oraz koncentrację obszarów inwestycyjnych łączy pozostałe strefy polityki przestrzennej pod względem funkcjonalno-przestrzennym, stymulując ich kształtowanie, z wykorzystaniem posiadanego potencjału.

W ramach strefy wyznaczono następujące obszary inwestycyjne:

obszar osadniczy

A.M16 –wieś Jeziora Wielkie

W obszarze przewiduje się rozwój wielofunkcyjnego ośrodka o zasadniczym znaczeniu dla gminy, nastawionego na zaspokojenie wszelkich potrzeb w zakresie administracji, szkolnictwa, kultury, ochrony zdrowia, handlu i usług, a także potrzeb mieszkaniowych. Wskazane są przekształcenia w ramach obszaru, mające na celu podniesienie standardów i walorów architektonicznych obiektów, wykształcenie przestrzeni publicznych, wyeksponowanie dominant architektonicznych, zwłaszcza w strefie ośrodkotwórczej.

obszar produkcyjno-usługowy

A.P3 Jeziora Wielkie

W obszarze tym, położonym korzystnie względem drogi krajowej nr 25 przewiduje się powstanie ośrodka produkcji rolno-spożywczej. Dopuszczalna jest lokalizacja obiektów produkcyjnych oraz handlowo – usługowych, a także składów, magazynów, ośrodków logistycznych.

W obszarze nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, a istniejąca funkcja mieszkaniowa powinna być stopniowo wygaszana. Obowiązuje zakaz lokalizacji obiektów mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Dopuszcza się lokalizację lądowiska helikopterów.

2.1.6 Strefa przemysłu rolnego i energetyki wiatrowej „G”

Jest to największa strefa polityki przestrzennej, sięgająca od północnych do południowych granic gminy, stwarzająca największe możliwości rozwoju gospodarczego Gminy Jeziora Wielkie. Występują tu gleby o wysokich klasach, a także zaplecze dla wielkotowarowej produkcji rolnej. Polityka przestrzenna gminy nastawiona jest na lokalne i ponadlokalne inwestycje, związane przede wszystkim z przemysłem rolno-spożywczym, a także inwestycjami zaawansowanych technologii. W południowej części strefy istnieją warunki dla rozwoju produkcji energii wiatrowej.

W ramach strefy wyznaczono następujące obszary inwestycyjne:

obszary osadnicze

G.M17 Żółwiny, **G.M18** Kuśnierz, **G.M19** Kożuszkowo, **G.M20** Wójcin, **G.M21** Nożyczyn, **G.M22** Berlinek, **G.M23** Siedlimowo, **G.M24** Wola Kożuszkowa (część wschodnia), **G.M25** Wola Kożuszkowa (część zachodnia).

Obszary wskazuje się pod rozwój głównie funkcji mieszkaniowych z usługami nieuciążliwymi. Dla obszarów G.M19 oraz G.M20 dopuszcza się ewolucję w kierunku wytworzenia przestrzeni zurbanizowanych, typowych dla małego miasta. Dopuszczalne przekształcania i uzupełniania zabudowy istniejącej, mające na celu podniesienie jej jakości.

obszary produkcyjno- usługowe

G.P4 Nożyczyn, **G.P5** Kuśnierz, **G.P6** Wójcin, **G.P8** Kuśnierz;

Są to nowe obszary wskazane pod rozwój przemysłu rolno-spożywczego, dla którego bazą jest rolnictwo wielkotowarowe, rozwijane w strefie G i K.

W obszarze mogą być lokalizowane fermy hodowlane, zakłady przetwórcze, zakłady mechanizacji rolnictwa itp.

Zakazuje się lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

obszary energetyki wiatrowej

G.E1, G.E2, G.E3, G.E4, G.E5, G.E6;

Są to obszary, wyznaczone poza gruntami wysokich klas bonitacyjnych, na których dopuszcza się rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrowni wiatrowych.

Lokalizacja turbin wiatrowych musi uwzględniać restrykcyjne ograniczenia, określone w dalszej części studium. W przypadku braku możliwości zachowania standardów związanych z oddziaływaniem na środowisko przyrodniczo-kulturowe, krajobraz oraz na warunki życia i zdrowie ludzi, obszar zachowuje dotychczasowy, rolniczy sposób użytkowania.

2.1.7 Strefa leśnej przestrzeni produkcyjnej „D”

Jest to strefa położona w północno-zachodniej części gminy w Obszarze Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich, w przewadze zalesiona, z osadą śródlęsną – Nowa Wieś.

W strefie przewiduje się prowadzenie gospodarki leśnej i rolnej, z uwzględnieniem ograniczeń, wynikających z istniejącej formy ochrony przyrody.

W ramach strefy wyznaczono następujące obszary inwestycyjne:

osadnicze

D.M26 Proszyska, **D.M27** Nowa Wieś;

W obszarze zakłada się utrzymanie istniejącego zasięgu wsi, z obowiązkiem ochrony rozłogów pól Nowej Wsi.

produkcyjno-usługowe

D.P7 Nowa Wieś

W obszarze zakłada się zachowanie istniejącego miejsca zbiórki odpadów niebezpiecznych.

2.1.8 Strefa wypoczynku i gospodarki leśnej „C”

Jest to strefa położona w zachodniej części gminy, obejmuje wody Jeziora Ostrowskiego i Jeziora Wójcińskiego oraz Lasy Miradzkie objęte ochroną w formie Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich. Część strefy znajduje się w systemie Natura 2000 jako specjalny obszar ochrony siedlisk W miejscowości Przyjezierze i na gruntach wsi Wójcin zlokalizowane są ośrodki wypoczynkowe, stanowiące bazę wypoczynkowo-turystyczną południowej części województwa bydgoskiego i województw sąsiednich. Przewiduje się, że wiodącą funkcję strefy stanowi rekreacja, wypoczynek, sport i turystyka.

W ramach strefy wyznaczono następujące obszary inwestycyjne:

osadnicze

C.M28 Bartodziejewice, **C.M29** Gaj (część północna), **C.M30** Gaj (część południowa), **C.M31** Przyjezierze;

W obszarach przewiduje się umiarkowany rozwój funkcji mieszkaniowej oraz usług wspomagających sąsiednie obszary rekreacyjne;

rekreacyjne

C.R1 wieś letniskowa, **C.R2** wieś letniskowa (istniejąca), **C.R3** wieś letniskowa;

W obszarach przewiduje się rozwój funkcji usługowej, nastawionej na zaspokojenie potrzeb własnych mieszkańców gminy i sezonowo związanej z obsługą ruchu turystyczno-wypoczynkowego poprzez rozbudowę bazy pensjonatowo-hotelowej, stwarzanie warunków do uprawiania sportów wodnych i uprawiania turystyki pieszej. Konieczne są zmiany jakościowe w zakresie ładunku przestrzennego.

2.2 Zasady i wskaźniki zabudowy i zagospodarowania w obszarach inwestycyjnych

Wyznaczone kategorie obszarów informują o dominującym kierunku przekształceń w zakresie funkcji. Podstawowe przeznaczenie dla terenu zostało określone jako brutto. Uzupełnienie głównych funkcji stanowią obiekty usługowe, parki, zieleńce, place, a także ulice i elementy infrastruktury. Poza granicami obszarów na terenach użytkowania rolniczego może powstawać zabudowa siedliskowa, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Gabaryty i charakter nowych obiektów muszą stanowić kontynuację formy architektonicznej i charakteru zabudowy, w odniesieniu do obiektów realizowanych bądź już zrealizowanych w sąsiedztwie.

Tereny inwestycyjne zostały wyznaczone z uwzględnieniem lokalnych i ponadlokalnych uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych, przestrzennych oraz komunikacyjnych i infrastrukturalnych.

Podstawowym założeniem jest koncentracja zainwestowania w wyznaczonych obszarach. Jeżeli w granicach obszarów inwestycyjnych występują gleby chronione, a ich zainwestowanie jest szczególnie uzasadnione względami funkcjonalno-przestrzennymi, należy uzyskać zgodę na zmianę sposobu użytkowania na cele nierolne, zgodnie z przepisami odrębnymi. W przeciwnym wypadku należy zachować rolniczy sposób użytkowania terenów. Na obszarach wskazanych do przekształceń funkcjonalno-przestrzennych dopuszcza się alternatywnie zachowanie istniejącej funkcji.

W granicach gminy nie wyznacza się obszarów rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych.

Dla dominującej funkcji w obszarach inwestycyjnych określono zasady oraz zalecane wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu, dotyczące nowo wydzielanych działek i nowej zabudowy.

2.2.1 Zasady i wskaźniki zabudowy w obszarach osadniczych

Podstawowym warunkiem prawidłowej organizacji przestrzeni jest uporządkowanie struktur osadniczych poprzez realizację architektury ujednoliconej pod względem form, kolorystyki i skali w ramach wyznaczonych obszarów. Rozwój zabudowy powinien następować w oparciu o istniejące i projektowane pierzeje, place, skwery, punkty widokowe, dominanty kompozycji przestrzennej, charakterystyczne obiekty, a także tereny zieleni.

Konieczne jest wydobywanie w układzie przestrzennym elementów kompozycji urbanistycznej: dominant przestrzennych, osi widokowych, ekspozycji, sylwet, a także charakterystycznych form terenowych, grup zieleni, alei, rozłogów oraz wykorzystywanie wzorców architektury lokalnej przy formułowaniu warunków dla projektowanej zabudowy. Nakazuje się ochronę historycznych układów ruralistycznych oraz zespołów sakralnych, pałacowo – parkowych, folwarków, ochronę zabytkowych budynków mieszkalnych i gospodarczych, wiatraków, szkół, młynów, gorzelni i innych elementów specyficznych dla architektury wiejskiej np. kapliczek, krzyży, tablic pamiątkowych.

Postuluje się wykształcenie w ramach kompleksowych układów ruralistycznych, nowych przestrzeni publicznych, integrujących społeczności lokalne, m.in. poprzez koncentrację funkcji usługowych w przestrzeniach ośrodkotwórczych, określonych orientacyjnie na rysunku studium. Dopuszcza się tu zwiększenie wskaźników zabudowy w stosunku do ustalonych dla funkcji dominującej. Zabudowa wielorodzinna może być lokalizowana wyłącznie w wyznaczonych strefach intensyfikacji zabudowy.

W części obszarów osadniczych które znajdują się w zasięgu stref ochronnych oddziaływania elektrowni wiatrowych należy lokalizować funkcje, które spełniają wymagania akustyczne określone w przepisach odrębnych.

Nowe inwestycje powinny być lokalizowane przede wszystkim w zasięgu terenów, na których już istnieje infrastruktura techniczna lub najłatwiej ją rozbudować. Zaleca się stosowanie następujących wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenów:

wielkość działek:

- minimalna powierzchnia działki budowlanej: 400 m²;

parametry zabudowy:

- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej: 40% dla terenów zabudowy mieszkaniowej, 30% dla terenów zabudowy mieszkalno-usługowej oraz w strefach intensyfikacji zabudowy;

- maksymalny udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki budowlanej: 30% dla terenów zabudowy mieszkaniowej, 40% dla terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej i usługowej oraz w strefach intensyfikacji zabudowy;
- maksymalna wysokość zabudowy w Jeziorach Wielkich, Nożycynie, Kuśnierzu Wójcinie, Kożuszkowie: do trzech kondygnacji, w pozostałych miejscowościach do dwóch kondygnacji nadziemnych,
- geometria dachu dla budynków mieszkalnych: dwuspadowe lub wielospadowe, z dopuszczeniem dachów płaskich dla budynków mieszkalno-usługowych i usługowych oraz w strefach intensyfikacji zabudowy;

ilość miejsc parkingowych:

- dla zabudowy mieszkaniowej: min. 2 dla każdej działki budowlanej, w strefach intensyfikacji zabudowy min.1,5/mieszkanie,
- dla zabudowy usługowej: min. 2 na 100 m² powierzchni użytkowej

2.2.2 Zasady i wskaźniki zabudowy w obszarach produkcyjno-usługowych

Sposób zagospodarowania obszarów powinien być uzależniony od lokalizacji i rodzaju inwestycji. Na nowych obszarach działalności produkcyjno – usługowej bezpośrednio przyległych do drogi krajowej, dopuszczone są obiekty o większym zakresie funkcji i większych gabarytach, ponieważ ich obecność przy trasie przelotowej oraz w oddaleniu od terenów osadniczych nie powoduje znacznego dyskomfortu przestrzennego czy funkcjonalnego, a dzięki korzystnemu skomunikowaniu stanowi atrakcyjną ofertę inwestycyjną. Dotyczy to obszarów produkcyjno-usługowych w miejscowościach Jeziora Wielkie, Kuśnierz i Nożyczyn, stanowiących zaplecze dla rolniczej przestrzeni produkcyjnej, rozwijanej zwłaszcza w strefach G, K, F. Planuje się tu budowę obiektów związanych z produkcją rolną, w tym również obiektów produkcji wielkotowarowej, obiektów przemysłu spożywczego, obiektów związanych z obsługą rolnictwa, magazynów i składów. W miejscowości Jeziora Wielkie przewiduje się ponadto możliwość lokalizacji zabudowy handlowo-usługowej, obiektów logistycznych, parków technologicznych.

Obszary produkcyjno-usługowe w pozostałych miejscowościach zlokalizowane są w obrębie dawnych gospodarstw rolno-produkcyjnych (PGR) i w zależności od strefy wskazane do rozwoju (strefa F) lub zachowania z dopuszczeniem przekształceń funkcjonalno-przestrzennych (strefa B). Sposób kształtowania zabudowy na tych terenach w znacznie większym stopniu musi uwzględniać istniejącą zabudowę wsi, zarówno pod względem gabarytów jak i zakresu funkcji.

Zaleca się następujące wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

wielkość działek:

- minimalna wielkość działki budowlanej: 1000 m²;

parametry zabudowy:

- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej: 30%;
- maksymalny udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki: 50%;
- maksymalna wysokość zabudowy w ośrodkach aktywizacji produkcyjno-usługowych oraz przemysłu rolnego (Jeziora Wielkie, Nożyczyn, Wójcin, Kożuszkowo): do 15m.
- geometria dachu: dwuspadowe lub płaskie

ilość miejsc parkingowych:

min. 2 na 100 m² powierzchni użytkowej

2.2.3 Zasady i wskaźniki zabudowy w obszarach rekreacyjnych

Kształtowanie obszarów rekreacyjnych powinno uwzględniać konieczność dostosowania chłonności zagospodarowania rekreacyjnego do pojemności środowiska przyrodniczego oraz do typu środowiska przyrodniczego. Równocześnie należy dążyć do zróżnicowania form turystyki i wypoczynku, wprowadzenia atrakcyjnego zagospodarowania ograniczającego penetrację terenów prawnie chronionych, zachowanie odległości zabudowy od akwenów, co pozwoli utrzymać równowagę ekologiczną oraz zapewni dostępność brzegów największych jezior dla osób korzystających z rekreacji.

W obszarach rekreacyjnych przewiduje się lokalizację zabudowy pensjonatowo-usługowej oraz budynków rekreacji indywidualnej. Usługi handlu dopuszczone zostały wyłącznie jako uzupełniające i związane z obsługą funkcji podstawowej,

W zagospodarowaniu rekreacyjnym należy uwzględnić prawidłowe proporcje między terenami przeznaczonymi pod zabudowę rekreacyjną a terenami wolnymi od zabudowy, dążyć w maksymalnym stopniu do zachowania istniejącej zieleni, przeciwdziałać zabudowie działek zalesionych, wprowadzić zasadę kompensacji przyrodniczej. Na istniejących terenach zabudowy letniskowej należy zlikwidować zagospodarowanie powodujące degradację środowiska i krajobrazu.

Zaleca się następujące wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

wielkość działek:

- minimalna wielkość działki budowlanej dla budynku rekreacji indywidualnej 400 m²,
- minimalna wielkość działki pensjonatowo-usługowej: 2000 m².

parametry zabudowy:

- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej: 60%,
- maksymalny udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki budowlanej: 30%,
- maksymalna wysokość zabudowy: dla budynków pensjonatowo-usługowych do trzech kondygnacji, dla budynków rekreacji indywidualnej do dwóch kondygnacji w tym poddasze użytkowe,
- geometria dachu – dwuspadowe lub wielospadowe, z dopuszczeniem dachów płaskich dla budynków usługowych;

ilość miejsc parkingowych:

- min. 2 stanowiska na 100 m² powierzchni użytkowej, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych;

2.2.4 Zasady i wskaźniki zabudowy w obszarach energetyki wiatrowej

Sposób wyznaczenia obszarów energetyki wiatrowej i ich stref ochronnych

Obszary energetyki wiatrowej i ich strefy ochronne zostały wyznaczone po analizie:

- zasięgu obszarowych form ochrony przyrody (na podstawie danych GDOŚ),

- zasięgu stref buforowych do ochrony ptaków od jeziora Gopło i rzeki Noteć, północno-centralnego korytarza ekologicznego pn. Pojezierze Gnieźnieńskie o kierunku wschód - zachód (wyznaczonego przez Zakład Badania Ssaków PAN),
- rozmieszczenia istniejących zbiorowisk roślinnych oraz wyników wstępnych badań chiropterologicznych i ornitologicznych, (na podstawie opracowania „Wstępne badanie ornitologiczne i chiropterologiczne obszaru projektowanej farmy wiatrowej w gminie Jeziora wielkie, wykonanego przez ReNatura, Toruń 2013, na potrzeby zmiany studium gminy Jeziora Wielkie),
- występowania gleb wysokiej bonitacji (na podstawie wektorowych map ewidencyjnych, dostarczonych przez starostwo powiatowe w Mogilnie),
- wyników badań emisji hałasu, wytwarzanego przez turbiny wiatrowe (na podstawie opracowania „Ustalenie minimalnych odległości turbin wiatrowych od zabudowań mieszkalnych w kontekście ich oddziaływania na zdrowie i warunki życia ludzi - emisja hałasu” - Zakład Sozotechniki Sp. z o. o. w Bydgoszczy 2013”),
- lokalizacji zabudowy, przeznaczonej na stały pobyt ludzi oraz istniejącej i planowanej w studium infrastruktury komunikacyjnej i technicznej.

Wykluczono lokalizację obszarów energetyki wiatrowej: w obszarach chronionych ustawą o ochronie przyrody, w obszarach lokalnych, regionalnych i krajowych korytarzy migracyjnych zwierząt oraz ich siedlisk, na obszarach gleb klas I-III, na terenach lasów oraz w odległości mniejszej niż 200 m od ściany lasu, w strefach oddziaływania akustycznego na warunki życia i zdrowie ludzi.

Przeprowadzone badania i analizy pozwoliły na wyznaczenie na terenach rolnych - obszarów energetyki wiatrowej, oznaczonych na rysunku studium symbolami od G.E1 do G.E6 oraz ich stref ochronnych, związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, zgodnie z wymaganiami art. 10 ust. 2a znowelizowanej ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. , poz. 647, ze zm.)

Obszary te zlokalizowano pomiędzy miejscowościami Nożyczyn, Kożuszkowo, Wola Kożuszkowa, Siedlimowo, Lenartowo, Berlinek. Granice wyznaczonych obszarów są nieprzekraczalne dla lokalizacji turbin wiatrowych.

Zasięg stref ochronnych od obszarów oddziaływania elektrowni wiatrowych ustalono w odległości ok. 500m od granic obszarów, co jest zgodne z opinią Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. Na etapie sporządzania miejscowego planu zasięg stref ochronnych powinien zostać określony dla konkretnej lokalizacji turbin.

Wyznaczone strefy ochronne, związane z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenów, wynikają z badań wpływu elektrowni wiatrowych na warunki życia i zdrowie ludzi w zakresie emisji hałasu, zawartych w opracowaniu wymienionym powyżej, sporządzonym na potrzeby zmiany studium gminy Jeziora Wielkie, a także analiz pozostałych aspektów oddziaływania, zawartych w ekspertyzie Polskiej Akademii Nauk „Energetyka wiatrowa w kontekście ochrony krajobrazu przyrodniczego i kulturowego województwa kujawsko-pomorskiego”.

Przyjęto, że oddziaływanie elektrowni, zlokalizowanych w wyznaczonych obszarach energetyki wiatrowej nie przekroczy wyznaczonych stref ochronnych, pod warunkiem odpowiedniego doboru parametrów turbin.

Postulowane zasady lokalizacji i realizacji elektrowni wiatrowych w obszarach energetyki wiatrowej – wytyczne dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

- na terenie gminy Jeziora Wielkie w wyznaczonych obszarach oznaczonych symbolami G.E1, G.E2, G.E3, G.E4, G.E5, G.E6 dopuszcza się zlokalizowanie turbin o mocy od 0,9 [MW] do 3,2 [MW], o mocy akustycznej od 97,8 [dB] do 106,5 [dB], wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną,
- granice obszarów energetyki wiatrowej są nieprzekraczalne dla lokalizacji wieży siłowni wiatrowych; poza obszarami dopuszczona jest zabudowa budynkami i budowlami niezbędnymi do obsługi elektrowni, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- wieże siłowni wiatrowych muszą być lokalizowane w takiej odległości od istniejących i projektowanych obiektów przeznaczonych pod zabudowę związaną ze stałym pobytem ludzi, aby nie przekroczyć standardów akustycznych, określonych w przepisach odrębnych.
- w strefach ochronnych wyznaczonych od obszarów energetyki wiatrowej należy wprowadzić zakaz lokalizowania obiektów mieszkalnych, przeznaczonych na stały lub czasowy pobyt ludzi; strefy mogą zostać zmniejszone po ustaleniu docelowych parametrów technicznych przyszłych elektrowni, pod warunkiem uwzględnienia nieprzekraczalnej granicy dla izofony 40 [dB],
- na części obszarów inwestycyjnych, które znajdują się w zasięgu stref ochronnych oddziaływania elektrowni wiatrowych należy lokalizować funkcje, które spełniają wymagania akustyczne określone w przepisach odrębnych,
- przed realizacją elektrowni wiatrowych należy przeprowadzić badania dla konkretnych lokalizacji i inwestycji o znanych parametrach (m.in. moc i wysokość turbin) w celu wykluczenia ich niekorzystnego wpływu na poszczególne komponenty środowiska.
- obsługa komunikacyjna terenów farmy wiatrowej oraz obiektów towarzyszącej infrastruktury elektroenergetycznej możliwa jest wyłącznie poprzez istniejące drogi wewnętrzne, gminne i powiatowe oraz planowane drogi dojazdowe,
- zaleca się lokalizację dróg dojazdowych, placów manewrowych oraz linii energetycznych związanych z inwestycją na glebach nie podlegających ochronie,
- lokalizacja turbin wiatrowych względem dróg musi uwzględniać warunki bezpieczeństwa ruchu;
- w obszarach energetyki wiatrowej oraz w strefach ochronnych oddziaływania elektrowni wiatrowych mogą być prowadzone uprawy rolne pod warunkiem, że nie zakłóca funkcjonowania elektrowni.
- wszystkie obiekty o wysokości 50 m i więcej m nad poziom terenu stanowią przeszkody lotnicze i ze względu na zapewnienie warunków bezpieczeństwa ruchu statków powietrznych muszą być uzgadniane z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP w Warszawie. Obiekty o wysokości 100 m i więcej nad poziom terenu wymagają dodatkowo uzgodnienia z Prezesem Urzędu Lotnictwa Cywilnego w Warszawie.
- elektrownie wiatrowe o wysokości 50 m i więcej nad poziom terenu, powinny być wyposażone w znaki przeszkodowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- plany miejscowe powinny określać zasady kompozycji i wskazywać na obszary, w których lokalizacja elektrowni jest zabroniona ze względu na ochronę krajobrazu przyrodniczo-kulturowego; powinny również określać maksymalną wysokość konstrukcji urządzenia zależnie od warunków lokalnych, ujednolicać typ siłowni i kolorystykę w ramach jednej farmy
- na etapie sporządzania planu, dla szczegółowych lokalizacji turbin wiatrowych obowiązuje wymóg opracowania studium ochrony krajobrazu kulturowego.

2.3 Zasady kształtowania obszarów przyrodniczych

Obszary przyrodnicze w strukturze przestrzennej gminy stanowią obszary rozwoju leśnej i rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz terenów otwartych łąk i wód powierzchniowych, naturalnych i antropogenicznych.

Gmina jest obszarem o szczególnych walorach przyrodniczych. Dobrze wykształcona sieć hydrograficzna pełni funkcje lokalnych korytarzy ekologicznych. Jakość środowiska przyrodniczego, a zwłaszcza stan gospodarki wodnej i ściekowej warunkują przewidywane w przyszłości wykorzystanie walorów rekreacyjnych jezior: Ostrowskiego i Wójcińskiego i umożliwi zapewnienie odpowiednich standardów zagospodarowania rekreacyjnego. Kierunki zagospodarowania dla tych obszarów dotyczą głównie zasad ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego, w tym ograniczeń wynikających z form ochrony przyrody ustanowionych na podstawie przepisów odrębnych, wymienionych w uwarunkowaniach studium.

Na całym obszarze obowiązuje zakaz inwestycji mogących znacząco i potencjalnie wpłynąć na środowisko, oprócz inwestycji celu publicznego.

Dla obszarów przyrodniczych określono zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz pozostałych przestrzeni otwartych ze wskazaniem przydatności funkcjonalno-przestrzennej oraz zakresu i sposobu użytkowania.

2.3.1 Kształtowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej

Duże powierzchnie leśne stanowią jeden z najważniejszych walorów gminy. Z tego względu zakłada się przede wszystkim działania zmierzające do ochrony lasów przed wnikaniem i penetracją negatywnych czynników z zewnątrz, ochrony ekosystemów leśnych przed degradacją, m. in. poprzez przebudowę drzewostanów zmienionych i uszkodzonych.

Mimo, że lasy i grunty leśne zajmują ok. 2 tys. ha powierzchni gminy, w Studium proponuje się punktowe zalesienia na obszarach słabych gruntów rolnych glebach klasy V i VI Rz, w zasięgu ciągów ekologicznych (strefa F), zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, o ile nie zagrazi to siedliskom chronionym.

Przy wykonywaniu zalesień należy zwrócić szczególną uwagę na dostosowanie składu gatunkowego do możliwości produkcyjnych siedlisk i wprowadzanie gatunków biocenotycznych. Będzie to miało na celu zwiększenie bioróżnorodności i naturalnej odporności przyszłych drzewostanów. Zwiększenie lesistości i wprowadzania zadrzewień przyczynia się w znacznym stopniu do ograniczenia wpływu zanieczyszczeń obszarowych.

Ze względów ekologiczno-krajobrazowych oraz dla właściwego kształtowania granicy polno-leśnej, wyznaczającej granice styku leśnej przestrzeni produkcyjnej z terenami o funkcji rolniczej, przy zalesieniach powinna być przestrzegana zasada ciągłości przestrzennej lasów. Nowe tereny dolesień, wyznaczane z uwzględnieniem siedlisk chronionych, powinny wiązać się we wspólny system przestrzenny z wprowadzanymi zadrzewieniami i zakrzewieniami sródpolnymi i przydrożnymi. Na granicy polno – leśnej proponuje się pozostawianie szerszych nie oranych pasów, które traktowane są jako strefa przejściowa, przyleśna, która jest szczególnie ważna dla różnych organizmów żywych m.in. ptaków. Zalesienie dopuszcza się tylko na glebach V, VI, VI Rz.

Dla ochrony obszarów leśnych wykorzystywanych rekreacyjnie przewiduje się „kanalizowanie” ruchu rekreacyjnego na wyznaczone drogi leśne, szlaki turystyczne i rekreacyjne. Dopuszcza się w duktach leśnych wydzielenie pasa utwardzonego przeznaczonego na ścieżki rowerowe.

Konieczne jest także wyznaczenie i urządzenie parkingów leśnych, tworzenie nowych szlaków turystycznych wraz z wyposażeniem w infrastrukturę sprzyjającą rozwojowi lokalnej rekreacji i wypoczynkowi (strefa B). Zgodnie z polityką leśną państwa i krajowym planem zwiększania lesistości uznaje się konieczność zwiększania roli lasów i leśnictwa w rozwoju regionalnym. Jako bardzo ważne uznaje się kształtowanie wielofunkcyjnego leśnictwa, w którym obok funkcji gospodarczych wyraźnie eksponowane są funkcje: ekologiczna i społeczna:

- wykorzystanie produkcyjnej funkcji lasów w zakresie: zachowania odnawialności i trwałego użytkowania drewna, pozyskiwania nieдрzewnych użytków i gospodarki łowieckiej, rozwijania turystyki kwalifikowanej oraz, w ograniczonym zakresie- wypoczynku, tworzenia nowych miejsc pracy związanych ze sprzedażą ww. towarów i usług
- wykorzystanie społecznej funkcji lasów w zakresie rozwoju kultury, oświaty i nauki oraz edukacji ekologicznej a także w zakresie kształtowania korzystnych warunków zdrowotnych i rekreacyjnych
- wykorzystanie ekologicznej funkcji lasów m.in. poprzez zachowanie potencjału biologicznego gatunków, ekosystemów i wartości genetycznej organizmów oraz poprzez wzbogacanie różnorodności krajobrazu, lepsze warunki dla zdrowia i życia mieszkańców oraz turystów oraz lepsze warunki dla produkcji rolnej.

2.3.2 Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Badanie przyrodniczych predyspozycji do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wykazało, że Jeziora Wielkie powinny zachować rolniczy charakter użytkowania.

W studium wyznacza się obszar rolniczej przestrzeni produkcyjnej, potencjalnie przydatnej dla prowadzenia działalności rolniczej. W obrębie tego obszaru kierunki i intensywność produkcji rolnej należy dostosować do przyrodniczych warunków rolnictwa.

Polityka przestrzenna powinna uwzględniać potrzebę: ochrony zwartych kompleksów terenów rolnych o wysokich wartościach bonitacyjnych – do produkcji rolnej oraz zmiany przeznaczenia terenów rolnych o niższych wartościach – pod zalesienie.

Ochronie przed zmianą użytkowania powinny podlegać, jako integralny zasób środowiska, gleby klasy I-III, wskazane na rysunku studium, co stanowi zadanie publiczne ponadlokalne. Zwłaszcza teren położony w północnej części gminy (strefa K), odznaczający się wysokimi klasami gleb powinien pozostać wyłącznie w użytkowaniu rolniczym, z tendencją do powiększania gospodarstw rolnych.

W strefie G zakłada się przede wszystkim rozwój rolnictwa w kierunku gospodarki wielkotowarowej z wiodącymi ośrodkami w Kuśnierzu i Nożyszynie.

W obszarach energetyki wiatrowej wskazanych pod lokalizację turbin wiatrowych może być prowadzona produkcja rolna w formie upraw polowych.

W sąsiedztwie jeziora Gopło we wschodniej części gminy przewiduje się utrzymanie rolnictwa ekologicznego, nastawionego na produkcję zdrowej żywności. Niewskazane jest lokalizowanie uciążliwych obiektów inwentarskich z bezściółową technologią oraz obiektów szklarniowo-foliowych ogrzewanych węglem.

2.3.3 Kształtowanie pozostałych przestrzeni otwartych

Na pozostałych przestrzeniach otwartych: wód powierzchniowych, łąk i innych rodzajów składników przyrodniczych pełniących funkcje korytarzy ekologicznych należy utrzymać dotychczasowe formy użytkowania, za wyjątkiem strefy F, gdzie dopuszcza się dolesienia na gruntach o niskiej klasie bonitacyjnej.

W obszarach przestrzeni otwartych istotnym kierunkiem działań będzie przywracanie czystości jezior i wartości ekosystemów łąkowych. Należy ograniczyć grodzenie terenów w celu zapewnienia wolnej przestrzeni dla ochrony walorów widokowych oraz zabezpieczenia tras migracji zwierząt. Działania te zwiększą atrakcyjność krajobrazu, co przy promowaniu funkcji rekreacyjnej ma istotne znaczenie. W pobliżu jezior, cieków i krajobrazowych punktów widokowych zakazuje się wznoszenia obiektów budowlanych naruszających walory krajobrazowe i uniemożliwiających do nich dostęp.

Zasady ochrony i kształtowania terenów zieleni

W studium jako nadrzędną zasadę przyjmuje się systemowe kształtowanie obszarów zieleni, co ma ogromne znaczenie ze względu na możliwość wymiany energii ekologicznej, zachowanie najcenniejszych zbiorowisk naturalnych, flory i fauny, zwiększenie pojemności środowiska na przekształcenia oraz poprawę walorów klimatycznych i krajobrazowych. W związku z powyższym do najważniejszych zadań należy:

- zachowanie i odtwarzanie ciągłości systemu poprzez wyznaczenie korytarzy ekologicznych, umożliwiających powiązanie terenów leśnych między sobą tak aby miały naturalne połączenia z innymi ekosystemami,
- ochronę istniejących i wprowadzanie nowych wysp leśnych, zakrzewień, uzupełnień roślinnością terenów pomiędzy obszarami osadniczymi,
- zachowanie niewielkich zbiorników wodnych, mokradeł, stanowiących miejsca ostoje dla zwierząt i roślin oraz bazę do procesów regeneracji roślinności na terenach pozbawionych naturalnej szaty roślinnej,
- prowadzenie regularnej odbudowy i konserwacji rowów melioracyjnych, udraźnianie, oczyszczanie cieków - co pozwoli podtrzymać, a w wielu miejscach przywrócić bogactwo flory wodnej, błotnej i zmienno wilgotnej, łąkowo – pastwiskowe oraz ożywi procesy torfotwórcze; istnieje jednak konieczność rozpoznania przyrodniczego tych obiektów przed przystąpieniem do prac,

2.4 Zasady kształtowania krajobrazu

Celem ochrony krajobrazu jest zatrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody i środowiska kulturowego. Podkreślenia wymagają punkty i otwarcia widokowe, zwłaszcza w rejonie jeziora Gopło, panoramy otwarte, a także lokalne dominanty przestrzenne głównie w postaci wieży zabytkowych kościołów.

W obszarze gminy wskazano przestrzenie ośrodkotwórcze rozumiane jako obszary o lokalnym znaczeniu w skali gminy tworzące wraz z obszarami przestrzeni publicznych system powiązań funkcjonalno przestrzennych, sprzyjający nawiązaniu kontaktów społecznych oraz ze względu na rolę pełnioną w przestrzeni, wymagający specjalnego ukształtowania pod względem formy i funkcji zabudowy oraz sposobu zagospodarowania terenu. Oznacza m.in. podniesienie wskaźników intensywności zabudowy na obszarze oraz preferencję dla funkcji usługowych (przedszkola, szkoły, przychodnie lekarskie, usługi handlowe, gastronomiczne, lokalne targowiska urządzenia kultury, kościół, urzędy administracji i inne nieuciągliwe usługi dla ludności).

Wieże elektrowni wiatrowych są budowlami o dużych parametrach wysokościowych, których realizacja będzie miała wpływ na otaczający krajobraz i środowisko.

W celu ochrony zabytkowego krajobrazu i jego kształtowania oraz ochrony środowiska przyrodniczego ustala się stosowanie niżej wymienionych zasad:

- układ przestrzenny i kompozycyjny zespołu elektrowni wiatrowych musi być zaprojektowany z uwzględnieniem osi widokowych i przestrzeni krajobrazowych tak, aby nie tworzył on dysharmonii w krajobrazie poprzez przypadkowe usytuowanie obiektów,
- obowiązuje nakaz ujednolicenia koloru i formy elektrowni wiatrowych oraz zabudowy towarzyszącej w obszarze całej farmy wiatrowej,
- spod lokalizacji elektrowni wiatrowych powinny być wyłączone przedpola ekspozycji z dróg o nawierzchni utwardzonej na sylwetki historycznych układów osadniczych oraz obszary wykluczone z zainwestowania ze względów kulturowych.

Szczegółowe zasady kompozycji dla obszarów energetyki wiatrowej zostaną określone w studium ochrony krajobrazu kulturowego, na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

2.5 Obszary do przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji

Celem przekształceń funkcjonalno-przestrzennych jest zapewnienie ciągłości rozwoju gminy, stworzenie czytelnej przestrzeni i sprawnej funkcjonalnie struktury oraz dostosowanie funkcji i form zabudowy do aktualnych standardów i potrzeb.

Celem rehabilitacji jest poprawienie warunków życia oraz podniesienie atrakcyjności przestrzeni poprzez poprawę estetyki i standardu technicznego obiektów budowlanych, wykreowanie przestrzeni publicznych oraz uwypuklanie układu kompozycyjnego.

Obszary wskazane do przekształceń mogą być poddawane również działaniom zmierzającym do ich rewitalizacji czyli do uruchomienia procesu przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych mających na celu wyprowadzenie danego obszaru ze stanu kryzysowego, przywrócenie obszarowi jego funkcji i stworzenie warunków do jego rozwoju z wykorzystaniem jego charakterystycznych cech endogenicznych.

Do rehabilitacji lub przekształceń funkcjonalno-przestrzennych wskazano zespoły oparte na założeniach dworsko – parkowych i folwarcznych, z zachowaniem sylwetki zabudowy historycznej i historycznego układu kompozycyjnego.

Do rekultywacji wskazuje się składowiska odpadów w Jeziorach Wielkich i Siedlimowie.

2.6 Obszary wyłączone z zabudowy

Są to obszary współtworzące system przyrodniczy gminy, zlokalizowane w strefach przyrodniczych: zwarte kompleksy gleb klas I-III, lasy i wyspy leśne, zieleń otwarta, zbiorniki i ciek wodne, korytarze ekologiczne, użytki ekologiczne wraz ze strefami 50m ochrony, parki podworskie, strefa 100 metrów od brzegów jezior: Ostrowskiego i Wójcińskiego, obszar Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia poza obszarami osadniczymi.

Na terenach wyłączonych z zabudowy, współtworzących system przyrodniczy gminy mogą być lokalizowane w uzasadnionych przypadkach inwestycje celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej oraz infrastruktury transportowej a także zabudowa siedliskowa. Gleby dobrych gleb bonitacyjnych w obszarach inwestycyjnych mogą być zabudowane, pod warunkiem uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wyłączone z zabudowy są również obszary w strefach ochronnych pasów technicznych infrastruktury i komunikacji oraz ujęć wody, a także strefy ochronne oddziaływania elektrowni wiatrowych, ustalone od obszarów energetyki wiatrowej, na których będą rozmieszczone elektrownie wiatrowe, stanowiące urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW. Szczegółowy zasięg stref ochronnych oddziaływania elektrowni wiatrowych powinien zostać określony dla konkretnej lokalizacji turbin na etapie sporządzania miejscowego planu.

2.7 Tereny zamknięte

W gminie nie występują tereny zamknięte.

2.8 Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego

Zadania służące realizacji ponadlokalnych i lokalnych celów publicznych dla obszaru gminy wynikają z ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz.U.z 2004r, nr 261, poz. 2603) oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa Kujawsko-Pomorskiego, zatwierdzonego uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003r (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego nr 97 poz. 1437 z dnia 18 września 2003r).

2.8.1. Zadania ponadlokalne

- zadanie nr 2 o znaczeniu krajowym – ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze
- zadanie nr 14 o znaczeniu krajowym – przebudowa drogi krajowej nr 25,
- zadanie nr 193 o znaczeniu wojewódzkim – modernizacja i odbudowa rurociągów w Nożycynie.

2.8.2 Zadania lokalne

z zakresu infrastruktury

- elementy sieciowe do przesyłu gazu, energii elektrycznej
- urządzenia zaopatrzenia w wodę, gromadzenia odpadów

z zakresu komunikacji: realizacja dróg publicznych

z zakresu usług: szkoły, przedszkola, obiekty sportowe.

2.9 Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

Na terenie gminy nie określa się obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego ani obszarów osuwania się mas ziemnych ze względu na ich nie występowanie.

2.10 Obszary dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Na terenie gminy nie określa się obszarów dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny ze względu na ich nie występowanie.

2.11 Obszary do objęcia miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego

W studium nie przewiduje się obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów prawnych. Obszary proponowane do objęcia miejscowym planem, wynikające z polityki przestrzennej gminy obejmują:

- nowo wyznaczone obszary produkcyjno-usługowe,
- obszary osadnicze o największej dynamice rozwoju,
- nowo-wyznaczone obszary rekreacyjne,
- obszary do przekształceń funkcjonalno-przestrzennych.

Określając przeznaczenie terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić prawomocne decyzje o pozwoleniu na budowę, wydane poza wyznaczonymi w studium obszarami inwestycyjnymi,.

3. Kierunki ochrony środowiska i jego zasobów

3.1 Ochrona zasobów geologicznych

Głównym zadaniem ochrony jest właściwa eksploatacja udokumentowanych złóż naturalnych, a następnie skuteczna i właściwa z punktu widzenia przestrzennego i ochrony środowiska rekultywacja wyrobisk.

Najważniejszymi instrumentami ochrony zasobów jest wymóg uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, a także system udzielanych koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie oraz wydobywanie złóż kopalin.

3.2.Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

Szczegółnej uwagi wymaga ochrona przed zanieczyszczeniem terenów, na których występują grunty podatne na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych. Na terenie gminy do obszarów tych zaliczają się głównie tereny wzdłuż Jeziora Gopło (do 500 m od brzegów), wokół miejscowości Jeziora Wielkie (do 5 km na wsch, do 3 km na pn-zach, do ok. 3 km w kierunku Kuśnierza oraz pod lasami wokół Jeziora Ostrowskiego a także wzdłuż niektórych cieków).

Ograniczanie ładunków zanieczyszczeń, odprowadzanych do wód, w pierwszej kolejności powinno obejmować obszar głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 144 Dolina Kopalna Wielkopolska, Wszelka działalność gospodarczo – komunalna na tym obszarze powinna być podporządkowana ochronie tych struktur wodonośnych, zgodnie z ustaleniami programu badawczego „Strategia ochrony głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce”. Jednym z niezbędnych zadań jest podniesienie klasy czystości wód powierzchniowych, stanowiących potencjalne źródła zasilania wód podziemnych poprzez przesączanie. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych w gminie wymaga uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej oraz innych kierunkowych działań, zgodnych z „Aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla gminy Jeziora Wielkie na lata 2006-2010, z perspektywą na lata 2012-2014”, co doprowadzi do poprawy stanu czystości wód powierzchniowych. Niezbędne i pilne jest docelowe podłączenie gminy do sieci kanalizacji sanitarnej oraz dbałość o wszelkie formy zieleni, jako niezbędnego filtra biologicznego. Wspomagać należy naturalną retencję wodną, tj. torfowiska, obszary bagienne, niewielką

retencję leśną, retencję glebowo – gruntową, retencję dolin rzecznych, retencję niewielkich akwenów (stawy, oczka wodne), renaturyzację cieków.

W strefie 50 m od cmentarza winien obowiązywać zakaz lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej i związanej z obrotem artykułami żywnościowymi. Dla obiektów, które nie zostały podłączone do sieci wodociągowej strefę tę należy powiększyć do 150-metrów.

3.3. Ochrona gleb

Ze względu na sekularny okres odnawialności gleb, w gminie Jeziora Wielkie należy chronić nie tylko gleby klas I-III lecz także tereny, na których występują kompleksy pszenne bardzo dobre i dobre (czarne ziemie) oraz żytні dobry oraz kompleks pszenno-dobry.

Ochrona gruntów rolnych polega na ograniczeniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze oraz zapobieganiu ich degradacji i dewastacji.

Na glebach klas I-III nie wyznacza się obszarów energetyki wiatrowej i obszarów rekreacyjnych. W przypadku występowania na pozostałych obszarach inwestycyjnych gleb wysokiej klasy bonitacyjnej, ich zagospodarowanie na cele nierolnicze, zgodne z kierunkiem zagospodarowania wyznaczonym w studium, może nastąpić w drodze miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, po uzyskaniu zgody właściwego Ministra. Przy braku zgody na zmianę przeznaczenia gruntów, tereny pozostają w rolniczym użytkowaniu. Na terenach dopuszcza się lokalizowanie zabudowy, związanej z produkcją rolną, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Pod zalesienie nadają się gleby żytні słabe i bardzo słabe (strefa F).

Grunty rolne wysokich klas (strefa K i G) oraz gleby organiczne i mineralno-organiczne podlegają ochronie przed zmianą dotychczasowego sposobu użytkowania zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

3.4. Ochrona powietrza atmosferycznego

Istotnym zadaniem gminy jest dbałość o utrzymanie dobrej jakości powietrza atmosferycznego.

Do realizacji tego zadania przyczyni się:

- wprowadzenie przez zakłady produkcyjne nowych technologii spalania paliw stałych i instalowanie urządzeń zatrzymujących pyły,
- likwidacja istniejących kotłowni i indywidualnych palenisk węglowo – koksowych oraz zastępowanie ich proekologicznymi źródłami ogrzewania,
- podjęcie działań proekologicznych z zakresu polityki transportowej, np. organizacja płynnego ruchu samochodowego, popularyzacja ruchu rowerowego.

Celowe byłoby również rozważenie możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii do ogrzewania wszelkich obiektów.

3.5 Ochrona przyrody

Zgodnie z zasadami ochrony wynikającymi z Programu Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko – Pomorskiego za główne kierunki działań uznaje się:

- obejmowanie ochroną prawną korytarzy ekologicznych nie objętych do tej pory żadną formą ochrony prawnej, jako miejsc migracji flory i fauny,
- opracowanie i zatwierdzenie planów ochrony dla rezerwatów przyrody,
- opracowanie i zatwierdzenie planów ochrony parków krajobrazowych,

- wdrażanie planów ochrony rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych do miejscowego planu zagospodarowania przyrody,
- opracowanie planów ochrony dla wszystkich obszarów wchodzących w skład sieci ekologicznej Natura 2000,
- dostosowanie zasięgu przestrzennego obszarów sieci ekologicznej Natura 2000 do istniejących form ochrony przyrody i krajobrazu,
- uzupełnienie sieci Natura 2000 o obszary o dużym nagromadzeniu rzadkich gatunków roślin i zwierząt o znaczeniu regionalnym i lokalnym,
- dostosowanie reżimów ochronnych na obszarach chronionych do potrzeb ochrony przyrody i krajobrazu oraz do zamierzeń rozwoju społeczno – gospodarczego,
- ochronę obszarów wodno – błotnych, będących miejscem występowania i rozrodu rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt,
- rozszerzenie monitoringu środowiska o badanie jakości i tendencje zmian zasobów przyrody żywej i nieożywionej,
- rozszerzenie monitoringu regionalnego i lokalnego, prowadzących do systematycznej inwentaryzacji przyrodniczej ze szczególnym uwzględnieniem sieci ginących zbiorowisk roślinnych i rzadkich gatunków roślinnych i zwierząt regionu,

Zgodnie z Planem Ochrony Narodowego Parku Tysiąclecia proponuje się utworzenie następujących użytków ekologicznych:

- Potorfia koło Kościeszek – kompleks dołów po eksploatacji torfu wypełnionych wodą na pd-wsch od Kościeszek. W otoczeniu występują łąki oraz drobny płat lasu.
- Torfowiska koło Lubstówka – zatorfiona rynna uchodząca do Gopła z licznymi oczkami wodnymi. Jej dnem przepływa ciek odprowadzający wody z Jeziora Lubstówek. Występuje tu mozaika zbiorowisk roślinnych od leśnych po wodne.
- Jezioro Lubstówek, które obejmuje wraz z sąsiadującymi terenami podmokłymi porośniętymi szuwarami i wilgotnymi lasami łęgowymi oraz płatami olsu i gradu. Eutroficzne Jezioro Lubstówek jest w zaawansowanym stadium zarastania i ma bogatą roślinność wodną i przybrzeżną. Wokół rezerwatu należy wyznaczyć otulinę na terenach o silnej z nim spójności hydrologicznej.
- Uroczysko Krzywe Kolano Stare – dwa oczka wodne i ich najbliższe otoczenie w sąsiedztwie wsi Krzywe Kolano Stare.

Ponadto wskazane jest ustanowienie użytku ekologicznego w miejscu pozostałości średniowiecznego jeziora w Proszyskach.

Według Planu Ochrony NPT ochroną należy objąć następujące drzewa:

- grab zwyczajny, obw. 300 cm – park w Siemionkach
- jesion wyniosły, obw. 315 cm – park w Rzeszynku
- jesion wyniosły, obw. 305 cm – park w Siemionkach
- topola czarna, obw. 405 cm – park w Siemionkach
- topola osika, obw. 395 cm – park w Lubstówku
- 3 wierzby białe, obw. 520, 415, 355 cm – park w Rzeszynku
- 2 wierzby kruche, obw. 450 cm i 345 cm – park w Rzeszynku
- 5 szpalerów lipy drobnolistnej o obw. ok: 415cm, 395cm, 350cm, 319cm, 310cm - park w Rzeszynku
- lipa drobnolistna, obw. 321 cm – park w Rzeszynku
- 2 lipy drobnolistne, obw. 215 cm i 205 cm – park w Siemionkach
- wiązy szypułkowe, obw. 346, 310, 295, 289 cm – park w Siemionkach
- wiąz szypułkowy, obw. 334 cm – park w Rzeszynku

Na pozostałym obszarze gminy wskazane jest ustanowienie następujących pomników przyrody:

- 2 dębów w Przyjezierzu,
- dębu na cmentarzu parafialnym w Wójcinie.
- dębu w parku w Kuśnierzu,
- lipy przy domu parafialnym w Siedlimowie,

Występowanie na terenie gminy obszarowych form ochrony przyrody ogranicza możliwości inwestycyjne w obrębie ich granic. Sposób zagospodarowania na terenach Rezerwatu Przyrody Nadgoplański Park Tysiąclecia, Parku Krajobrazowego Nadgoplański Park Tysiąclecia oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich oraz obszarów Natura 2000 określają przepisy odrębne.

Przez teren gminy przebiega Północno – Centralny korytarz ekologiczny, wyznaczony przez Zakład Badania Ptaków PAN pod nazwą Pojezierze Gnieźnieńskie o kierunku wschód-zachód, który wskazuje się do objęcia ochroną prawną. W granicach korytarza ekologicznego jako miejsca migracji flory i fauny nakazuje się ograniczenie zabudowy, w tym lokalizacji wieży elektrowni wiatrowych w celu zachowania jego ciągłości.

3.6 Ochrona przed hałasem

W celu uzyskania wymaganych prawem poziomów dźwięku w środowisku w odniesieniu do terenów zabudowy mieszkaniowej i innych wymagających komfortu akustycznego za niezbędne uznaje się zastosowanie (w zależności sytuacji w terenie) następujących rodzajów działań przestrzennych:

- odpowiednie rozmieszczenie funkcji terenów, zgodnie z następującymi zasadami:
 - zachowywanie bezpiecznej odległości zabudowy od źródeł hałasu, niezbędnej dla zapewnienia wymaganych standardów akustycznych w środowisku,
 - przekształcanie zabudowy rozmieszczonej wzdłuż dokuczliwych źródeł hałasu np. drogi krajowej w zabudowę usługową lub produkcyjną – nie posiadającą wymagań akustycznych bądź spełniającą wymagania akustyki budowlanej,
 - stosowanie rozdzielania funkcji zabudowy chronionej akustycznie od funkcji terenów dokuczliwych akustycznie (włączanie do terenów zabudowy mieszkaniowej tylko usług nieuciążliwych),
 - stosowanie zasad akustyki urbanistycznej i architektonicznej, polegające na:
 - kształtowaniu bryły budynku w taki sposób, aby hałas komunikacyjny nie docierał z zewnątrz do wnętrza struktury zabudowanej,
 - zagospodarowaniu terenu eliminującym odbicia fal akustycznych poprzez układ budynków,
 - projektowaniu rozkładów pomieszczeń w budynkach, uwzględniających najkorzystniejsze położenie ich w stosunku do źródeł hałasu,
 - stosowaniu na elewacjach budynków rozwiązań architektonicznych o charakterze rozpraszającym, wykorzystaniu kształtu balkonów jako elementu ekranującego,
 - planowanie przegród przeciwhałasowych, zgodnie z następującymi zasadami:
 - w miejscach gdzie zachowanie bezpiecznej odległości od źródeł hałasu nie jest możliwe, stosowanie w miarę możliwości naturalnych przegród przeciwhałasowych,
 - uwzględnianie walorów krajobrazowo-przestrzennych otaczającego terenu,

- odpowiednie kształtowanie zieleni, polegające na stosowaniu, pasów zieleni posiadających odpowiednią gęstość biomasy i wysokość, liściastych i iglastych w zmieszaniu, zimozielonych i odpornych na niszczące skażenia drogowe i przemysłowe gęstych żywopłotów,
 - odpowiedni dobór mocy planowanych elektrowni wiatrowych oraz ich rozmieszczenie w ramach wyznaczonych obszarów energetyki, w sposób zapewniający uzyskanie komfortu akustycznego do granic stref ochronnych.

3.7 Ochrona przed wpływem pól elektromagnetycznych

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi, generowanymi przez linie wysokiego napięcia polega na zastosowaniu biernych i czynnych środków ochrony.

Do środków biernych zalicza się skracanie czasu przebywania w obrębie działania zewnętrznych pól, umieszczenie źródeł pól elektromagnetycznych w dostatecznie dużej odległości od miejsca przebywania ludzi, optymalne dobranie geometrycznych linii przesyłowych, automatyzację eksploatacji urządzeń będących źródłem silnych pól. Do środków ochrony czynnej zalicza się przede wszystkim ekranowanie.

Zakłada się, że wpływ pól elektromagnetycznych nie przekroczy stref ochronnych:

dla linii 400kV - 35m

dla linii 220 kV - 25m,

dla linii 110kV - 15m.

W w/w strefach obowiązuje zakaz zabudowy.

W przypadku elektrowni wiatrowej głównym źródłem emisji pól elektromagnetycznych są: generator prądu i sieć elektroenergetyczna. Obszar oddziaływania sieci elektroenergetycznej wynosi ok. 3,5 m.

Dla obiektów wytwarzających pole elektromagnetyczne i - z racji swego przeznaczenia - emitujące promieniowanie, takie jak stacje bazowe telefonii komórkowej, radiowe stacje nadawcze czy radary wojskowe nie przewiduje się zabezpieczeń.

4. Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

4.1 Cele ochrony dziedzictwa kulturowego

Głównym celem ochrony dziedzictwa kulturowego gminy jest utrzymanie ciągłości jego rozwoju z zachowaniem różnorodności dziedzictwa historycznych przestrzeni oraz poprawa estetyki i wzbogacenie atrakcyjności fragmentów zdegradowanych i dysharmonizujących. Dla zapewnienia historycznej ciągłości rozwoju, ochrony wartości kulturowych, w połączeniu z ochroną środowiska przyrodniczego, należy dążyć do integracji historycznych i współczesnych rozwiązań koncepcyjnych, projektów, programów, inwestycji dotyczących struktur architektonicznych i urbanistycznych.

Proponuje się opracowanie długofalowych programów dotyczących ochrony, adaptacji, rehabilitacji i przekształceń zachowanych zespołów dworskich i folwarcznych, pojedynczych zabytków, zespołów i obszarów poprzemysłowych oraz układów ruralistycznych. Programy powinny zainicjować i stać się katalizatorem całego zespołu działań (sanacyjnych, renowacyjnych, modernizacyjnych i rewitalizacyjnych), mających na celu stworzenie wysokiej jakościowo przestrzeni historycznej i kulturowej. Zdegradowane obszary wiejskie, położone na terenach cennych kulturowo, wskazano w Studium do objęcia działaniami rehabilitacyjnymi.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) w Studium uwzględnia się problematykę dotyczącą ochrony zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru, zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji, ustala się strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują ograniczenia, zakazy i nakazy mające na celu ochronę znajdujących się na tym terenie zabytków.

4.2 Zasady ochrony konserwatorskiej

Na obszarze gminy, w stosunku do obiektów wpisanych do rejestru zabytków, obowiązują zasady ich ochrony określone w przepisach odrębnych.

W stosunku do pozostałych obiektów zabytkowych, znajdujących się w ewidencji zabytków, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy określać dopuszczalność ich przebudowy i rozbudowy, przyjmując zasadę zachowania wysokości, kształtu bryły oraz układu artykulacji i opracowania dekoracji elewacji, z dopuszczeniem odstępstw w sytuacji, gdy będzie to kolidowało z wymaganiami ładu przestrzennego.

Z uwagi na skalę opracowania rysunku Studium, pojedyncze obiekty zabytkowe (wpisane do rejestru, jak i znajdujące się w ewidencji) nie są wyróżnione na tym rysunku.

W zależności od stopnia zachowania istniejącej historycznej kompozycji urbanistycznej, ruralistycznej i substancji zabytkowej na obszarze gminy Jeziora Wielkie wyznaczono następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- „A” - strefę pełnej ochrony konserwatorskiej,
- „B” - strefę ochrony konserwatorskiej,
- „W” - strefę ochrony konserwatorskiej - archeologicznej,
- „K” - strefy ochrony krajobrazu,
- „E” - strefy ochrony ekspozycji

Wyznaczenie stref następuje w oparciu o analizę stanu istniejącego, analizę przekazów historycznych, kartograficznych i ikonograficznych.

STREFA „A” pełnej ochrony konserwatorskiej

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „A” jest przede wszystkim zachowanie zabudowy historycznej, jej konserwacja, rewaloryzacja, rekonstrukcja, zachowanie towarzyszącej historycznej zieleni komponowanej, usuwanie obiektów dysharmonizujących, dostosowanie współczesnych funkcji do wartości zespołu zabytkowego, eliminacja funkcji uciążliwych.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie: na obszarze strefy „A” wszelkie prace wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

STREFA „B” ochrony konserwatorskiej

Obszary objęte strefą „B” podlegają rygorom w zakresie utrzymania historycznego rozplanowania i zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „B” jest: zachowanie historycznego układu zabudowy (linie zabudowy, proporcje gabarytów i wysokości, podziały historyczne, wkomponowanie w krajobraz naturalny), zachowanie zabudowy historycznej (jej konserwacja i rewaloryzacja), dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji, zachowanie

kompozycji i układów zieleni historycznej, parków i cmentarzy, usuwanie obiektów dysharmonizujących.

Na obszarze strefy „B” uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków winny być remonty, modernizacje, adaptacje obiektów zabytkowych, uzupełnienia zabudowy, wprowadzanie małych form architektonicznych, lokalizacje nowych obiektów, korekty układu przestrzennego.

STREFA „W” ochrony konserwatorskiej - archeologicznej

Strefa „W” obejmuje tereny o rozpoznanej, na podstawie badań, zawartości ważnych reliktyw archeologicznych. Na obszarze strefy wszelka działalność inwestycyjna musi być poprzedzona badaniami archeologicznymi na koszt inwestora. Zakres prac archeologicznych określony zostaje na etapie uzgadniania projektu budowlanego.

W strefie „W” dopuszcza się działalność inwestycyjną pod warunkiem przeprowadzenia wyprzedzających badań archeologicznych.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie : na obszarze strefy „W” wszelkie prace ziemne wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem zabytków, szczegółowy zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych określony zostaje na etapie uzgodnienia projektu budowlanego.

STREFA „K” ochrony krajobrazu

Strefa „K” obejmuje tereny krajobrazu integralnie związanego z zabytkowym zespołem, stanowiące jego najbliższe otoczenie. Celem działalności konserwatorskiej w strefie „K” jest: zachowanie elementów krajobrazu naturalnego i urządzonego, rzeźby terenu, historycznych relacji przestrzennych, usuwanie elementów dysharmonizujących, konserwacja krajobrazu naturalnego, rekultywacja i odtwarzanie fragmentów zniszczonych.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie: na obszarze strefy „K” wymagane jest uzyskanie pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla wprowadzania nowych inwestycji.

STREFA „E” ochrony ekspozycji

Strefa „E” obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołu zabytkowego, głównie wyznacza tereny wyłączone spod zabudowy lub określa jej nieprzekraczalne gabaryty.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „E” jest: zabezpieczenie właściwego eksponowania obiektu (zespołu) zabytkowego, zachowanie jego indywidualnej sylwety, ochrona przed powstawaniem dominant widokowych, zachowanie historycznych relacji przestrzennych, ustalenie nieprzekraczalnych gabarytów i wysokości zabudowy nowowprowadzanej.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie: na obszarze strefy „E” wymagane jest uzyskanie pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla nowych inwestycji.

WPIS do ewidencji zabytków

Obiekty zabytkowe zlokalizowane poza wyznaczonymi strefami ochrony konserwatorskiej objęte ochroną w ramach wpisu do gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków i podlegają następującym wytycznym konserwatorskim:

- wymagane jest uzgadnianie z konserwatorem zabytków prac remontowych, adaptacyjnych i rozbiórkowych,

- wskazane jest dostosowanie nowej zabudowy wprowadzanej na obszar parceli do budynków historycznych pod względem gabarytów, kompozycji bryły, elewacji, dachów oraz uzgodnienie z konserwatorem zabytków.

WPIS do rejestru zabytków

Obiekty wpisane do rejestru zabytków podlegają przepisom odrębnym.

W związku ze zmianą ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 18.03.2010 (Dz. U. Nr 75, poz.474) w studium postuluje się opracowanie gminnej ewidencji zabytków.

4.3. Miejsca Pamięci Narodowej

Na terenie gminy nakazuje się utrzymanie 14 Miejsc Pamięci Narodowej:

- Grób Powstańca Wielkopolskiego Michała Wojdyńskiego wraz z pamiątkową tablicą poległych w latach 1914-1920 znajdujący się na cmentarzu w Wójcinie.
- Grób Powstańca Wielkopolskiego Skrzydlewskiego znajdujący się na cmentarzu w Wójcinie.
- Grób zamordowanego Lewandowskiego Władysława znajdujący się na cmentarzu w Wójcinie.
- Tablica pamiątkowa w kościele parafialnym w Wójcinie poświęcona zamordowanemu proboszczowi ks. Kowalczyk Stanisławowi.
- Tablica pamiątkowa poświęcona odsieczy wiedeńskiej z 1883r. znajdująca się w kościele w Wójcinie.
- Grób żołnierzy jeńców Armii Czerwonej znajdujący się w lesie k/Nowej Wsi
- Grób trzech powstańców wielkopolskich znajdujący się na cmentarzu w Siedlimowie
- Tablica pamiątkowa znajdująca się w kościele w Siedlimowie poświęcona odsieczy wiedeńskiej
- Obelisk pamiątkowy z tablicami pamiątkowymi rozstrzelanych , zamordowanych i poległych w II wojnie światowej w Jeziorach Wielkich.
- Tablica pamiątkowa mieszkańców gminy wyznania ewangelickiego poległych w I wojnie światowej znajdująca się w Gminnej Izbie Tradycji i Pamięci w Kuśnierzu.
- Grób Juliana Reichseina powstańca z 1863 znajdujący się na cmentarzu w Kościeszkach.
- Grób Emilii Wyskoty Zakrzewskiej oraz jej syna płk Stanisława Wyskoty Zakrzewskiego na cmentarzu przykościelnym w Kościeszkach.
- Grób powstańca wielkopolskiego Kowalskiego Wojciecha na cmentarzu w Kościeszkach.

Nie wyznacza się na terenie gminy obszarów pomników zagłady ze względu na ich nie występowanie.

4.4. Dobra kultury współczesnej.

Na obszarze gminy nie określa się zasad ochrony dóbr kultury współczesnej, ze względu na brak dóbr kultury współczesnej zasługujących na ochronę.

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

5.1 System drogowy

Droga krajowa nr 25 – KK1,

Klasa GP – główna ruchu przyspieszonego, jednojezdniowa o minimalnej szerokości w liniach rozgraniczających 30 m.

Droga krajowa nr 25 stanowi najważniejsze połączenie transportowe gminy z krajową siecią drogową. Z uwagi na wyjątkowo skomplikowany system skrzyżowań w Nożycynie przewiduje się zastąpienie ich jednym skrzyżowaniem dróg nr 25 i 2459C. Jednak za bardziej wskazane uznaje się wykonanie północnej obwodnicy Nożycyna, co pozwoli na istotną poprawę warunków ruchu na drodze nr 25 oraz przyczyni się do lepszego rozwoju wsi Nożyczyn, której centralna część jest obecnie przecięta drogą krajową.

Wzdłuż drogi krajowej wskazane jest prowadzenie również drogi rowerowej.

Przy drodze krajowej możliwa jest lokalizacja stacji benzynowej, parkingów oraz obiektów restauracyjnych. Powinny one stanowić jeden kompleks obsługiwany osobnym wjazdem i wyjazdem.

Drogi powiatowe

Drogi powiatowe mają ważne znaczenie dla powiązań wewnątrzgminnych i ponadgminnych. Studium przewiduje zachowania istniejących dróg powiatowych. W niektórych przypadkach wskazana byłaby korekta ich przebiegu w celu zapewnienia lepszego systemu powiązań komunikacyjnych. Mimo iż dla dróg powiatowych przewidziana jest klasa, co najmniej „Z” (zbiorcza) o minimalnej szerokości w liniach rozgraniczających wynoszącej 20 m, to z uwagi na istniejące zagospodarowania możliwe jest w wielu przypadkach pozostawienie klasy „L”. Na terenach zurbanizowanych wzdłuż drogi konieczne jest istnienie chodników, oraz wskazane jest wykonanie drogi rowerowej lub pieszo rowerowej. Poza terenem zurbanizowanym zalecana jest realizacja drogi rowerowej lub pieszo-rowerowej.

Droga KP 1, nr 2473C - droga Wójcin - Przyjezierze, klasy Z. Z uwagi na powiązanie z terenami rekreacyjnymi wskazane jest prowadzenie w pasie drogowym, lub obok pasa drogowego, drogi rowerowej.

Droga KP 2, nr 2453C – droga Strzelno, Wójcin, granica województwa (Kownaty) – klasy Z. Ważne powiązanie między drogami wojewódzkimi leżącymi poza terenem gminy tj. drogą nr 263 (połączenie w Kleczewie) i drogą 256 (połączenie w Strzelnie). Wskazane wykonanie w pasie drogowym, lub obok pasa drogowego, drogi rowerowej.

Droga KP 3, nr 2454 – droga Nowa Wieś – Proszyska, klasy „L”. Droga ta w powiązaniu z drogą KP-12 stanowi połączenie drogowe między terenami rekreacyjnymi nad jeziorem Ostrowskim a drogą krajową KK-1.

Droga KP 4, nr 2455C – droga Młyny - Włostowo, klasy „Z”. Droga jest ważnym połączeniem północnej części gminy ze Strzelnem i tamtejszym węzłem drogowym. Wskazane wykonanie w pasie drogowym, lub obok pasa drogowego, drogi rowerowej.

Droga KP 5, nr 2456 C – droga Wronowy – Mirosławice, klasy „L”. Droga o peryferyjnym znaczeniu dla gminy.

Droga KP-6, nr 2457C – Kościeszki - Jeziora Wielkie, klasy „Z” (podwyższona z klasy „L”). Ważna droga łącząca północno-wschodnią część gminy z wsią gminną. Ważne połączenie Jezior Wielkich z Kruszwicą i drogą krajową nr 62. W pasie drogowym, lub obok pasa drogowego, drogi KP-6 wskazane jest wykonanie drogi rowerowej (powiązanie rowerowe ze wsią gminną).

Na terenie wsi Jeziora Wielkie droga KP-6 jest główną ulicą wsi gminnej. Dlatego konieczne jest, aby na całym terenie zurbanizowanym zapewnione były obustronne chodniki i ewentualnie oddzielenie od jezdni ruchu rowerowego.

Droga KP-7, nr 2458C – Kuśnierz – Wójcin, klasa „Z”. Ważna droga łącząca wschodnią część gminy z wsią gminną Jeziora Wielkie (poprzez drogę gminną 420C). Zalecane wykonanie „obwodnicy” wsi Kozuszkowo i „obwodnicy” Wójcina. W pasie drogowym, lub obok pasa drogowego drogi KP-6 wskazane jest wykonanie drogi rowerowej (powiązanie rowerowe ze wsią gminną).

Droga KP-8, nr 2459C – Jeziora Wielkie – Siedlminowo, klasa „Z” (podwyższona z klasy „L”). Ważna droga łącząca południową część gminy z wsią gminną Jeziora Wielkie, a także kościół parafialny w Siedlminowie z kościołem filialnym w Jeziorach Wielkich. Konieczna korekta przebiegu drogi na terenie Nożyczyna i wykonania jednego skrzyżowania z drogą krajową zamiast istniejących obecnie kilku skrzyżowań (jeżeli nie zostanie wykonana północna obwodnica Nożyczyna). W pasie drogowym, lub obok pasa drogowego drogi KP-8 wskazane jest wykonanie drogi rowerowej (powiązanie rowerowe ze wsią gminną).

Na odcinku między Jeziorami Wielkimi a Nożyczynem droga KP-8 stanowi drugą obok drogi KP-6 najważniejszą ulicę Jezior Wielkich. Wszystkie ulice Jezior Wielkich, w tym także droga KP-8, powinny posiadać obustronne chodniki. Wskazane jest również wydzielenie pasów ruchu rowerowego.

Droga KP-9, nr 2460C – Kozuszkowo – Wola Kozuszkowska, klasa „L”. Droga pełni w głównej mierze funkcję lokalną.

Droga KP-10, nr 2461C – Wójcin – Siedlminowo, klasa „L”. Droga pełni w głównej mierze funkcję lokalną.

Droga KP-11, nr 2462C – Gaj – Wysoki Most, klasa „Z”. Droga o mniejszym znaczeniu w systemie komunikacyjnym gminy, łącząca województwo kujawsko-pomorskie z województwem wielkopolskim. Droga istotna dla turystyki, szczególnie rowerowej, ponieważ stanowi ważny element potencjalnej trasy rowerowej prowadzącej wzdłuż ciągu jezior (od jeziora Powidzkiego do jeziora Ostrowskiego), dlatego wskazane jest wykonanie w pasie drogowym lub obok pasa drogowego drogi rowerowej.

Droga KP-12, nr 2464 – droga Przyjezierze – Nowa Wieś, klasa „L”. Droga ta w powiązaniu z drogą KP-3 stanowi połączenie drogowe między terenami rekreacyjnymi a drogą krajową KK-1. Bezpośrednie powiązanie drogi KP-12 z drogą KP-3 (poza Nową Wsią) pozwala na łatwiejszy przejazd między drogą krajową KK-1 a drogą KP-1 zapewniającą dojazd do terenów nad jeziorem Ostrowskim i Wójcińskim.

Droga KP-13, nr 2464C – Przyjezierze – Lenartowo, klasa „Z”. Droga zapewniająca powiązanie południowej części gminy z wsią gminną. Łączy województwo kujawsko-pomorskie z województwem wielkopolskim.

Droga KP-14, nr 2465C – Pomianki – Kozuszkowo, klasa „L”. Droga pełni w głównej mierze funkcję lokalną.

Droga KP-15, nr 2466C – Włostowo – Siemionki, klasa „L”. Droga pełni w głównej mierze funkcję lokalną.

Droga KP-16, nr 2467C – Rzeszyn – Rzeszynek, klasa „L”. Droga pełni w głównej mierze funkcję lokalną.

Droga KP-17, nr 2468C – Lubstówek – Krzywe Kolano, klasa „L”. Droga pełni w głównej mierze funkcję lokalną. Droga istotna z punktu widzenia turystycznego a szczególnie turystyki rowerowej, dlatego wskazane jest wykonanie w pasie drogowym, lub obok pasa drogowego, drogi rowerowej.

Droga KP-18, nr 2581C – Kruszwica – Włostowo – Krzywe Kolano, klasa „Z” (podwyższona z klasy „L”). Ważna droga łącząca drogę krajową nr 25 i drogą krajową nr 62, z uwagi na połączenie z Kruszwicą i przebieg wzdłuż jeziora Gopło jest to również ważna

droga turystyczna. Wskazane jest wykonanie w pasie drogowym, lub obok pasa drogowego, drogi rowerowej.

Drogi gminne

Drogi gminne wspólnie z drogami powiatowymi mają zapewnić dobry systemu powiązań i obsługi transportowej gminy. W studium zostały wymienione te drogi gminne, które mają istotne znaczenie dla całej gminy lub co najmniej dla znacznych jej obszarów. Pozostałe drogi gminne mają znaczenie lokalne i nie wymagają osobnego omówienia. Dla dróg gminnych zasadniczo przewidziana jest głównie klasa L – drogi lokalne, ale wyjątkowo dopuszczalna jest również klasa „Z” zbiorcza. Minimalna szerokość dróg lokalnych na obszarze zurbanizowanym wynosi 12 m, a poza obszarem zurbanizowanym 15 m. Szerokość minimalna dróg zbiorczych wynosi 20 m. Drogi gminne na obszarach zurbanizowanych powinny zapewniać pełne bezpieczeństwo pieszym poprzez wydzielone chodniki.

Szczególnie istotne są drogi gminne zapewniające dojazd do wsi gminnej Jeziora Wielkie.

Drogi KG-1 – 425C – Jeziora Wielkie – skrzyżowanie z drogą KP-18 – Lubstówek, klasa „L”, w przyszłości możliwość podwyższenia do klasy „Z”. Droga stanowi połączenie dróg powiatowych KP-6, KP-17 i KP-18. Wskazana jest korekta przebiegu drogi likwidująca ostre załamania. Wzdłuż drogi wskazane jest wykonanie drogi rowerowej.

Drogi KG-2 – 419C – klasa „L”. Droga zapewnia najkrótsze połączenie między Jeziorami Wielkimi a Rzeszynom i Rzeszynkiem. Wzdłuż drogi wskazane jest wykonanie drogi rowerowej.

Drogi KG-3 – 402C – klasa „L”. Droga zapewnia najkrótsze połączenie między Jeziorami Wielkimi a Krzywym Kolanem. Wzdłuż drogi wskazane jest wykonanie drogi rowerowej.

Drogi KG-4 – 420C – klasa „L” w przyszłości możliwość podwyższenia do klasy „Z”. Droga zapewnia najkrótsze połączenie między Jeziorami Wielkimi a Kożuszkowem i Wójcinem. Wzdłuż drogi wskazane jest wykonanie drogi rowerowej.

Drogi KG-5 – 401C – klasa „L”. Droga wzdłuż jeziora Gopło łącząca miejscowości o walorach historycznych i kulturowych: Lubstówek, Rzeszynek, Kościeszki, Włostowo. Pełni istotną rolę w ruchu lokalnym oraz jako atrakcyjna droga turystyczna, szczególnie dla turystyki rowerowej. Przewiduje się zachowanie jej tradycyjnego charakteru. Zaleca się uzupełnienie i rozszerzenie zakresu zieleni przydrożnej – szpalery drzew i krzewy.

Oś drogowa wschód – zachód

Układ dróg: KP-1, KP-7, KG-4, KP-6. KG-1, KP-17 ma szansę utworzyć ważną oś drogową gminy Jeziora Wielkie. Oś ta będzie miała istotne znaczenie gospodarcze i społeczne wiążąc bardzo ważne ośrodki gminy oraz znaczenie turystyczne, jako powiązanie położonego po wschodniej stronie gminy Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia z zachodnimi terenami turystyczno-rekreacyjnymi nad jeziorem Ostrowskim i Wójcińskim. Wzdłuż całej osi wschód zachód powinna być wykonana droga rowerowa.

Nowe drogi – ulice

Rozwijające się ośrodki zurbanizowane jak Jeziora Wielkie, Wójcin, Kożuszyn, Nożyczyn nie powinny się rozwijać tylko w oparciu o istniejący układ drogowy, ale o sieć nowych dróg - ulic zapewniających dobre skomunikowanie całych miejscowości oraz korzystne warunki mieszkaniowe i dobrą obsługę transportową nowych inwestycji budowlanych.

Wskazane jest wyznaczenie nowych dróg odciążających od ruchu historyczne centra wsi dotyczy to np. Nożyczyna, przez który przechodzi droga krajowa KK-1 oraz Kożuszkowa i Wójcina, przez które przechodzi droga powiatowa KP-7.

Rozwój ośrodków zurbanizowanych powinien być realizowany w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

5.2 Transport kolejowy

Nie przewiduje się w najbliższym czasie możliwości przywrócenia ruchu kolejowego na linii normalnotorowej. Jako historyczne dziedzictwo techniki należy zachować jednak torowisko kolejowe (wskazana naprawa brakujących fragmentów) i infrastrukturę kolejową – szczególnie dotyczy to zabudowań stacji kolejowej Gopło.

Szansą na zachowanie i wykorzystanie dawnej linii kolejowej jest uruchomienie turystycznej kolei drezynowej łączącej stację Gopło z Kruszwicą lub Strzelnem. Stacja Gopło pełniłaby wówczas funkcję bazy turystycznej kolei drezynowej. Niezależnie od kolei drezynowej stacja Gopło mogłaby pełnić funkcje restauracyjne dla drogi KP-18.

Wzdłuż trasy drezynowej proponuje się przeprowadzenie ścieżki rowerowej.

5.3 Ruch rowerowy

Ruch rowerowy może odegrać ważne znaczenie w podróżach na terenie gminy. Dotyczy to ruchu rowerowego codziennego oraz turystyczno-rekreacyjnego. W Studium przy wielu drogach wskazano celowość wykonania wydzielonych dróg rowerowych. Za szczególnie istotne uznano powiązanie drogami rowerowymi terenu gminy z wsią gminną Jeziora Wielkie. Zaleceń dotyczących budowy dróg rowerowych nie wskazano w drogach, na których ruch samochodowy i ruch rowerowy w perspektywie najbliższych lat nie będą duże.

5.4 Trasy turystyczne

Główny potencjał turystyczny gminy związany jest z terenami nadgoplańskimi objętymi Nadgoplańskim Parkiem Tysiąclecia. Preferowana jest na tym terenie głównie turystyka kwalifikowana rowerowa i piesza związana z historią i walorami przyrodniczymi tych ziem. Zalecane jest wykonanie przy trasach turystycznych miejsc odpoczynkowych dla turystów.

Ze względu na brak bezpośredniego, łatwego dostępu do jeziora Gopło, proponuje się wykonanie w pobliżu brzegu jeziora wież widokowych umożliwiających dobre oglądanie Gopła i jego najważniejszych walorów przyrodniczych. Tereny rekreacyjne związane są głównie z jeziorem Ostrowskim i Wójcińskim.

Gmina Jeziora Wielkie na Szlaku Piastowskim i Szlaku Bursztynowym

Gmina Jeziora Wielkie może być atrakcyjną bazą turystyczno-noclegową dla Szlaku Piastowskiego i Bursztynowego, dlatego szczególnie w obszarach o dużych wartościach przyrodniczych celowe może być organizowanie gospodarstw agroturystycznych.

6. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

Kompleksowa koncepcja lokalizacji obszarów inwestycyjnych w gminie, pozwoli na wyznaczenie takich terenów w miejscowych planach zagospodarowania, co z kolei umożliwi systematyczną realizację składników infrastruktury technicznej, zgodnie z przyjętą polityką gminy w tym zakresie.

6.1 Zaopatrzenie w wodę

W zakresie zaopatrzenia w wodę zakłada się uzupełnienie sieci wodociągowej i docelowo pełne zwodociągowanie gminy.

6.2 Odprowadzenie ścieków sanitarnych

Zakłada się docelowe objęcie kanalizacją sanitarną wszystkich terenów inwestycyjnych, w pierwszej kolejności na obszarze Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: nr 143 Subzbiornik Inowrocław - Gniezno i nr 144 Wielkopolska Dolina Kopalna.

Rozwiązaniem alternatywnym poza obszarem GZWP, w miejscach, gdzie budowa kanalizacji jest nieuzasadniona technicznie i ekonomicznie, może być budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

6.3 Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

Zakłada się docelowe odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej z terenów produkcyjno-usługowych, usługowych, dróg publicznych.

Wody opadowe i roztopowe, pochodzące z powierzchni utwardzonych, zwłaszcza na terenach komunikacyjnych, przed odprowadzeniem do odbiorników (kanalizacji deszczowej) muszą być podczyszczane. Na terenach mieszkaniowych odprowadzanie wód opadowych i roztopowych zgodnie z przepisami odrębnymi.

6.4 Zasilanie w energię elektryczną

Elektroenergetyczna sieć przesyłowa

Zgodnie z planem Krajowej Sieci Elektroenergetycznej planowana jest budowa napowietrznej dwutorowej elektroenergetycznej linii przesyłowej o napięciu 2x400kV relacji Pątnów-Jasiniec.

Dla istniejących linii elektroenergetycznych 220kV wymagany jest pas technologiczny o szerokości 50 m (po 25 m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym).

Dla planowanej linii elektroenergetycznej 2x400kV wymagany jest pas technologiczny o szerokości 70 m (po 35 m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym).

W pasach technologicznych elektroenergetycznych linii przesyłowych najwyższych napięć obowiązują następujące ograniczenia:

- warunki lokalizacji wszelkich lokalizacji należy uzgadniać z właścicielem linii PSE-operator S.A
- w pasach technologicznych linii nie wolno lokalizować budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na pobyt ludzi,
- dopuszcza się odbudowę, przebudowę, rozbudowę i nadbudowę istniejących linii,
- pod liniami nie wolno sadzić roślinności wysokiej; zalesienia terenów rolnych mogą być przeprowadzane w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów,
- wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu w obrębie pasów technologicznych linii i w ich najbliższym sąsiedztwie powinny być zaopiniowane przez właściciela linii,
- dla linii energetycznych musi być zapewniony dostęp w celu wykonania prac eksploatacyjnych
- minimalna wymagana odległość turbiny wiatrowej od linii elektroenergetycznej określona jako odległość najbardziej skrajnego elementu turbiny wiatrowej (końców łopat turbiny) od trasy osi linii wynosi trzykrotną długość średnicy koła zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej.

Elektroenergetyczna sieć dystrybucyjna

Dla w/w sieci przewiduje się utrzymanie, modernizację i rozbudowę infrastruktury energetycznej 110 kV, w tym abonenckiej, oraz modernizację i rozbudowę sieci średniego SN i niskiego NN napięcia, zgodnie z następującymi zasadami:

- dopuszcza się wydzielanie działek z dostępem do drogi publicznej pod stacje transformatorowe istniejące na terenach o innym przeznaczeniu;
- na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej dopuszcza się lokalizację stacji transformatorowych wolno stojących małogabarytowych lub wbudowanych w budynek o innym przeznaczeniu oraz stacji słupowych zasilanych liniami kablowymi.
- wielkość działek pod stacje transformatorowe: 50 – 80 m² z dostępem do drogi publicznej; liczba stacji powinna wynikać z bilansu zapotrzebowanej mocy elektrycznej
- powiązanie stacji planowanych na terenach intensywnej zabudowy z istniejącą siecią liniami kablowymi zlokalizowanymi w liniach rozgraniczających istniejących i planowanych dróg oraz na innych terenach w uzgodnieniu z ich właścicielami lub użytkownikami;
- budowa nowych linii napowietrznych SN oraz stacji transformatorowych słupowych dopuszczone wyłącznie na terenach o niskiej intensywności zabudowy;
- przebudowa i zachowanie napowietrznych ciągów sieci elektroenergetycznych SN i NN pod warunkiem braku kolizji z planowanym zagospodarowaniem terenu;
- rezerwowanie pasów terenu pod infrastrukturę techniczną elektroenergetyki na terenach komunikacji w opracowaniach szczegółowych.

Energia wiatrowa

Wytworzoną energię elektryczną przez elektrownie wiatrowe należy odprowadzić do krajowego systemu elektroenergetycznego. Trasy linii elektroenergetycznych wysokich napięć i lokalizacje stacji elektroenergetycznych powinny być wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wskazane jest że względów krajobrazowych zastosowanie linii kablowych podziemnych.

6.5 Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy Jeziora Wielkie nie przewiduje się rozwijania sieci gazowej.

6.6 Zaopatrzenie w ciepło

Doprowadzenie ciepła do nowych odbiorców może być realizowane z indywidualnych kotłowni lub poprzez włączenie do istniejących sieci ciepłych, względnie poprzez budowę nowych ciepłociągów. Preferuje się wykorzystanie energii solarnej.

6.7 Zagospodarowanie odpadów

Główne kierunki rozwoju systemu gospodarki odpadami winny uwzględniać poprawę standardu realizacji usług dla mieszkańców, rozszerzenie zasięgu obsługi oraz minimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko i ludzi.

Zgodnie z obowiązującym Planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023, podstawą gospodarki odpadami będzie siedem Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi, a w dalszej perspektywie sześć, po uruchomieniu Zakładu Termicznego Przekształcania odpadów komunalnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru metropolitalnego. Gmina Jeziora Wielkie zaklasyfikowana została do Regionu Inowrocławskiego, na terenie którego przewiduje się

funkcjonowanie jednej, regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w Inowrocławiu. Zakłada się, że docelowo istniejące składowiska w Jeziorach Wielkich i Siedlimowie zostaną zamknięte i poddane rekultywacji. W Siedlimowie w miejscu obecnego składowiska przewiduje się zorganizowanie selektywnego punktu zbiórki odpadów komunalnych.

6.8 Systemy telekomunikacyjne

Na obszarze gminy jako podstawowy kierunek rozwoju systemów telekomunikacji przyjmuje się niezbędne działania modernizacyjne, realizowane głównie przez zarządców sieci. Ponadto przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie, postuluje się rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej, z zachowaniem w lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

Ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie. Zakłada się pełną dostępność do łączы telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych.

CZĘŚĆ D - Uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń projektu studium

Uchwalone w 1998 roku Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeziora Wielkie powstało zgodnie z zapisami ówczesnie obowiązującej ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późniejszymi zmianami).

W okresie jaki minął od uchwalenia Studium, zmieniły się nie tylko akty prawne lecz także ukazało się wiele dokumentacji, planów, programów i raportów oraz uwarunkowania i tendencje inwestycyjne w gminie, do których powinny być dostosowane ustalenia Studium. Podstawę sporządzenia niniejszego dokumentu stanowi uchwała Nr XVII/93/2012 Rady Gminy w Jeziorach Wielkich z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeziora Wielkie.

Zmiana studium została opracowana w oparciu o ustawę z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późniejszymi zmianami) oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118, poz. 1233).

Dokumenty powyższe określiły szczegółowe standardy sporządzania studium.

Na etapie prac nad koncepcją rozwoju gminy, po dokonaniu diagnozy stanu i uwarunkowań (wewnętrznych i zewnętrznych), rozważono różne warianty dalszego rozwoju – najbardziej optymalne z punktu realizacji zakładanych celów.

Wariantowanie kierunków rozwoju gminy polegało na wyborze: funkcji lub rodzajów działalności stymulujących rozwój, lokalizacji nowych przedsięwzięć, stopnia intensywności planowanego zagospodarowania.

Przy podejmowaniu wyborów, dotyczących kierunków rozwoju gminy uwzględniono następujące czynniki:

- aspiracje władz lokalnych, wynikające z planów i zamierzeń dotyczących stymulowania rozwoju określonych części gminy i określonych działalności,
- uwarunkowania naturalne sprzyjające lub ograniczające rozwój określonej działalności,
- szanse powodzenia danego działania;

Wybrano działalności, funkcje i obszary, dla których istnieją realne przesłanki zrealizowania zamierzeń w celu racjonalizacji procesu planowania i rozwoju gminy. Dążenie do koncentracji zainwestowania, stanowiące jedno z podstawowych założeń rozwoju gminy, związane jest bezpośrednio ze sprawnością zarządzania gminą, minimalizacją kosztów środowiskowych oraz spodziewanym osiągnięciem korzyści skali.

Szereg zagadnień jest niezależnych od polityki władz gminy i na etapie Studium następuje ich adaptacja w „narzuconym” stanie i przebiegu. Dotyczy to przede wszystkim systemu obszarów chronionych, zadań publicznych o znaczeniu ponadlokalnym wynikających z planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego oraz elementów struktury przestrzennej związanych ściśle z ponadlokalnym systemem dróg i sieci infrastruktury technicznej.

W koncepcji rozwoju gminy postawiono nacisk na porządkowanie struktury przestrzennej - przede wszystkim koncentrację zagospodarowania, rewitalizację układów osadniczych i przywrócenie ich atrakcyjności dla zamieszkania, estetyzację przestrzeni oraz stwarzanie warunków dla rekreacji i wypoczynku. Za priorytet została uznana ochrona wyjątkowych walorów środowiskowych gminy, z równoczesnym rozwojem turystyki kwalifikowanej i rekreacji, rolnictwa na glebach dobrych klas bonitacyjnych oraz przemysłu rolno-spożywczego. Wskazano zasadnicze kanały połączeń komunikacyjnych, z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury komunikacyjnej, spinające układ przestrzenny gminy. Na południkowo przebiegające ważne połączenia drogowe nałożono kierunek równoleżnikowy, uczyniając powiązania pomiędzy wyznaczonymi obszarami funkcjonalno-przestrzennymi, wskazanymi w studium do rozwoju.

W gminie Jeziora Wielkie wskazano również potencjalną możliwość rozwoju odnawialnych źródeł energii – energetyki wiatrowej, z wykorzystaniem zasobów naturalnych - siły wiatrów oraz ukształtowania terenu w południowej części gminy.

Wybrano wariant umiarkowanie intensywnego rozwoju gminy, o pro-środowiskowym charakterze. Wykluczono warianty bardziej „agresywne”, które zakładałyby przekształcenia większej części gminy i bardziej intensywne zagospodarowanie.

W oparciu o obecny stan oraz predyspozycje wyznaczono strefy polityki przestrzennej, każdej przypisano wiodące kierunki przekształceń:

W strefie „B” ze względu na występowanie silnych form ochrony przyrody (Rezerwat Przyrody i Park Krajobrazowy Nadgoplański Park Tysiąclecia, obszary Natura 2000 – OSO, SOO) wymagana jest wysoka ochrona krajobrazu przyrodniczego i kulturowego. Działalność gospodarcza na terenie strefy powinna zostać bardzo ograniczona. Dopuszczalne funkcje to agroturystyka oraz turystyka kwalifikowana, związana z rozbudową szlaków pieszo-rowerowych wzdłuż jeziora Gopło, rozwój rolnictwa ekologicznego.

W strefie „K” ze względu na występowanie bardzo dobrych kompleksów gleb (klasy bonitacyjne I-IIIb) oraz gospodarstw o większych arealach, rejon ten jest wyjątkowo predysponowany do intensyfikacji upraw rolnych.. Przewiduje się rozwój gospodarki wielkotowarowej o preferencji produkcji roślinnej i zbożowo pastewnej.

W strefie „F” ze względu na gorsze klasy gleb nie przewiduje się intensyfikacji rolnictwa. Istnieje możliwość częściowego dolesienia na gruntach rolnych, o ile nie zagrozi to siedliskom chronionym. W strefie wyznaczono łączniki ekologiczne, dla których budulec mogą stanowić lasy, cieki, zieleń otwarta.

W strefie H ze względu na występowanie prawie wyłącznie obszarów leśnych, przewiduje się prowadzenie produkcji leśnej, z uwzględnieniem warunków środowiskowych, wynikających z występowania form ochrony przyrody.

W strefie „A” ze względu na jej centralną lokalizację oraz dogodne położenie komunikacyjne przewiduje się rozwój funkcji administracyjno – gospodarczych, wykształcenie wielofunkcyjnego ośrodka o zasadniczym znaczeniu dla gminy, którego rdzeń stanowi stolica gminy – miejscowość Jeziora Wielkie. Wzdłuż drogi krajowej zakłada się koncentrację obszarów produkcji i usług ponadlokalnych.

W strefie „G” ze względu na występowanie gleb wysokich klas bonitacyjnych przewiduje się intensyfikację produkcji rolnej, a także rozwój zaplecza dla wielkotowarowej produkcji rolnej. W południowej części strefy, poza gruntami wysokich klas bonitacyjnych, gdzie istnieją warunki dla rozwoju produkcji energii odnawialnej, wskazuje się obszary rozmieszczenia elektrowni wiatrowych. Lokalizacja turbin wiatrowych musi uwzględniać restrykcyjne ograniczenia, związane z oddziaływaniem na środowisko przyrodniczo-kulturowe, krajobraz oraz na warunki życia i zdrowie ludzi.

W strefie „D” ze względu na leśno-rolny sposób zagospodarowania przewiduje się prowadzenie gospodarki leśnej i rolnej, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z istniejącej formy ochrony przyrody. Gospodarka rolna w obrębie strefy powinna uwzględniać ochronę istniejących rozłogów pól, jako dużej wartości dla krajobrazu kulturowego.

W strefie „C” ze względu na występowanie zasobów naturalnych (jezior i lasów) oraz istnienie rozwiniętej bazy wypoczynkowo-turystycznej zakłada się, że wiodącą funkcją w strefie będzie rekreacja, wypoczynek i turystyka.

W ramach stref wyznaczono obszary funkcjonalno-przestrzenne o charakterze inwestycyjnym lub przyrodniczym informujące o dominującym kierunku przekształceń w zakresie funkcji, a także wskazano miejscowości stanowiące główne ośrodki rozwojowe.

Obszary inwestycyjne:

- Obszary osadnicze „M” – obejmują zwarte układy wsi o funkcji mieszkaniowej wraz z usługami podstawowymi i drobną produkcją;
- Obszary produkcyjno-usługowe „P”, obejmują tereny o funkcji produkcyjnej związanej z przetwórstwem rolno-spożywczym, hodowlą, a także funkcją handlowo-usługową;
- Obszary rekreacyjne „R” obejmują obszary o funkcji usługowej, związanej z wypoczynkiem, rekreacją, turystyką, sportem;
- Obszary energetyki wiatrowej „E” – obejmują obszary, na których będą rozmieszczone elektrownie wiatrowe, stanowiące urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW.

Obszary przyrodnicze:

obejmują obszary lasów i zadrzewień, upraw polowych oraz przestrzeni otwartych wód powierzchniowych, łąk i pastwisk.

Dla dominującej funkcji w obszarach inwestycyjnych ustalono zasady oraz wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu dotyczące nowo wydzielanych działek i nowej zabudowy.

Dla obszarów przyrodniczych podano zasady kształtowania leśnej i rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz zasady kształtowania przestrzeni otwartych.

Ustalenia dla stref polityki przestrzennej i obszarów funkcjonalno-przestrzennych uwzględniają:

- kierunki ochrony środowiska, w tym ochronę zasobów geologicznych, wód powierzchniowych i podziemnych, gleb, powietrza atmosferycznego, przyrody, ochronę przed hałasem i wpływem pól elektromagnetycznych;
- kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym zachowanie i ochronę istniejącej historycznej kompozycji urbanistycznej, ruralistycznej i substancji zabytkowej w strefach ochrony konserwatorskiej;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji, w tym warunki połączeń drogi krajowej z gminnym systemem komunikacji;
- kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej w zakresie zaopatrzenia w wodę, oprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych, zasilania w energię elektryczną, zaopatrzenia w gaz, zagospodarowanie odpadów.

Ponadto w studium określono: obszary do przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji, obszary wyłączone z zabudowy, tereny zamknięte, obszary rozmieszczenia zadań publicznych ponadlokalnych i lokalnych, a także obszary proponowane do objęcia miejscowym planem, wynikające z polityki przestrzennej gminy.

Na terenie gminy nie wyznaczono obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszarów rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych. Nie określono również obszarów zagrożenia powodzią oraz obszarów dla których wyznacza się filar ochronny w złożu kopaliny ze względu na ich nie występowanie. Na obszarach wskazanych do przekształceń funkcjonalno-przestrzennych dopuszczono alternatywnie zachowanie istniejącej funkcji.

Studium jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy Jeziora Wielkie sporządzonym dla jej całego obszaru. Pełni ono rolę koordynacyjną w programowaniu rozwoju ustalanego m.in. w strategii rozwoju, a także przy sporządzaniu wieloletnich planów inwestycyjnych i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przede wszystkim w zakresie realizacji inwestycji publicznych. Jest również dokumentem formalnym przy przygotowaniu aplikacji o przyznanie środków z funduszy europejskich. Studium nie jest jednak przepisem prawa miejscowego, a zatem nie stanowi podstawy do podejmowania decyzji administracyjnych związanych z realizacją inwestycji.

CZĘŚĆ E – spis załączników graficznych

”Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeziora Wielkie”, przedstawiona została na 5 rysunkach:

- nr 1 uwarunkowania - środowisko przyrodnicze skala 1: 25 000
- nr 2 uwarunkowania - dziedzictwo kulturowe skala 1:25 000
- nr 3 uwarunkowania - układ komunikacji skala 1: 25 000
- nr 4 uwarunkowania - infrastruktura techniczna skala 1: 25 000
- nr 5 kierunki skala 1:10 000